

Programa d'educació ambiental de Pallejà

Ajuntament de Pallejà

Juliol de 2024

Núm. Expedient: 2023/0034463

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Acció Climàtica
Es copia autèntica de l'original electrònic.

Document signat electrònicament. Firmes vàlides. Es copia autèntica de l'original electrònic.

Codi Segur de Verificació (CSV): f51648ed1c151913e338 Adreça de validació: <https://seuelectronica.diba.cat>

Direcció

Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental
Ajuntament de Pallejà

Pau Aguiló Bestard i Sandra Bernal Piñera
Sònia Cano Lavado

Redacció

Implícita – Pedagogia Ecosistèmica

Alba Sanuy Puche

ÍNDEX

0. RESUM EXECUTIU.....	1
1. INTRODUCCIÓ	2
2. EL CONTEXT	3
2.1 EL CONTEXT NATURAL.....	3
2.2 EL CONTEXT SOCIOECONÒMIC	6
3. MARC CONCEPTUAL DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL APLICAT A AQUEST PROJECTE	8
3.1. EL MARC CONCEPTUAL DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL.....	8
<i>Enfocament 1: L'entorn urbà com a aula .....</i>	<i>9</i>
<i>Enfocament 2: L'entorn urbà i natural com a ecosistema.....</i>	<i>10</i>
<i>Enfocament 3: Els problemes ambientals dels municipis .....</i>	<i>11</i>
<i>Enfocament 4: La gestió ambiental dels municipis.....</i>	<i>12</i>
<i>Enfocament 5: La transformació de l'entorn .....</i>	<i>13</i>
3.2. L'EDUCACIÓ AMBIENTAL I LES CORRENTS PEDAGÒGIQUES.....	16
<i>La Pedagogia Sistèmica .....</i>	<i>16</i>
<i>L'Educació Viva .....</i>	<i>17</i>
<i>Pedagogia activa .....</i>	<i>17</i>
<i>El Decàleg de l'educació ambiental .....</i>	<i>18</i>
3.3. L'EDUCACIÓ AMBIENTAL COM A ELEMENT DE LOCALITZACIÓ DELS ODS DE L'AGENDA 2030.....	19
<i>L'agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible .....</i>	<i>19</i>
<i>Els ODS que es treballen en aquest projecte .....</i>	<i>20</i>
3.4. OBJECTIUS EDUCATIUS EN EL CONTEXT DE L'AGENDA 2030	23
<i>Objectius d'aprenentatge .....</i>	<i>23</i>
4. ANTECEDENTS DEL PROJECTE.....	26
4.1. ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL ALS CENTRES EDUCATIUS.....	26
4.2. ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A FAMÍLIES I ADULTS.....	31
<i>JUGATECAMBIENTAL AL PARC DE LA MOLINADA .....</i>	<i>31</i>
<i>CICLE D'ACTIVITATS ALS PARCS, PLATGES I RIUS METROPOLITANS .....</i>	<i>32</i>
<i>LLEGIM EL RIU .....</i>	<i>32</i>
<i>MUNTANYES DEL BAIX .....</i>	<i>33</i>
<i>PROGRAMACIÓ A LA BIBLIOTECA MUNICIPAL .....</i>	<i>33</i>
4.3. CAMPANYES DE SOSTENIBILITAT.....	34
<i>SETMANA EUROOPEA DE LA MOBILITAT .....</i>	<i>34</i>
<i>SETMANA EUROPEA DE L'ENERGIA .....</i>	<i>35</i>
<i>SETMANA EUROPEA DE LA PREVENCIÓ DE RESIDUS.....</i>	<i>35</i>
<i>CAMPANYES DE COMERÇ VERD .....</i>	<i>36</i>
<i>CAMPANYES DE MENSTRUACIÓ SOSTENIBLE.....</i>	<i>37</i>
<i>DIA MUNDIAL DE L'AIGUA.....</i>	<i>37</i>
<i>LET'S CLEAN UP EUROPE .....</i>	<i>37</i>
4.4. ALTRES RECURSOS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL A L'ABAST	38
4.5. AGENTS IMPLICATS EN EL PROJECTE	42

5. PROCÉS PARTICIPATIU AL MUNICIPI	43
5.1. PROPOSTA D'ACTUACIONS PARTICIPATIVES	43
5.2. ACTUACIONS PARTICIPATIVES REALITZADES	44
5.3. RESULTATS ACTUACIONS PARTICIPATIVES.....	45
<i>L'educació ambiental als centres educatius de Pallejà.....</i>	<i>45</i>
<i>L'educació ambiental a les entitats de Pallejà .....</i>	<i>49</i>
<i>L'educació ambiental a Pallejà (població adulta).....</i>	<i>52</i>
<i>L'educació ambiental segons el personal tècnic.....</i>	<i>52</i>
6. PROGRAMA D'EDUCACIÓ I SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL	53
6.1 OBJECTIUS DEL PROGRAMA.....	53
6.2 DESTINATARIS, PÚBLIC A QUI VA DIRIGIT.....	53
6.3 EIXOS TEMÀTICS. ÀMBITS DE TREBALL	54
6.4 PLA D'ACCIÓ.....	59
<i>General .....</i>	<i>59</i>
<i>Biodiversitat i entorn natural .....</i>	<i>59</i>
<i>Energia i Canvi climàtic .....</i>	<i>60</i>
<i>Cicle de l'Aigua .....</i>	<i>60</i>
<i>Recursos, Residus i Economia circular .....</i>	<i>60</i>
<i>Mobilitat i salut ambiental.....</i>	<i>61</i>
6.5 TAULES RESUM D'ACCIONS	120
7. GESTIÓ I SEGUIMENT DEL PROGRAMA.....	126
7.1 LA GESTIÓ	126
7.2 SEGUIMENT DEL PROGRAMA	130
<i>Revisió biennal d'accions realitzades .....</i>	<i>130</i>
<i>Revisió final en acabar la vigència del programa.....</i>	<i>130</i>
8. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ	131
ANNEX 1. TAULES D'INDICADORS.....	134
ANNEX 2. MODEL D'ENQUESTA.....	139

0. RESUM EXECUTIU

Aquest document vol ser una proposta de base, un punt de partida que reculli en un document viu la feina feta a Pallejà pel que fa a l'educació ambiental i un programa que defineixi tot el que es vol fer en un futur proper.

El document *Programa d'educació ambiental de Pallejà* ha estat realitzat per encàrrec de l'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental de la Diputació de Barcelona com a resposta a la sol·licitud de suport tècnic realitzada per l'Ajuntament de Pallejà. El document s'estructura en 8 apartats:

1. Introducció: Breu justificació de la necessitat d'aquest document.
2. Context: descripció de l'escenari natural i socioeconòmic del municipi.
3. Marc conceptual de l'educació ambiental aplicat a aquest projecte: Marc teòric que fonamenta la proposta i corrents pedagògiques inspiradores.
4. Antecedents del projecte: Activitats d'educació ambiental realitzades als centres educatius, amb públic familiar i adult, campanyes d'educació ambiental realitzades i altres recursos a l'abast. Es descriuen també en aquest apartat els agents implicats en el projecte.
5. Procés participatiu al municipi: es descriu el procés participatiu realitzat amb els centres educatius, les entitats de Pallejà i els responsables tècnics i polítics de l'Ajuntament.
6. Programa d'educació i sensibilització ambiental: Aquest apartat és el cos pràctic del document. Es descriuen aquí els objectius, destinataris, eixos temàtics i el llistat d'actuacions proposades dins el programa. Cada actuació s'estructura en una fitxa amb tota la informació necessària per a poder dur-la aplicar.
7. Gestió i seguiment del programa: es descriu de manera breu el que cal tenir en compte a l'hora d'aplicar i fer el seguiment de la programa.
8. Comunicació i difusió: es descriuen breument els canals de comunicació i difusió proposats.

1. INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Pallejà organitza des de fa anys moltes i diverses activitats d'educació ambiental; des de les més veteranes com els *Itineraris de natura* realitzats des de fa 25 anys amb els centres educatius fins als més recents projectes d'*Aprenentatge i Servei*. L'Ajuntament de Pallejà organitza activitats per a joves, com les xerrades sobre Menstruació sostenible, participa en projectes de Ciència ciutadana amb per a públic familiar i adult, com Llegim el Riu, s'associa amb d'altres municipis del Baix Llobregat per engegar la proposta educativa Muntanyes del Baix, ...

Tot i així, l'Ajuntament de Pallejà té la sensació que manca una programació, una previsió de cap a on es vol caminar, quins són els àmbits menys cuidats, cap a on enfocar l'energia. Així doncs, la voluntat de l'Ajuntament de comptar amb un *Programa d'educació ambiental de Pallejà* neix del desig d'**ordenar** tot el que es fa en matèria d'educació ambiental al municipi i **prioritzar** les actuacions d'educació ambiental en un **document viu i en creixement**.

L'horitzó temporal d'aquest programa d'educació ambiental és per l'any 2030, de manera que tot el que es proposa té un sentit dins d'aquest període i caldrà revisar-lo un cop finalitzi la vigència.

Amb la voluntat que aquest programa d'educació ambiental sigui per Pallejà una proposta que contempli els diferents sectors de població i treballi els diferents eixos temàtics de l'educació ambiental; que la proposta esdevingui el punt d'inici d'un llarg camí, un recorregut ple de bifurcacions i noves oportunitats, per a construir de la mà de centres educatius, famílies i la població de Pallejà... Neix aquesta proposta.

2. EL CONTEXT

El terme municipal de Pallejà té una superfície de 8,3 km² i es troba al centre de la **comarca del Baix Llobregat**. Els municipis amb els quals limita són Corbera de Llobregat i Castellbisbal pel nord, el Papiol i Molins de Rei per l'est, Sant Vicenç dels Horts pel sud i la Palma de Cervelló per l'oest.

Localització geogràfica de Pallejà. Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

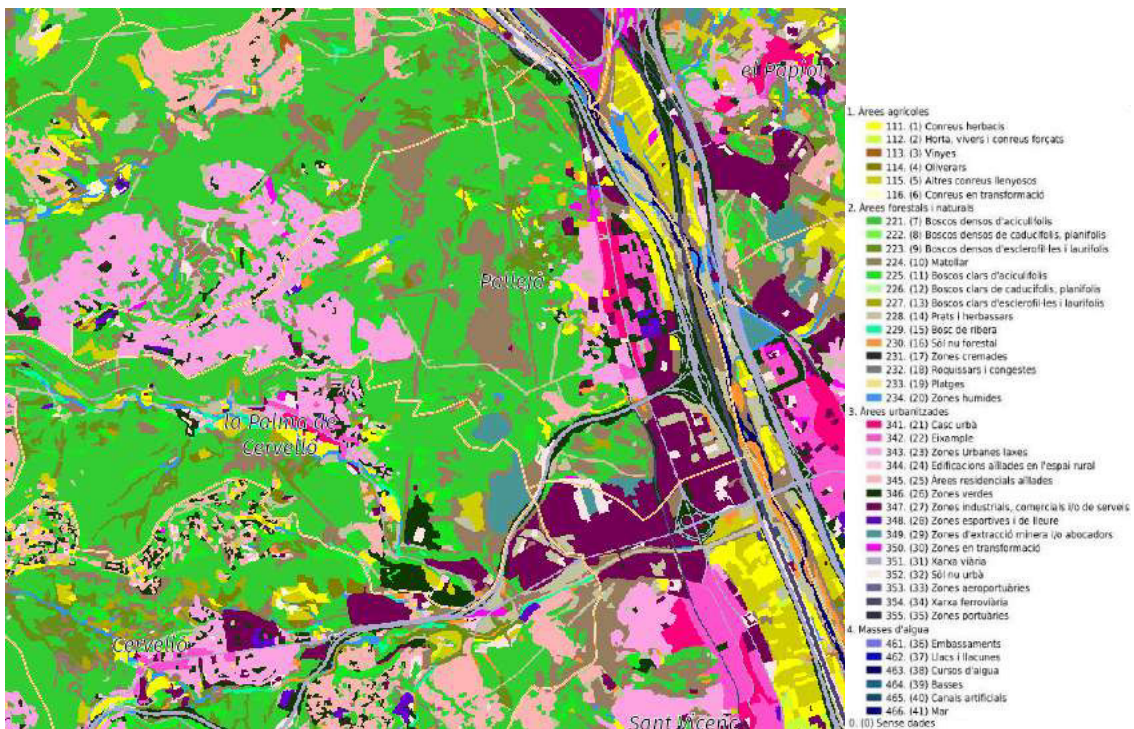
2.1 El context natural

El municipi se situa a una altitud mitjana de 41 metres sobre el nivell del mar. S'estén al peu de la vessant occidental de la Serra de Collserola, i a la vall baixa del riu Llobregat, que constitueix el seu límit de terme per la banda est. Per la banda oest el municipi va guanyant en alçària i inclou part del massís de les Planes o Montmany, un dels contraforts més orientals del massís del Garraf-Ordal pertanyents a la Serralada Litoral, amb les elevacions del Guixar (322) i el Cucut (320 m).

A **nivell hidrològic**, a banda del Llobregat, al terme municipal hi ha nombroses rieres afluentes d'aquest riu, com la riera de les Rovires (que es forma pel torrent dels Bufadors i pel Torrent Fondo, que neix sota Montmany de Sobre-roca i el bosc dels Ermotets), la de Boter, la de la Creueta i la del Mig, així com diverses fonts, com la font de la Teula, la de la Pona, la de la Tartaneta o la de les Rovires.

Si s'analitzen les **cobertes del sòl del municipi** en la versió més actual disponible (2018) s'observa com els boscos densos de pinedes ocupen més d'una tercera part del terme (304 ha, 36%), essent la categoria principal i trobant-se sobretot a la part central del terme a les zones més muntanyoses, seguida dels matollars, que també ocupen grans zones en aquesta part central (120 ha, 14%). Pel que fa a les àrees urbanitzades, destaquen per la seva extensió les zones urbanes laxes (114 ha, 14%), com la urbanització de Fontpineda a l'oest del municipi i també de la Magina en contacte amb el nucli urbà. En comparació, les zones urbanes més compactes com el casc urbà (11 ha, 1%) i l'eixample (15 ha, 2%) ocupen una superfície molt menor.

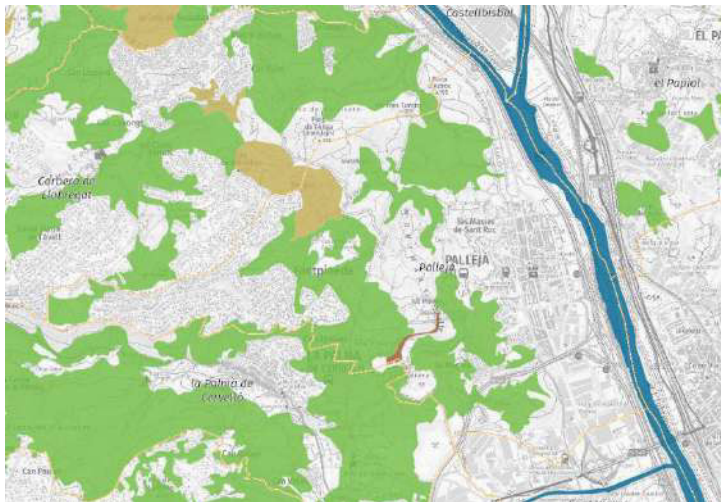
L'agricultura, que antigament havia tingut una gran importància al municipi, ha anat perdent pes de forma que actualment les àrees agrícoles són relictuals, quedant petits camps de conreus herbacis a les zones planeres properes al nucli urbà i a la vall del riu Llobregat, que en conjunt ocupen 17 ha (2%). Segons les dades més recents no queda superfície agrícola activa al municipi, de forma que alguns d'aquests conreus poden estar actualment abandonats o en procés d'abandonament.

Cobertes del sòl del municipi. Font: Sistema d'Informació Territorial Municipal (SITMUN)

Gran part de les **zones forestals del municipi** estan considerades hàbitats d'interès comunitari, com a pinedes mediterrànies (codi 9540). Al nord-oest es troba una zona d'alzinars i carrascars (codi 9340). Al sud-oest, entre les Planes i la Pedrera, es localitza una zona de petita extensió de costers rocosos calcaris amb vegetació rupícola (codi 8210). I per últim, al riu Llobregat es localitza l'hàbitat rius mediterranis amb vegetació del Glaucion flavi (codi 3250).

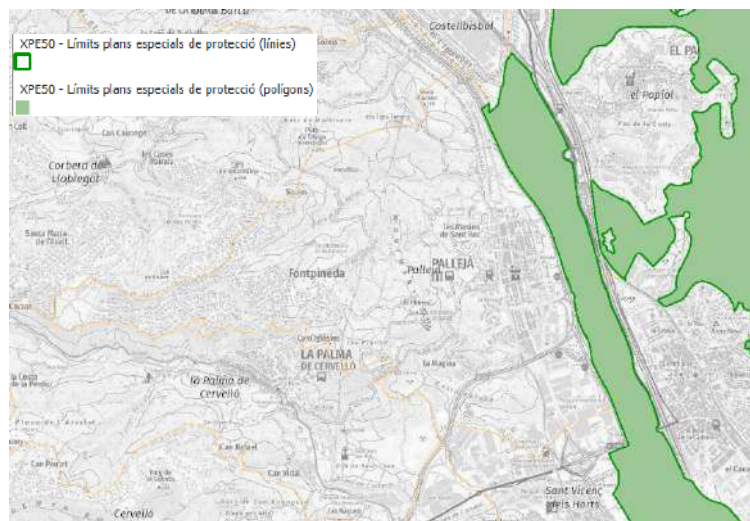

VEGETACIO_HABITAT_INTERES_COM	
[Icona]	Aigües marines i zones intermareals
[Icona]	Penya-segats marins i platges de palaus
[Icona]	Meresmes i prats halòfils atlàntics i mediterranis
[Icona]	Meresmes i prats halòfils mediterranis i termoatlàntics
[Icona]	Metollars mediterranis continentals halòfils i gipsòfils
[Icona]	Dunes marines de les costes mediterrànies
[Icona]	Dunes continentals, antigues i descalcificades
[Icona]	Aigües quietes (estany i llacs)
[Icona]	Aigües corrents (rius i torrents)
[Icona]	Landes i matollars de les zones temperades
[Icona]	Metollars submediterranis i de zones temperades
[Icona]	Metollars arborescents mediterranis
[Icona]	Metollars, garrigues i ginestars mediterranis termòfils
[Icona]	Timonedes i matollars pulviniformes espinescents del litoral ventós
[Icona]	Pastures naturals
[Icona]	Pastures seminaturals
[Icona]	Pastures humides i herbassars megafòrbics
[Icona]	Prats mesòfils
[Icona]	Torberes acidòfiles d'esfagnes
[Icona]	Torberes basòfiles
[Icona]	Tarteres de muntanya
[Icona]	Vegetació cosmòfitica de parets i cingleres
[Icona]	Altres hàbitats rupícoles
[Icona]	Boscus caducifolis de l'Europa temperada
[Icona]	Boscus caducifolis mediterranis i submediterranis
[Icona]	Boscus escleròfil·les mediterranis
[Icona]	Boscus subalpins de coníferes
[Icona]	Boscus de coníferes de muntanyes mediterrànies

Hàbitats d'Interès Comunitari del municipi. *Font: Sistema d'Informació Territorial Municipal (SITMUN)*

A nivell de **protecció territorial**, dins del terme municipal no hi ha cap espai natural de protecció especial, ni espais del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) o la Xarxa Natura 2000.

La vall del riu Llobregat està inclosa dins el **Parc Agrari del Baix Llobregat**, que abasta diversos municipis principalment a les zones més planeres i properes a la desembocadura però en el seu extrem nord arriba fins al municipi de Pallejà. Aquesta figura, que ocupa una superfície total de 3.348 ha, i únicament 44 ha de les quals al municipi de Pallejà, està regulada pel Pla especial urbanístic de protecció, revisat l'any 2015 i que estableix les condicions de gestió i protecció.

Delimitació del Parc Agrari del Baix Llobregat. *Font: Sistema d'Informació Territorial Municipal (SITMUN)*

Segons dades del **Mapa de perill bàsic d'incendi forestal de Catalunya** (mapa estàtic que defineix un estat del territori estimatiu de la freqüència i la intensitat en què s'hi pot produir el perill d'incendi), les zones forestals del municipi presenten un alt risc d'incendi.

Segons dades del **mapa de patrimoni natural del municipi**, hi ha 4 zones d'interès del patrimoni natural: l'espai natural de les Planes, l'espai natural de les Rovires, el Parc Fluvial del Llobregat i la Pedrera Muschelkalk, així com un espècimen botànic, el roure de la Blanqueria.

2.2 El context socioeconòmic

L'any 2023 la població del municipi era de 11.715 habitants, amb una densitat de 1.411,5 habitants per km². La població està repartida entre els **tres nuclis de població principals**: el nucli urbà a l'extrem oriental del terme municipal; la **Magina**, al sud del nucli urbà i proper a la zona dels polígons industrials, i la urbanització de Fontpineda, a l'oest del municipi a la zona de relleu més accentuat.

Segons dades del programa HERMES, Informació Estadística Local de Diputació de Barcelona, **l'edat mitjana de la població** del municipi l'any 2021 era de 42,5 anys: 41 anys per als homes i 44 anys per a les dones. Bona part de la població es troba entre els 35 i els 64 anys (46%), tot i que la població està bastant repartida entre totes les edats, amb un 22% de la població entre 0 i 19 anys, un 15% entre 20 i 34 anys i un 17% de 65 anys i més. **L'índex de dependència de la població** – que mesura la relació entre els individus en edat no activa respecte a la població potencialment activa- és de 50,71%, lleugerament inferior a la mitjana de la província de Barcelona.

Segons dades de l'IDESCAT, el municipi té el 55% de la **població de més de 16 anys ocupada**. La major part de la població ocupada del municipi treballa en el sector serveis, seguit de la indústria i la construcció. De forma anàloga, la major part de les empreses del municipi pertanyen al **sector serveis**.

Segons les dades del Sistema d'Informació de Polígons d'Activitat Econòmica, al municipi hi ha un **polígon industrial** amb una superfície de 43,13 ha i amb 109 empreses.

Segons les dades del **Cens agrari** més recent (de 2020), han desaparegut les explotacions agràries del municipi i la superfície agrícola utilitzada és de 0 ha, mentre que el 2009 hi havia 3 explotacions i 19 ha de terres cultivades. De la mateixa manera, no consten cultius declarats durant la campanya de declaració única dels anys 2020, 2021 i 2022 al municipi.

Pel que fa a **ramaderia**, Pallejà compta amb una explotació de ramaderia semiextensiva de cabrum i oví, que col·labora en el manteniment de les franges perimetrals de protecció contra incendis forestals.

3. MARC CONCEPTUAL DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL APLICAT A AQUEST PROJECTE

3.1. El marc conceptual de l'educació ambiental

Aquest apartat està adaptat del capítol "Sobre educació ambiental urbana. Una visió des de Barcelona". Teresa Franquesa i Codinach. Ajuntament de Barcelona Del llibre Educació ambiental. D'on venim? Cap a on anem? . Diputació de Barcelona (2017)

Documents d'àmbit internacional, com la Carta de Belgrad (Seminari Internacional d'Educació Ambiental, 1975) o la Declaració de Moscou (Congrés Internacional d'Educació i Formació sobre Medi Ambient, 1987) defineixen **l'educació ambiental** com aquella que ha d'ajudar les persones a prendre consciència, a aprendre coneixements, destreses i valors i a adquirir experiència i determinació, tot plegat a fi de «**capacitar per actuar**, individualment i col·lectivament, en **la resolució dels problemes ambientals** presents i futurs».

Segons Teresa Franquesa hi ha 5 principals enfocaments que conformen avui l'educació ambiental urbana a casa nostra; **5 maneres d'entendre i de fer educació ambiental**. Tot i que aquests enfocaments han anat sorgint successivament en el temps, no s'han substituït l'un a l'altre, sinó que conviuen en el moment actual. Com passa en tota classificació, de ben segur que hi ha propostes híbrides que apunten simultàniament cap a diferents objectius i que participen de característiques de més d'un d'aquests corrents. Es descriuen breument a continuació i serviran de base a l'hora d'elaborar aquest Programa d'educació ambiental.

Enfocament 1: L'entorn urbà com a aula

Sortida d'anellament d'ocells a l'entorn natural de Pallejà. Font: Ajuntament de Pallejà

Les actuacions que s'agrupen dins aquest enfocament són aquells que veuen l'entorn urbà, les ciutats i els pobles com un **objecte de coneixement i que l'usen com a recurs, escenari i aula**. En sortides, visites i itineraris entesos com a classes a l'aire lliure, els destinataris descobreixen indrets, estudien l'entorn... Aquestes actuacions posen el municipi a disposició de l'educació, entenent que tot el que hi ha en aquest entorn –espais, centres escolars,

camp, mercats i comerços, activitats i institucions, centres de recuperació de fauna, infraestructures ambientals – i també el seu context ha de servir com a font d'aprenentatge directa.

Tot i que alguns d'aquests programes s'adrecen a la població adulta, en aquest corrent predominen els programes destinats als infants i adolescents, majoritàriament en grups escolars que estudien l'entorn en el marc d'assignatures de ciències naturals o socials, de manera que els educadors **usen elements de l'entorn urbà i natural per facilitar els aprenentatges que treballen a l'escola**.

Al llarg de dècades d'evolució de l'educació ambiental urbana i fins avui mateix, són nombrosíssims els programes que es poden enquadrar en aquest corrent. Actualment, hi ha catàlegs d'activitats molt complets per al coneixement de les ciutats, promoguts per ajuntaments, museus i centres culturals, empreses de serveis, etc., que les escoles i la ciutadania poden utilitzar per estructurar els seus programes educatius.

Per sintetitzar, els programes enquadrats en aquest corrent faciliten l'ús del "poble" per a l'aprenentatge de primera mà i tenen com a objectiu millorar el coneixement de l'entorn proper, particularment dels valors patrimonials i naturals, amb la idea de fons que "Cal conèixer per estimar".

Enfocament 2: L'entorn urbà i natural com a ecosistema

Amb aquest enfocament es posa l'accent en el fet essencial que les **ciutats i pobles** no són aliens a la natura. Són estructures creades per una espècie molt dominant, però segueixen sent **sistemes ecològics** que funcionen sobre la base **d'intercanvis materials i energètics**.

FUNCIONAMENT DE L'ECOSISTEMA URBÀ

Panell informatiu de l'Aula del Parc de Santa Perpètua de Mogoda. Font: elaboració pròpia

El fet de mirar els pobles i ciutats com un ecosistema ens permet entendre el seu metabolisme, estimar la ingent quantitat d'energia, d'aigua, de materials i **d'aliments** que importa i de **residus** que exporta, reconèixer els impactes que produeix sobre l'entorn proper i llunyà, i reflexionar sobre tot plegat. Per això, es considera clau **estendre aquests coneixements entre els ciutadans**, per tal que tinguin criteri i puguin influir en les decisions sobre gestió dels recursos, la planificació i altres aspectes de la governança.

En síntesi, en aquest enfocament els programes d'educació ambiental pretenen ajudar a comprendre el funcionament del "poble" des de la ciència ecològica. El rerefons és «si entenc el funcionament del sistema, sabré viure-hi de manera que eviti disfuncions».

Enfocament 3: Els problemes ambientals dels municipis

Inicialment, aquest corrent va sorgir com a resposta a certs problemes de mala qualitat de vida a les ciutats, especialment pel que fa a la contaminació de l'aire o la manca d'espais verds, i, progressivament, s'hi va afegir la consideració dels efectes negatius que l'entorn urbà té sobre el medi, com ara la producció de residus, la contaminació dels rius, el consum d'energia, la destrucció de la biodiversitat,... Les actuacions que s'hi emmarquen pretenen donar a conèixer aquestes problemàtiques per tal que la gent en prengui consciència i contribueixi a evitar-les, fet que comporta sempre canvis d'hàbits personals i col·lectius.

Actualment, en molts dels programes d'educació ambiental urbana que els ajuntaments i altres ens locals ofereixen i que inclouen activitats com ara visites a instal·lacions de tractament de residus, potabilitzadores, depuradores o cabines de control atmosfèric, es poden llegir intencionalitats relacionades amb el fet de «conscienciar els alumnes sobre els problemes ambientals de l'entorn urbà».

*En síntesi, les actuacions que responen a aquest corrent evidencien els problemes ambientals amb l'objectiu de fer prendre consciència de la seva existència i de les seves conseqüències. El rerefons és «**si conec els problemes, els voldré resoldre**».*

Enfocament 4: La gestió ambiental dels municipis

Quan els ajuntaments van començar a abordar seriosament els diferents flancs de la gestió del medi, es van adonar que requereix la col·laboració de la ciutadania. Es va iniciar així, ja fa molts anys, una línia de programes formatius destinats a **explicar la gestió ambiental que fan les administracions** i a demanar a la ciutadania que faci la part que li pertoca.

Amb l'ajut de missatges persuasius, s'intenta crear un estat d'opinió favorable als hàbits convenients i que aquests siguin acceptats i ben vistos. Si bé sovint hom es refereix a tota aquesta activitat com a educació ambiental, n'hi ha una part que s'enquadra en un àmbit difícil de definir. La informació instrumental o els missatges mitjançant els quals es donen instruccions, consells i recomanacions en forma d'eslògans són propis de la comunicació i del màrqueting social. De fet, hi ha una línia fina entre ambdós camps, i sovint ens trobem en territoris ambigus.

La major part d'iniciatives se centren a divulgar normes i bones pràctiques, justificar i descriure els comportaments esperats per part del destinatari i instruir-lo sobre maneres concretes d'actuar.

*En resum, l'objectiu dels programes d'aquest corrent és ensenyar comportaments concrets idonis que facilitin la gestió col·lectiva. El rerefons és «**si sé què he de fer i com fer-ho, ho faré bé**».*

Enfocament 5: La transformació de l'entorn

Els darrers anys del segle xx, amb les agendes 21 va arribar a les ciutats i pobles un nou enfocament per a l'educació ambiental. Aquest moviment convidava la ciutadania a pensar conjuntament el territori, a consensuar cap on es volia anar i a definir objectius i línies d'acció per avançar col·lectivament. D'acord amb aquest marc de referència, **les propostes educatives van esdevenir més participatives**: *«Si som part del problema, siguem part de la solució»*.

Segons aquest enfocament, assumir aquesta corresponsabilitat ens portarà a co-crear una visió de futur i a co-dissenyar les ciutats i pobles que volem, en un procés que fem entre totes i en el qual aprenem conjuntament. Més que dir a la població què cal fer, se la convida a ser protagonista en la definició de l'horitzó i en el procés de transformació.

Es tracta d'un plantejament ambiciós, en el qual **acció cívica i educació ambiental es vinculen**, de manera que, tant com el resultat de l'acció, interessa **l'aprenentatge del procés** per identificar el problema, cercar alternatives, crear consens, dissenyar la solució, planificar, executar i avaluar. Els projectes educatius en xarxa entre diverses escoles, metodologies educatives d'aprenentatge servei amb participació de l'alumnat; els projectes de les associacions del municipi, empreses, comerços i altres agents socials amb processos de deliberació i participació... formen part d'aquesta cinquena perspectiva.

En síntesi, les actuacions d'aquest corrent volen apoderar les persones perquè participin a imaginar un poble millor i a fer-ho possible implicant-nos en processos d'aprenentatge/acció. El rerefons és «si em sento part del meu entorn i me'n faig responsable, m'implicaré en la recerca de solucions a problemes canviants».

Així doncs, un cop descrits aquests 5 enfocaments de l'educació ambiental, revisem com això lliga amb la definició inicial de l'educació ambiental:

Tots els enfocaments descrits es vinculen a l'objectiu de **prendre consciència** del medi del qual formem part i dels seus problemes. També es vinculen amb l'objectiu **d'adquirir coneixements**. El primer enfocament cerca sobretot el coneixement general de l'entorn, el segon persegueix una comprensió fonamental de l'entorn en la seva globalitat, com a sistema, i el tercer enfoca cap als problemes que hi tenen relació, així com al paper de la ciutadania en aquest entorn. El quart enfocament, anomenat *gestió de la ciutat*, se centra especialment en **l'aprenentatge de destreses i de pràctiques** destinades a evitar o resoldre problemes concrets i també a promoure *valors* socials favorables a aquests comportaments. El cinquè enfocament hi afegeix l'aprenentatge de *destreses* relatives a desenvolupar un procés d'innovació i de transformació col·lectiva, i és el que més clarament apunta a **guanyar experiència i determinació**, ja que proposa **aprendre a través de la participació** en projectes reals o en situacions d'aprenentatge.

Ara bé, tots aquests coneixements, destreses i valors, com també l'experiència i la determinació guanyada, han de servir per «**capacitar per actuar**, individual i col·lectivament, **en la resolució dels problemes ambientals presents i futurs**». Aquest és un criteri fonamental per mesurar la validesa dels programes educatius i és, segon Teresa Franquesa, el propòsit que ha de motivar i orientar la intervenció com a educadores ambientals: capacitar per actuar.

Amb aquest objectiu, segurament el darrer dels cinc enfocaments ens proposa la millor estratègia: acompanyar les persones en **processos d'aprenentatge/acció**, en els quals aprenem tot fent.

Una estratègia que necessàriament ha d'estar acompanyada dels millors elements de totes les altres: la curiositat per la descoberta de l'entorn, la valoració del patrimoni, la comprensió del poble com a sistema complex, la identificació dels impactes que les persones provoquen en els sistemes naturals i de les conseqüències que això té sobre la vida a la Terra, la formació de bons hàbits quotidians i la discussió crítica dels valors que guien el nostre estil de vida, la capacitat per imaginar i redefinir com viure millor.

A la taula següent es descriuen els 5 enfocaments de manera resumida i es ressalten els millors elements de cada enfocament:

Enfocament	Objectiu	Rerefons	Concepte clau	Resultat esperat	Punts forts
L'entorn com a aula	Millorar el coneixement del propi entorn	Si conec el meu entorn, l'estimaré	Valoració	Defensa i conservació del patrimoni	Vivència, emoció, sentir-se part de la natura. Curiositat Coneixement de primera mà
L'entorn com a ecosistema	Comprendre el funcionament de la natura des de la ciència	Si entenc el funcionament del sistema, podré evitar disfuncions	Comprensió	Comportament basat en coneixement científic	Rigor científic. Comprensió i acceptació de la complexitat
Els problemes ambientals	Prendre consciència dels problemes ambientals	Si conec els problemes, voldré solucionar-los	Conscienciació	Denúncia Activisme	Identificació impactes dels humans sobre els ecosistemes naturals i dels problemes que el deteriorament del medi causa en els humans
La gestió ambiental	Ensenyar comportaments adequats i promoure canvis d'hàbits	Si conec solucions concretes, col·laboraré a implementar-les	Col·laboració	Canvis en accions quotidianes i estil de vida personal	Formació de bons hàbits quotidians i discussió crítica dels valors que guien l'estil de vida.
La transformació de l'entorn	Empoderar per participar en processos de canvi	Si em sento partícip del meu entorn, m'implicaré en explorar solucions	Participació	Corresponsabilitat Proactivitat Innovació	Capacitació per explorar, imaginar i redefinir com viure millor.

Taula resum dels 5 enfocaments de l'educació ambiental i dels millors elements de cadascun. *Font: adaptació del document Educació ambiental D'on venim, cap a on anem? Teresa Franquesa*

3.2. L'educació ambiental i les corrents pedagògiques

De la mateixa manera que l'educació ambiental es renova, també apareixen noves metodologies d'ensenyament i corrents pedagògiques més centrades en l'infant. Arreu del territori apareixen escoles renovades, que incorporen maneres de fer més actives, amb l'objectiu que l'aprenentatge es doni des d'un lloc de plaer i, per tant, sigui valuós i edificant. En aquest apartat es descriuen algunes bases pedagògiques que s'han tingut en compte a l'hora d'elaborar aquest document de referència:

La Pedagogia Sistèmica

Bert Hellinger, pare de la pedagogia sistèmica, en el seu llibre *Los órdenes del amor* estableix tres necessitats bàsiques que s'han de donar per a què les relacions dins de qualsevol sistema siguin sanes i prosperin: pertinença, jerarquia i equilibri.

Si extrapolem aquestes 3 necessitats bàsiques a la relació dels humans amb la natura per a que aquesta sigui sana i prosperi:

- **Pertinença:** necessito sentir que formo part de l'ecosistema.
- **Jerarquia:** Necessito conèixer com funciona l'ecosistema, saber quines relacions es donen i ocupar el meu lloc com a espècie.
- **Equilibri:** Necessito que hi hagi un cert equilibri entre el que rebo de la natura i el que retorno.

En les primeres etapes de la vida és important reforçar el sentiment de pertinença a la natura i això passa per estar-hi en contacte de manera quotidiana. A més, les accions per a treballar la jerarquia ens ajudaran a comprendre com funciona l'ecosistema on vivim i a tenir un sentiment d'humilitat envers la natura. Les accions d'equilibri ens ajudaran a fer conscient que els nostres actes responsables per a tenir cura de la natura són només un petit retorn de tot el que ella ens dona.

L'Educació Viva

Una de les corrents del moviment d'innovació educativa que es viu en l'actualitat és l'educació viva. Tot i no ser considerada una metodologia en sí, l'Educació Viva és “una actitud envers l'educació que es fonamenta en el principi de generar els contextos necessaris per a què els infants puguin aprendre a viure” (Centre d'Assessorament i Investigació de l'Educació Viva, 2019).

Aprendre a viure té molt a veure amb aprendre a gestionar les emocions, a sentir el cos, a focalitzar l'atenció, a relacionar-se amb els altres, **a relacionar-se amb l'entorn**, a conèixer-se a un mateix, etc. Aquest punt es considera especialment rellevant en el cas de l'educació ambiental, on la gran base de la conscienciació ambiental és el model de referència que els infants tenen. Com es relacionen els adults amb el medi ambient a casa, a l'escola, al municipi on viuen serà determinant en la seva pròpia actitud. En aquest sentit, es pretén crear els contextos necessaris durant les activitats proposades per a què les persones puguin aprendre a relacionar-se amb el medi ambient d'una manera sana.

Un altre dels fonaments de l'educació viva és que els espais educatius afavoreixin que els infants se sentin bé: relaxats, aollits, vinculats, alegres i acceptats. Que ajudin a mantenir l'alegria de viure dels infants. En aquest sentit s'intentarà que les propostes educatives vagin en la línia de fer canvis a les nostres vides per a viure millor. S'evitarà una postura catastrofista i problemàtica, posant èmfasi en les alternatives que fan possible una societat més sana des del punt de vista ambiental i social.

Pedagogia activa

Es fonamenta en acompanyar l'aprenentatge **actiu i vivencial** de les persones, en especial dels infants. Tal i com explica l'adjectiu es tracta d'eliminar la passivitat de l'alumne i fer-lo protagonista dels seus aprenentatges.

La pedagogia activa, en les seves diverses vessants (Montessori, Waldorf, etc.) aposta per acompanyar l'aprenentatge de manera que desperti l'interès en l'infant; materials interessants que promoguin la manipulació i l'experimentació, estímuls que els facin relacionar el nou aprenentatge amb experiències pròpies i, per tant, fer-lo significatiu.

Aquest fet és bàsic i fàcilment extrapolable a les activitats d'educació ambiental. Es considera essencial que les activitats d'educació ambiental tinguin la base en l'experimentació, que es pugui treballar directament amb la natura i que les explicacions (quan hi siguin) vagin sempre acompanyades d'una part física i tangible, que motivi i faciliti la interiorització dels nous aprenentatges.

El Decàleg de l'educació ambiental

Tot i no tractar-se d'una corrent pedagògica, s'inclou en aquest apartat el decàleg que es va elaborar fruit de les trobades del II Congrés Nacional d'Educació Ambiental (CNEA), doncs representa una sèrie de pautes a tenir en compte a l'hora d'enfocar l'educació ambiental acordada a nivell de Catalunya. Les 8 sessions del CNEA 20/21 van aplegar 25 ponents i 1.010 assistents que, de forma conjunta i participativa, van inspirar el conjunt de conclusions que es recullen en el decàleg següent:

- 1. Ara més que mai, cal una transformació col·lectiva.** Crisis com la pandèmia de la COVID-19 ens demanen un canvi de model en la relació de la societat amb el medi.
- 2. L'educació ambiental és la resposta.** L'educació ambiental necessita recursos i reclama una concreció d'objectius i una planificació estratègica.
- 3. Actuar en l'escala local.** L'àmbit més proper i vivencial de les persones és el cercle de treball en què l'educació ambiental aconsegueix un impacte més perceptible.
- 4. Generar experiències transformadores.** L'educació ambiental s'ha de concretar en iniciatives locals, a l'abast de la comunitat i amb metodologies que promoguin l'acció individual i col·lectiva.
- 5. Transformar des de la participació.** Els col·lectius conscienciats, les comunitats educatives i altres contextos participatius s'han manifestat sempre com a àmbits òptims de generació d'acció ciutadana transformadora. Cal reconèixer-los i impulsar-los.
- 6. Ciència i educació, una simbiosi fèrtil.** Cal incloure la reflexió conjunta de tots els actors en els processos de coneixement, de recerca i d'avaluació per tal d'estimular el seu potencial de transformació.
- 7. Tocar la fibra, evitar l'ansietat.** L'educació ambiental ha de cercar pràctiques més connectades amb les emocions i les vivències en primera persona.
- 8. Nous llenguatges per a l'educació ambiental.** Cal incorporar formats innovadors d'expressió i de comunicació a les metodologies de l'educació ambiental.
- 9. L'educació ambiental, una aposta necessària.** Cal assumir que l'educació ambiental requereix de recursos econòmics, tècnics i humans.
- 10. Transformació col·lectiva des de les aliances.** Cal teixir aliances i cultivar la col·laboració a tots els nivells i entre tots els actors involucrats per aconseguir la transformació col·lectiva de la nostra societat.

3.3. L'educació ambiental com a element de localització dels ODS de l'Agenda 2030

L'agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible

El 25 de setembre de 2015 va ser aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides l'**Agenda de Desenvolupament Sostenible**, amb l'objectiu de garantir una vida sostenible, pacífica, pròspera i equitativa arreu del món per a tothom, ara i en el futur.

Aquesta agenda marcarà l'acció global pel desenvolupament fins a l'any 2030 i configura un full de ruta d'actuació connectat entre sí per a assolir un objectiu comú: el desenvolupament mundial sostenible.

Els 17 ODS. Font: Educació per als Objectius de Desenvolupament Sostenible

L'Agenda 2030 és una agenda integral i multidimensional (referida a les tres dimensions del desenvolupament sostenible: econòmica, social i ambiental), i d'aplicació universal. Es desplega mitjançant un sistema de **17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS)**, a través dels quals es proposa abordar els grans reptes globals, des de la lluita contra la pobresa o el canvi climàtic fins a l'educació, la salut, la igualtat de gènere, la pau o les ciutats sostenibles. Cada ODS inclou diferents fites (en total 169) que contribueixen al compliment dels objectius.

L'Agenda 2030 estimula l'acció en 5 esferes de vital importància (conegudes com les 5 P): persones (*People*), planeta (*Planet*), prosperitat (*Prosperity*), pau (*Peace*), i aliances (*Partnership*).

Els ODS que es treballen en aquest projecte

Es mostren a continuació els ODS que es treballen en aquest projecte. Es concreten en cadascun les fites associades a cada ODS que poden tenir rellevància en el context de Pallejà.

	<p>ODS 3. Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom a totes les edats.</p> <p>Fita 3.9. Per l'any 2030 reduir substancialment el nombre de morts i malalties produïdes per productes químics perillosos i la contaminació de l'aire, l'aigua i el sòl.</p>
	<p>ODS 4. Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge permanent per a tothom.</p> <p>Fita 4.7. Per l'any 2030 assegurar que tot l'alumnat adquireixi els coneixements necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible, entre d'altres coses mitjançant l'educació pel desenvolupament sostenible i els estils de vida sostenibles.</p>
	<p>ODS 6. Garantir la disponibilitat d'aigua i la seva gestió sostenible i el sanejament per a tothom.</p> <p>Fita 6.4. Per l'any 2030 augmentar considerablement l'ús eficient dels recursos hídrics en tots els sectors i assegurar la sostenibilitat en l'extracció i abastament d'aigua dolça per fer front a l'escassetat d'aigua.</p>

	<p>ODS 7. Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i neta per a tothom.</p> <p>Fita 7.2. Per l'any 2030 augmentar considerablement la proporció d'energia renovable en el conjunt de fonts energètiques.</p> <p>Fita 7.3. Per l'any 2030 duplicar la taxa mundial de millora de l'eficiència energètica.</p>
	<p>ODS 11. Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles.</p> <p>Fita 11.3. Per l'any 2030 augmentar la urbanització inclusiva i sostenible i la capacitat per a la planificació i la gestió participatives, integrades i sostenibles dels assentaments humans en tots els països.</p> <p>Fita 11.7. Per l'any 2030 proporcionar accés universal a les zones verdes i els espais públics segurs, inclusius i accessibles, en particular per les dones i els infants, les persones grans i amb necessitats especials.</p>
	<p>ODS 12. Garantir modalitats de consum i producció sostenibles.</p> <p>Fita 12.3. Per l'any 2030 reduir a la meitat el malbaratament alimentari per càpita mundial a nivell dels consumidors i reduir les pèrdues alimentàries en les cadenes de producció i subministrament, incloses les pèrdues posteriors a la collita.</p> <p>Fita 12.5. Per l'any 2030 reduir considerablement la generació de residus mitjançant activitats de prevenció, reducció, reutilització i reciclatge.</p> <p>Fita 12.8. Per l'any 2030 assegurar que les persones de tot el món tinguin la informació i els coneixements pertinents pel desenvolupament sostenible i els estils de vida en harmonia amb la natura.</p>
	<p>ODS 13. Adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes.</p> <p>Fita 13.3. Millorar l'educació, la sensibilització i la capacitat humana i institucional respecte la mitigació del canvi climàtic, l'adaptació a ell i la reducció dels seus efectes.</p>

ODS 15. Protegir, restaurar i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar sosteniblement els boscos, lluitar contra la desertificació, aturar i invertir la degradació de les terres i aturar la pèrdua de biodiversitat.

Fita 15.4. Per l'any 2030 vetllar per la conservació dels ecosistemes muntanyosos i la seva biodiversitat, per tal de millorar la seva capacitat de proporcionar beneficis essencials pel desenvolupament sostenible.

Fita 15.5. Adoptar mesures urgents i significatives per reduir la degradació dels hàbitats naturals i aturar la pèrdua de biodiversitat.

3.4. Objectius educatius en el context de l'Agenda 2030

En aquest apartat s'indiquen quins són els objectius generals que es poden relacionar amb aquest projecte en clau de l'Agenda 2030, en base al document “*Educació per als Objectius de Desenvolupament Sostenible. Objectius d'aprenentatge*”.

Objectius d'aprenentatge

Es destaquen a continuació els objectius d'aprenentatge que les accions proposades en aquest document haurien de recollir, especialment en relació als **ODS 3,4,6,7,11,12,13 i 15**. Ens els podem imaginar com als objectius als que voldríem que tota la ciutadania de Pallejà arribés a assolir amb aquest programa d'educació ambiental.

Objectius d'aprenentatge cognitius: La ciutadania coneix i entén:

- Els conceptes de salut, higiene i benestar i pot reflexionar-hi d'una manera crítica, a més de comprendre la importància del gènere en la salut i el benestar. (ODS 3)
- Que l'educació pot ajudar a crear un món més sostenible, equitatiu i pacífic. (ODS 4)
- Que l'aigua és una condició fonamental de la vida i comprèn la importància de la qualitat i la quantitat de l'aigua, i les causes, els efectes i les conseqüències de la contaminació i l'escassetat de l'aigua. (ODS 6)
- Les diferents fonts d'energia (renovable i no renovable) i els avantatges i desavantatges respectius. (ODS 7)
- Quina energia s'utilitza principalment en el seu entorn (escola, habitatge, municipi). (ODS 7)
- Els impactes negatius de la producció no sostenible de l'energia, com les tecnologies d'energia renovable poden contribuir al desenvolupament sostenible. (ODS 7)
- Els principis bàsics de la planificació i la construcció sostenibles i pot identificar les oportunitats per fer que la seva zona sigui més sostenible i inclusiva. (ODS 11)
- Que les opcions individuals d'estil de vida influeixen en el desenvolupament social, econòmic i mediambiental. (ODS 12)
- Estratègies de prevenció, mitigació i adaptació al canvi climàtic, a escales diferents (des de l'escala mundial a la individual), en casos concrets com la gestió d'espais naturals, la biodiversitat, els incendis forestals i l'ús de l'aigua, residus i energia. (ODS 13)
- L'efecte hivernacle com un fenomen natural provocat per una capa aïllant de gasos amb efecte hivernacle i el canvi climàtic actual com un fenomen antropogènic que es deriva de l'augment de les emissions de gasos amb efecte hivernacle. (ODS 13)
- Quines activitats humanes contribueixen més al canvi climàtic i principals conseqüències del canvi climàtic a escala global però també local. (ODS 13)

- Ecologia bàsica dels ecosistemes locals i comarcals, tot identificant les principals espècies que hi viuen. (ODS 15)
- Fenòmens que amenacen la biodiversitat, com la pèrdua d'hàbitats, la desforestació, la fragmentació, la sobreexplotació, les espècies invasores. (ODS 15)

Objectius d'aprenentatge socioemocional: La ciutadania coneix, entén i és capaç de:

- Crear una concepció global d'una vida de salut i benestar i també d'aclarir els valors, les creences i les actituds que hi estan relacionats. (ODS 3)
- D'implicar-se personalment en l'Educació per la Sostenibilitat. (ODS 4)
- Comunicar sobre la contaminació de l'aigua, l'accés a l'aigua i les mesures d'estalvi d'aigua i generar visibilitat sobre els casos d'èxit. (ODS 6)
- Sentir-se responsable de l'ús que fa de l'aigua. (ODS 6)
- Comunicar la necessitat de l'eficiència i la suficiència energètiques. (ODS 7)
- Reflexionar sobre el seu entorn natural, i argumentar a favor de la conservació de la biodiversitat per motius ecosistèmics i com a part de la identitat del municipi. (ODS 11)
- Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual. (ODS 11)
- Comunicar la necessitat de pràctiques sostenibles en la producció i el consum. (ODS 12)
- Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials de la seva conducta com a productor o consumidor. (ODS 12)
- D'animar els altres a protegir el clima. (ODS 13)
- Argumentar contra les pràctiques mediambientals destructives que provoquen pèrdua de biodiversitat. (ODS 15)
- Connectar amb les zones naturals locals i sentir empatia per la vida no-humana a la Terra. (ODS 15)
- Qüestionar el dualisme ésser humà/natura i comprendre que formem part de la natura, que no en som aliens. (ODS 15)
- Crear una visió d'una vida en harmonia amb la natura. (ODS 15)

Objectius d'aprenentatge comportamental: La ciutadania coneix i és capaç de:

- D'incloure conductes que fomentin la salut en la seva rutina diària. (ODS 3)
- Reclamar públicament i donar suport al desenvolupament de polítiques que fomentin la salut i el benestar. (ODS 3)
- D'aprofitar totes les oportunitats que li ha brindat l'educació al llarg de la vida i aplicar els coneixements adquirits a les situacions quotidianes per promoure el desenvolupament sostenible. (ODS 4)
- Contribuir a la gestió dels recursos hídrics a escala local. (ODS 6)
- Reduir la seva petjada hídrica individual i estalviar aigua en la seva activitat diària (ODS 6)

- D'aplicar i avaluar mesures per augmentar l'eficiència i la suficiència energètiques en la seva esfera personal i per augmentar la proporció d'energies renovables en les fonts d'energia locals. (ODS 7)
- Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resilient i sostenible. (ODS 11)
- Fomentar propostes per reduir les emissions de carboni a escala local.(ODS 11)
- D'actuar de manera crítica en el seu paper de part interessada activa en el mercat. (ODS 12)
- Fomentar activitats econòmiques respectuoses amb el clima. (ODS 13)
- Connectar amb els grups locals i treballar per la conservació de la biodiversitat (ODS 15)

4. ANTECEDENTS DEL PROJECTE

Abans d'iniciar un procés de canvi i millora és important revisar l'entorn, el que s'ha fet fins ara, el que ha funcionat i el que no. I des d'aquí, repensar com es vol continuar el camí, respectant el que es deixa enrere i així avançar de manera sòlida.

4.1. Activitats d'educació ambiental als centres educatius

L'Ajuntament de Pallejà ofereix des de fa més de 25 anys als centres educatius públics del municipi (3 escoles i un institut de secundària) un ventall d'activitats educatives entorn els temes d'interès de les diferents Regidories. Aquesta oferta educativa s'ha anat adaptant i incrementant amb els anys, especialment en les activitats adreçades a l'educació secundària.

PROGRAMA D'ACTIVITATS
D'EDUCACIÓ AMBIENTAL
ALS CENTRES EDUCATIUS

2023-2024

actual.

Des de la Regidoria de Medi Ambient s'ofereixen unes 9-10 activitats, a les quals les escoles i els instituts es poden inscriure de manera gratuïta. Aquestes activitats tracten sobretot temes d'ecologia, territori i paisatge. És important destacar que l'oferta d'activitats està en contínua evolució i que es van incorporant i/o modificant activitats en funció de les necessitats del moment. Actualment s'estan refent alguns materials d'aquestes activitats per adaptar-los al moment

La següent taula mostra la temàtica de les activitats ofertades distribuïdes en funció de l'etapa educativa:

Educació primària	Educació Secundària i Batxillerat
Coneguem el pastor i el seu ramat (1r o 2n)	Anellament científic d'ocells (1er ESO)
Anellament científic d'ocells (3er)	Visita de l'estació de control de la qualitat de l'aire (2on ESO)
El món de les abelles i l'apicultor (4rt)	Estudi de macroinvertebrats al Riu Llobregat (3er ESO)
Itineraris de natura (5è i 6è)	Projectes d'Aprenentatge – Servei (3er d'ESO)
Coneguem els Agents Rurals de Catalunya (Activitat desenvolupada directament pel cos d'Agents Rurals)	Amfibis a l'entorn de Les Rovires (4rt ESO)
	Gestió forestal sostenible i Canvi Climàtic (1er Batx.)
	Coneguem els Agents Rurals de Catalunya (Activitat desenvolupada directament pel cos d'Agents Rurals)

Activitats d'educació ambiental ofertades per l'Ajuntament de Pallejà als centres educatius.

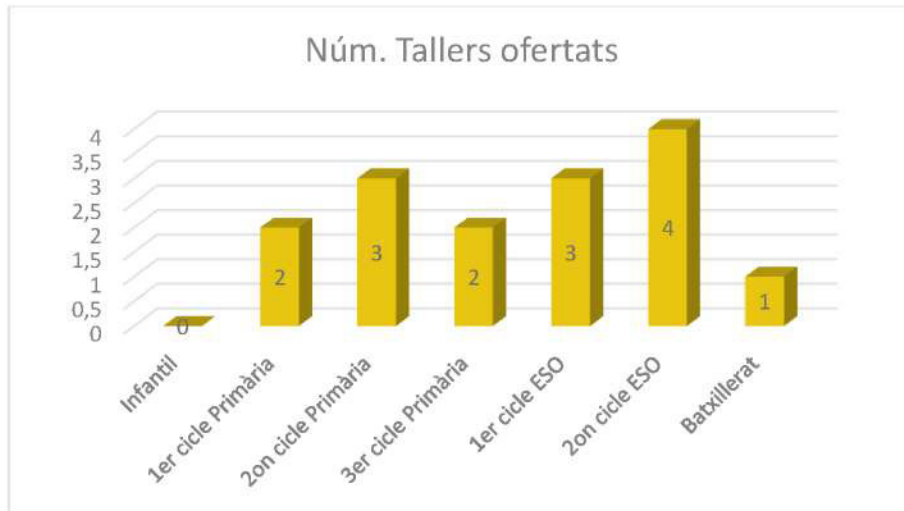
Font: elaboració pròpia

En el marc dels projectes d'Aprenentatge-Servei (ApS) que s'ofereixen al programa, els darrers anys s'han realitzat els següents:

- **“Para el Carro”**, sobre el sistema alimentari i els impactes que genera (projecte subvencionat i coordinat per l'AMB)
- **“Jo CoCo”**, sobre el consum conscient (coordinat per Rezero, amb subvenció de la l'Agència de Residus de Catalunya)
- **“Projecte Rius”**, sobre l'estudi de la qualitat del Riu Llobregat (Associació Hàbitats). L'Ajuntament complementa aquest projecte amb sortides de camp d'identificació de macroinvertebrats. Es tracta d'un projecte estable que repeteixen cada curs.
- **“Muntanyes del Baix”**, sobre els valors naturals dels 16 municipis que formen el territori de les Muntanyes del Baix. El curs 2022-2023 es va dur a terme el projecte per primera vegada, esdevenint una prova pilot per a la resta de municipis.
- **“Acústica”**, sobre la contaminació acústica (impulsat i subvencionat pel Departament d'Acció Climàtica de la Generalitat de Catalunya).
- **“Itinerari botànic pel torrent dels Bufadors”**, projecte coordinat i subvencionat per l'AMB.

Si s'observa l'oferta d'activitats en funció de l'etapa educativa es veu com les activitats estan principalment enfocades a les etapes de primària i secundària, restant l'etapa de l'Educació Infantil sense oferta (gràfic 1) . Pel que fa a la temàtica dels tallers ofertats, tots estan dins un únic àmbit de Territori, ecologia i biodiversitat.

Gràfic 1. Distribució de tallers ofertats per etapa educativa. Font: elaboració pròpia

Per complementar l'oferta que realitza l'Ajuntament, es fa arribar als centres educatius el **Catàleg anual del Programa Compartim un futur**, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB). D'aquesta manera els centres educatius tenen l'opció de treballar altres temàtiques relacionades amb l'educació ambiental, a banda de la de Territori, ecologia i biodiversitat que ofereix l'Ajuntament de Pallejà.

Dins d'aquest catàleg s'ofereixen nombrosos recursos, vídeos, activitats presencials a l'aula, sortides, activitats telemàtiques, etc. que els centres educatius poden sol·licitar de manera gratuïta. Segons dades de l'any 2023 (entre els mesos de març a desembre), les activitats que es van realitzar a Pallejà dins aquest programa van ser les següents:

Activitat realitzada dins el programa Compartim un futur	Destinataris
El cicle de l'aigua: Tanca l'aixeta!	Escola La Garalda (2on primària)
Depuradora de Gavà i les dunes litorals: un ecosistema singular	Institut de Pallejà (2on ESO)

Activitats realitzades dins el programa Compartim un Futur març-desembre 2023. *Font: elaboració pròpia*

S'observa com les activitats realitzades són molt poques donada la gran oferta del catàleg, i que complementen bàsicament l'eix temàtic de l'Aigua. Així doncs, es detecta una **manca d'activitats** d'educació ambiental als centres educatius sobre **energia i canvi climàtic, recursos i residus, consum conscient, mobilitat sostenible, etc.**

4.2. Activitats d'educació ambiental per a famílies i adults

JUGATECAMBIAL AL PARC DE LA MOLINADA

L'Ajuntament de Pallejà, amb el suport de l'AMB, des de l'any 2015 ofereix cada diumenge activitats familiars d'educació ambiental a la població del municipi. Aquestes es realitzen al Parc de la Molinada i formen part d'una programació anual que pren el nom de *Jugatecambial*.

Es tracta de jocs, tallers i itineraris guiats per educadors destinats a famílies amb infants de 3 a 11 anys aproximadament. Les activitats engloben temes com la biodiversitat, la contaminació de l'aire, la mobilitat, l'aigua, etc. tot i que no estan agrupades de cap manera en concret. Durant la realització de les activitats es compta també amb un espai de joc no dirigit, així com d'un punt d'informació sobre el parc i el municipi en conjunt. Les activitats de la Jugatecambial tenen una bona acollida al municipi, amb una **mitjana de 24 participants cada diumenge** (dades mitjanes corresponents a la temporada 2023). S'ha aconseguit fidelitzar a una part de les famílies participants que assisteixen de forma més o menys estable, així que es detecta un potencial de famílies conscienciades amb el medi ambient que podria donar lloc a la formació d'algun col·lectiu o entitat per al foment de la sostenibilitat en algun de les seus àmbits (mobilitat sostenible, consum responsable, etc.).

CICLE D'ACTIVITATS ALS PARCS, PLATGES I RIUS METROPOLITANS

L'any 2013 Pallejà va incorporar-se al Cicle d'Activitats als parcs, platges i rius metropolitans que organitza anualment l'AMB amb la col·laboració del Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Això va fer possible que es comencessin a oferir activitats d'educació ambiental en caps de setmana, que fins a aquell moment no s'estaven oferint: tallers, visites guiades, itineraris de natura, jornades participatives, etc.

D'aquesta manera durant els darrers anys s'han dut a terme activitats d'educació ambiental al municipi fora de l'oferta escolar i la Jugatecambiental, com tallers d'anellament d'ocells o d'anàlisi de macroinvertebrats al riu Llobregat, entre d'altres. Han estat fonamentalment tallers adreçats a públic familiar i/o adults que hi poguessin estar interessats. Durant els darrers anys s'han realitzat activitats sobre nutrició sostenible amb plantes remeieres al parc de la Molinada, identificació de macroinvertebrats al riu Llobregat, reconeixement d'amfibis a la Font de les Rovires, etc.

LLEGIM EL RIU

L'any 2021 l'Ajuntament de Pallejà es va adherir al projecte de ciència ciutadana *Llegim el Riu*, impulsat per la Diputació de Barcelona. En aquesta primera fase del projecte s'hi van adherir 14 municipis més de la conca del Llobregat. Llegim el Riu té per objectius:

- Millorar el coneixement dels ecosistemes aquàtics i generar dades de ciència ciutadana que contribuiran a la conservació dels rius.
- Afavorir la participació ciutadana en la presa de decisions ambientals.
- Crear espais d'innovació social a les biblioteques municipals

Llegim el riu

Arrel de la participació en aquest projecte va sorgir un **grup de persones voluntàries que van participar activament en les sessions i que ha tingut continuïtat**. Aquest grup s'ha constituït com a entitat a Pallejà, amb el nom de "Birding Pallejà". Aquest fet és rellevant doncs és un dels objectius que tenia l'Ajuntament per presentar la candidatura d'aquest projecte.

MUNTANYES DEL BAIX

El curs 22/23 els 16 municipis de Muntanyes del Baix i el Consell Comarcal van treballar plegats per definir un **catàleg d'activitats conjunt** que cada municipi pogués oferir lliurement a la ciutadania. El Consell Comarcal va contractar una entitat per ajudar-los a recollir la proposta co-creada i co-dissenyada.

L'objectiu principal del projecte és donar a conèixer i divulgar els valors naturals de les Muntanyes del Baix, com a unitat geogràfica i espai apte pel lleure. Es proposen **10 activitats familiars** per a tractar temes de gestió forestal, flora i fauna, pagesia i patrimoni.

L'Ajuntament de Pallejà encara no ha realitzat cap de les activitats proposades, però és una oferta interessant i consensuada que caldrà tenir en compte de cara al programa d'educació ambiental.

PROPOSTA D'ACTIVITATS FAMILIARS: "MUNTANYES DEL BAIX"

GESTIÓ FORESTAL

- 1- Gestió Forestal a les Muntanyes del Baix: Un aglò ho canvia tot??
- 2- Gestió Forestal a les Muntanyes del Baix: ...d'aquest plançó, un nou bosc!!
- 3- Gestió Forestal a les Muntanyes del Baix: Transformació de la fusta en energia!!

FLORA I FAUNA

- 4- Descoberta de la vegetació del municipi
- 5- Descoberta de les papallones i altres invertebrats del municipi.
- 6- Descoberta dels vertebrats del municipi, Fauna: impactes positius i negatius, parlem...
- 7- Eliminació de vegetació exòtica i invasió: prevenir, actuar i millorar.
- 8- Plagues forestals: Col·locació i seguiment de caixes niu per ocells insectívors.

PAGESIA

- 9- La pagesia a les Muntanyes del Baix.
- 10- Ramaderia a les Muntanyes del Baix: Descobrim un ramat!!

PATRIMONI

Consell Comarcal del Baix Llobregat Muntanyes del Baix
Ajuntament de Pallejà

A QUI S'ADRECEN:
A la ciutadania en general: famílies, particulars o grups d'amics.

OBJECTIUS:
Donar a conèixer i divulgar els valors naturals de les Muntanyes del Baix, com una unitat geogràfica i un espai apte pel lleure.

PROGRAMACIÓ A LA BIBLIOTECA MUNICIPAL

La Biblioteca municipal té una programació mensual d'activitats, dins les quals darrerament s'han anat tractant temes de medi ambient. Aquestes activitats són tallers dels programes Compartim un futur, Millor que nou, etc. Durant la tardor del 2023 es van organitzar dos tallers, amb bona acollida:

Octubre: conte *El núvol ensopit*
(Compartim un futur, AMB)

Novembre: taller de fer bosses amb samarretes velles (Compartim un futur, AMB)

4.3. Campanyes de sostenibilitat

Les primeres campanyes de sensibilització ambiental desenvolupades per l'Ajuntament de Pallejà van anar encaminades a la millora en la gestió dels residus municipals. De manera progressiva, Pallejà ha anat adherint-se a d'altres campanyes institucionals: des de l'any 2004 l'Ajuntament participa en la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura, des del 2010 en la Setmana de l'Energia Sostenible i des del 2011, en la Setmana de la Prevenció de Residus.

Paral·lelament, també s'han desenvolupat altres campanyes locals adreçades al foment del consum responsable o el civisme, entre d'altres.

SETMANA EUROOPEA DE LA MOBILITAT

Des de fa 20 anys l'Ajuntament de Pallejà s'adhereix a la Setmana de la Mobilitat organitzada des de la Generalitat de Catalunya. Les activitats van variant en funció de les necessitats i els recursos de cada moment, i s'intenta oferir diferents formats: tallers, exposicions, xerrades, etc.

Les activitats dels darrers dos anys van ser:

- 2023:
  - Curs de conducció eficient de vehicles per personal municipal
  - Taller de conducció segura de patinets elèctrics adreçat a joves
  - Tallers infantils de decoració de cistelles per bicis i patinets (jugatecambiental i fira de comerç).
- 2022:
  - Taller infantil de cistelles i alforges per bicicletes a la Fira de comerç

Els tallers de cistelles, destinats sobretot a públic familiar, són els que van tenir millor acollida, amb més de 40 famílies participants. Al taller de conducció eficient van participar unes 10 persones i al de patinets només 4 joves.

Fa anys s'organitzava també una **pedalada contra el canvi climàtic** on participaven entre al voltant de 150 persones. Es va aturar l'any 2020 pel context de crisi sanitària i no s'ha tornat a reprendre, doncs l'activitat requeria una gran organització i els recursos humans per a dinamitzar-la eren escassos.

SETMANA EUROPEA DE L'ENERGIA

L'Ajuntament de Pallejà fa més de 10 anys que participa en aquesta campanya i ho fa en el marc de la campanya conjunta de la Generalitat, la Diputació de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Cada any varien les activitats que s'ofereixen durant la setmana: tallers sobre energia renovable, xerrades, xocolatades solars, activitats infantils diverses, etc.

Aquí es recullen les activitats organitzades durant la Setmana de l'Energia els darrers 3 anys:

- **2023:** Taller infantil sobre energia solar a la jugatecambiental: *Els colors del Sol*.
- **2022:** Xerrada sobre energia adreçada a públic adult + Taller infantil *Els colors del Sol* a la Fira de Comerç.
- **2021:** Jornada sobre comunitats energètiques adreçada a l'Associació d'empreses del polígon.

SETMANA EUROPEA DE LA PREVENCIÓ DE RESIDUS

L'Ajuntament de Pallejà s'adhereix cada any a la campanya institucional organitzada per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona i proposa les activitats en funció del que ofereixin les administracions i dels recursos del propi Ajuntament.

En els darrers anys s'ha organitzat el següent:

- **2023:**
  - Taller infantil de joguines sostenibles a la jugatecambiental.
  - Taller d'elaboració de bosses amb samarretes velles a la biblioteca.
  - Participació en el documental "Jo no m'embolico" (projecte pilot de la Diputació de Barcelona en el que participa Pallejà i 3 pobles més, i que actualment s'està desenvolupant).
- **2022:**
  - Taller infantil de joguines sostenibles a la jugatecambiental
  - Tallers sobre menstruació sostenible a l'institut
  - Mercat de segona mà

- 2021:
  - o Taller infantil sobre malbaratament alimentari a la jugatecambiental
  - o Taller de Furoshiki per adults (tècnica japonesa per embolcallar objectes amb roba)
  - o Projectes APS a l'institut (un sobre el sistema alimentari "Para el Carro" i un altre sobre el consum conscient "Jo CoCo").

CAMPANYES DE COMERÇ VERD

Periòdicament s'ha organitzat aquesta campanya amb l'entitat *Rezero* i la darrera es va fer l'any 2023. Els eixos bàsics de la campanya van ser:

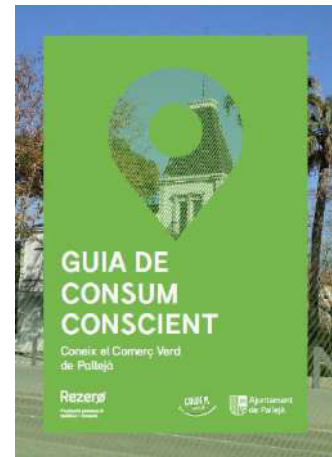
- **Actualitzar la certificació de comerços verds del municipi.**

Rezero certifica els comerços locals que compleixen els requisits per ser considerats comerços verds, i és important difondre'ls per fomentar el consum local i de proximitat, a granel, etc. Durant la campanya de 2023 es van certificar amb l'etiqueta de *Comerç verd* 14 establiments locals d'un total de 60 comerços. Això representa la certificació d'aproximadament el 25% dels comerços de Pallejà.

- **Organitzar un cicle de xerrades sobre el Residu Zero.**

Es van organitzar 6 xerrades en total, cadascuna dedicada a un tema sobre Residu Zero:

- L'estil de vida Residu Zero
- Higiene i neteja
- Comerç verd i consum conscient
- Malbaratament alimentari
- El repte residu zero
- Com seguim

Hi van assistir 6 persones que van constituir un grup molt interessat en aquesta temàtica. L'existència d'aquest grup va ser molt interessant, i un element clau perquè la Diputació de Barcelona escollís el municipi de Pallejà per participar en el documental "Jo no m'embolico".

- **Editar i difondre una Guia de consum conscient.**

Guia per a la ciutadania on es descriuen els passos a seguir per avançar cap al Residu Zero. S'expliquen les bones pràctiques per a un consum més sostenible, responsable i conscient.

CAMPANYES DE MENSTRUACIÓ SOSTENIBLE

Entre novembre de 2022 i febrer de 2023 es va dur a terme a Pallejà, per primer cop, una campanya adreçada a l'alumnat de l'Institut de Pallejà. L'objectiu era difondre les alternatives per a un major ús de materials reutilitzables per la menstruació i fomentar la reducció dels materials d'un sol ús. Així mateix, es va aprofitar per parlar en profunditat sobre aquesta temàtica que sovint encara és tabú entre les joves. Els tallers van tenir molt bona acollida i per aquest motiu s'ha tornat a realitzar la campanya el 2024, en la qual a més de la xerrada-taller per l'alumnat de 2on d'ESO de l'Institut de Pallejà s'ha incorporat una xerrada per al públic adult en la qual van assistir 10 persones i una petita campanya per identificar i difondre els banys públics "amics de la menstruació", iniciativa que ja s'està fent a molts municipis.

DIA MUNDIAL DE L'AIGUA

Des del 2022 l'Ajuntament de Pallejà s'adhereix a la celebració del Dia Mundial de l'Aigua, el 22 de març. Aquesta jornada s'aprofita per fer una **notícia als mitjans de comunicació locals** per parlar de la importància de preservar aquest recurs, que pren especial rellevància en els moments actuals de sequera. S'intenta també que pels volts d'aquesta data l'activitat de la **Jugatecambiental del Parc de la Molinada** tracti algun aspecte sobre l'aigua.

LET'S CLEAN UP EUROPE

Històricament l'Ajuntament de Pallejà ha organitzat neteges d'espais naturals sense una periodicitat concreta i sense estar emmarcades en un projecte institucional.

L'any 2022 l'Ajuntament es va adherir per primer cop a la campanya *Let's Clean Up Europe* promoguda a nivell europeu amb la col·laboració de l'entitat local "Millorant Pallejà". En aquella edició van participar unes 25 persones i es van recollir aproximadament uns 800kg de deixalles.

L'activitat es va organitzar també l'any 2023 i el 2024 no s'ha organitzat per manca de temps.

4.4. Altres recursos d'educació ambiental a l'abast

Es descriuen en aquest apartat els recursos d'educació ambiental d'altres organismes que es valora tenir en compte a l'hora d'elaborar aquest document. Els recursos presentats en aquest apartat ja s'estan utilitzant de manera parcial, tot i que caldrà valorar-los en la seva totalitat per tal d'oferir un programa d'educació ambiental acurat i complet.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Recurs	Catàleg de recursos d'educació ambiental	
Temàtica	Aigua, residus, energia, canvi climàtic, biodiversitat, qualitat de l'aire	
Descripció	<p>La Diputació de Barcelona disposa de recursos d'educació ambiental dirigits a fomentar el canvi d'actituds vers una societat més sostenible i responsable ambientalment. Aquests recursos es poden utilitzar en centres educatius, equipaments i/o fires o actes municipals. Hi ha activitats amb monitoratge, recursos en préstec, exposicions en préstec, recursos online, etc.</p> <p>Els poden sol·licitar els ajuntaments a l'enllaç: https://www.diba.cat/web/mediambient/recursos/-/cercador/cerca.</p>	
ODS vinculats	4. Educació de qualitat	
	13. Acció climàtica	
Públic destinatari	Centres educatius (alumnat i professorat) Població general	
Espai on es duu a terme	Diversos espais	
Ús a Pallejà	L'Ajuntament de Pallejà sol·licita de manera puntual algun recurs d'educació ambiental en préstec i alguna activitat amb monitoratge del catàleg. També sol·licita suport tècnic per a complementar la seva tasca d'educació ambiental, com és la Redacció del present document.	

Recurs	Agendes i calendari del medi ambient i el desenvolupament	
Temàtica	Aigua, residus, energia, canvi climàtic, biodiversitat, qualitat de l'aire	
Descripció	<p>La Diputació de Barcelona posa a disposició dels centres educatius de la província de Barcelona cada curs escolar el Calendari del medi ambient i l'Agenda escolar del medi ambient i el desenvolupament. Incorporen continguts d'educació ambiental relacionats, cada curs, amb una temàtica en concret, a més de propostes d'activitats específiques per a cada tema i mes.</p> <p>S'elaboren des de la Gerència de Serveis de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona a través de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la sostenibilitat, i els municipis adherits a la xarxa els poden demanar.</p> <p>Es pot consultar més informació sobre el calendari i l'Agenda escolar a l'enllaç: https://agendaescolar.diba.cat/</p>	
ODS vinculats	4. Educació de qualitat	
	13. Acció climàtica	
Públic destinatari	Centres educatius (alumant i professorat)	
Espai on es duu a terme	Centre escolar	
Ús a Pallejà	L'Ajuntament de Pallejà sol·licita cada any les Agendes de Medi Ambient per a tot l'alumnat de l'Institut de Pallejà. També els Calendaris de Medi Ambient per les escoles públiques de primària. Per al curs 23-24 es van sol·licitar 600 agendes i 50 calendaris.	

ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

Recurs	Programa Compartim un futur	
Temàtica	Aigua, residus, energia, canvi climàtic, biodiversitat, qualitat de l'aire, mobilitat sostenible, alimentació saludable i sostenible	
Descripció	<p>L'Àrea metropolitana de Barcelona posa a disposició dels municipis que en formen part un catàleg de recursos d'educació ambiental molt divers. En aquest, s'ofereixen activitats presencials, telemàtiques, recursos interactius, jocs, etc. que els municipis de l'AMB poden sol·licitar sense cost. Aquest programa compta a més amb un servei d'assessorament per a centres educatius, associacions, entitats, etc. per a resoldre dubtes associats a les activitats ofertades. Es pot consultar tota la informació al respecte en aquest enllaç:</p> <p>https://www.amb.cat/s/web/medi-ambient/sostenibilitat/educacio-ambiental/cataleg.html</p>	
ODS vinculats	4. Educació de qualitat	
	13. Acció climàtica	
Públic destinatari	Centres educatius (alumnes i docents) Entitats Ajuntaments Població general	
Espai on es duu a terme	Diversos espais	
Ús a Pallejà	Les escoles i l'Institut de Pallejà sol·liciten cada curs algunes de les activitats que ofereix el programa Compartim un futur, tot i que en total no superen les 10 activitats l'any per als diferents centres educatius de Pallejà.	

Recurs	Programa Millor que nou	
Temàtica	Residus, canvi climàtic, alimentació saludable i sostenible	
Descripció	<p>L'Àrea metropolitana de Barcelona posa a disposició dels municipis que en formen part tallers i recursos per aprofitar al màxim la vida útil dels productes. Aquestes activitats s'organitzen en funció de les necessitats detectades pel municipi o entitat que ho demani, i van des de la creació d'objectes amb material reutilitzat fins la cuina d'aprofitament.</p> <p>Aquí es poden consultar les properes activitats: https://www.amb.cat/web/medi-ambient/residus/prevencio/millor-que-nou/repara/tallers-activitats</p>	
ODS vinculats	4. Educació de qualitat	
	11. Ciutats i comunitats sostenibles	
Públic destinatari	<p>Centres educatius (alumnes i docents)</p> <p>Entitats</p> <p>Ajuntaments</p> <p>Població general</p>	
Espai on es duu a terme	Diversos espais	
Ús a Pallejà	<p>L'Ajuntament de Pallejà sol·licita de manera puntual algun taller del programa Millor que nou per a oferir a la població de Pallejà. Durant l'any 2023 se'n van sol·licitar 2, que es van oferir dins la programació de la Biblioteca municipal.</p>	

4.5. Agents implicats en el projecte

Els agents que es considera que estan implicats en aquest projecte i que s'hauran de tenir en compte durant el procés participatiu són:

- **Centres educatius públics del municipi:**
  - Escola Àngel Guimerà
  - Escola La Garalda
  - Escola Jacint Verdaguer
  - Institut Pallejà

- **Responsables tècnics i polítics de l'Ajuntament:**
  - Medi ambient
  - Educació
  - Participació ciutadana
  - Cultura
  - Joventut
  - Gent gran
  - Igualtat
  - I tots aquells que puguin intervenir en el programa al llarg de la seva vigència.

- **Entitats de Pallejà:**
  - "Birding Pallejà"
  - "Millorant Pallejà"
  - Agrupació Escolta "Gratallops"
  - *S'hi podran implicar també totes aquelles entitats que tinguin interès en desenvolupar activitats d'educació ambiental.*

- **Població en general**

5. PROCÉS PARTICIPATIU AL MUNICIPI

5.1. Proposta d'actuacions participatives

Un cop feta la diagnosi de l'estat en què es troba l'educació ambiental al municipi de Pallejà s'aborda la fase de participació per començar a dissenyar el pla d'acció. En un primer moment les propostes d'actuacions participatives que es van definir van ser les següents, diferenciades per agents implicats:

- **Centres educatius públics de Pallejà.** Es planteja com una actuació clau el fet de presentar el programa d'educació ambiental als centres educatius i recollir les opinions de manera individual. Per la complexitat de trobar un horari comú per a reunir les 3 escoles públiques i l'Institut de Pallejà, es programa fer aquesta trobada conjunta en format virtual.
- **Entitats relacionades amb l'educació ambiental a Pallejà.** Es planteja presentar-los del programa d'educació ambiental i recollida d'opinions de manera individual.
- **Personal tècnic i polític de l'Ajuntament de Pallejà.** Es planteja fer el contacte i la presentació del programa d'educació ambiental de manera individual, amb la voluntat de detectar possibles sinèrgies entre departaments. Degut a que Pallejà no compta amb un equipament específic d'educació ambiental es pretén aprofitar aquells espais que ja existeixen per a poder incloure programació ambiental, com ja està passant amb la Biblioteca municipal.
- **Població en general.** Es planteja fer una consulta a nivell general per a demanar l'opinió de la població sobre l'estat de l'educació ambiental al poble.

Un cop s'hagin fet aquestes trobades i recopilat tota la informació, seria interessant poder fer un retorn de manera conjunta del pla d'acció, per a poder acollir aquells aspectes que hagin

quedat descuidats i els agents considerin que cal incorporar. Seria interessant poder recollir aquestes darreres opinions abans d'elaborar el document final.

5.2. Actuacions participatives realitzades

De manera prèvia a les trobades, s'han realitzat 3 formularis per a recollir les opinions de manera diferenciada per als centres educatius, les entitats de Pallejà i la població en general:

- L'educació ambiental als centres educatius de Pallejà:**
El formulari permet recollir quina opinió tenen els centres educatius de l'actual oferta d'activitats d'educació ambiental de Pallejà, així com detectar possibles mancances o necessitats que els centres educatius no aconsegueixen cobrir amb els recursos que se'ls ofereixen.
- L'educació ambiental a les entitats de Pallejà:**
El formulari permet recollir quina opinió tenen les entitats de Pallejà sobre l'oferta actual d'activitats d'educació ambiental per a la població familiar i adulta. També es vol detectar quin paper poden tenir les entitats com a organitzadores d'activitats per aquest sector.
- L'educació ambiental a Pallejà:**
El formulari permet recollir quina opinió té la població de Pallejà sobre l'oferta actual d'activitats d'educació ambiental al poble, així com les temàtiques que troben a faltar.

Un cop realitzades les enquestes, s'han recollit els resultats al document i s'han presentat, conjuntament amb el programa d'educació ambiental, als agents implicats. Es presenta una taula resum amb les diferents trobades que s'han realitzat:

Agent	Data	Modalitat
Entitats de Pallejà relacionades amb l'educació ambiental	7 de març de 2024	Reunió presencial
Centres educatius de Pallejà	14 de març de 2024	Reunió telemàtica
Personal tècnic i polític de l'Ajuntament de Pallejà	Gener-abril de 2024	Consultes per correu electrònic

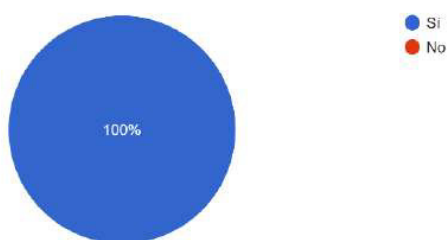
5.3. Resultats actuacions participatives

A continuació, es mostren els resultats de les enquestes per cada sector, així com els comentaris recollits durant les trobades amb cadascun:

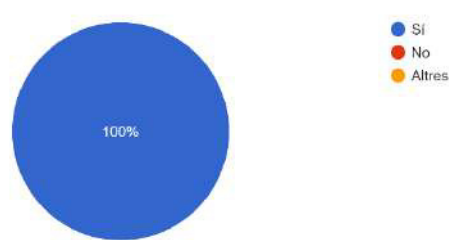
L'educació ambiental als centres educatius de Pallejà

El formulari del sector educatiu es va enviar a les 3 escoles públiques d'educació infantil i primària i a l'Institut de Pallejà. L'han respost tots 4 centres i es mostren a continuació els resultats:

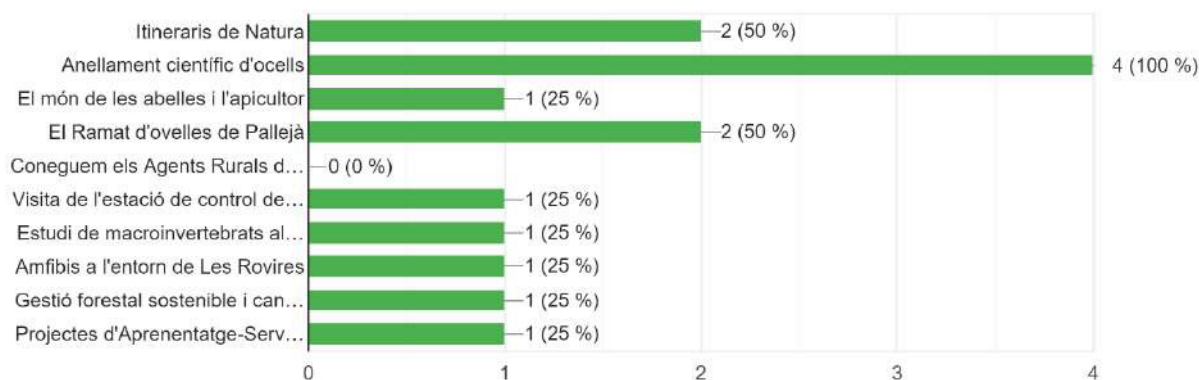
1. Coneixes el Programa d'activitats d'educació ambiental als centres educatius que ofereix l'Ajuntament de Pallejà?

2. El teu centre educatiu participa d'alguna activitat dins el programa de l'Ajuntament?

3. En cas afirmatiu, en quina (o quines) activitats heu participat?

4. Què és el que valoreu més positivament del programa d'educació ambiental que ofereix l'Ajuntament?

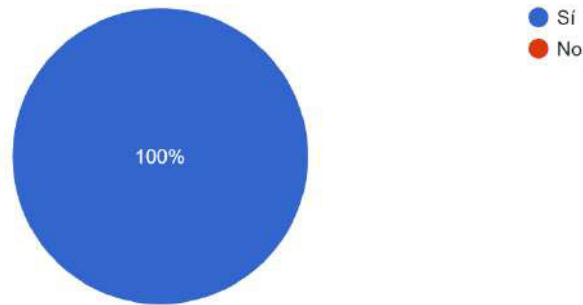
Els itineraris de natura, i que es realitzen en l'entorn proper amb l'acompanyament de la tècnica de medi ambient.

5. Què és el que valoreu més negativament del programa d'educació ambiental que ofereix l'Ajuntament?

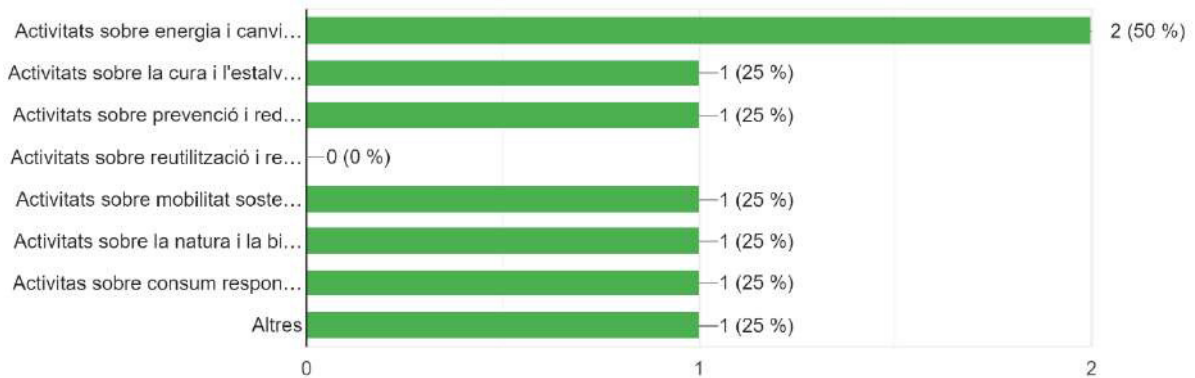
No tots els temes s'ajusten al treball del centre.

Ens falta informació de l'oferta completa.

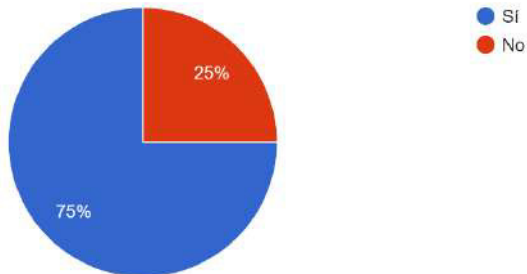
6. Us agradaria que des de l'Ajuntament s'organitzessin més activitats per als centres educatius?

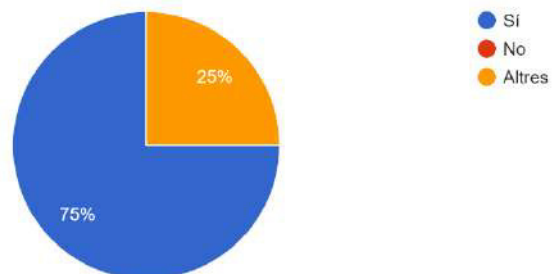
7. Quin tipus d'activitats us agradaria que s'organitzessin? (marca 3 opcions màxim)

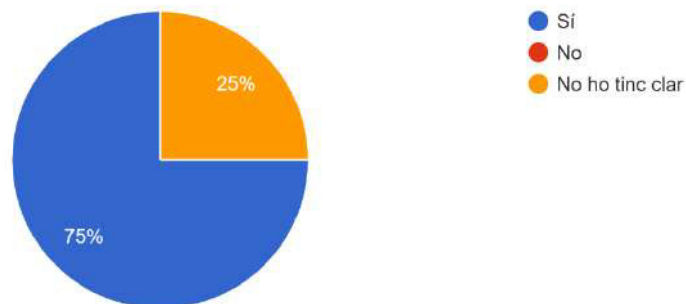
8. Coneixeu el programa d'activitats Compartim un Futur de l'AMB?

9. El programa Compartim un Futur dona resposta a les vostres necessitats?

10. Estaríeu interessats en participar d'una Xarxa d'Escoles Sostenibles de Pallejà que us donés suport per tirar endavant l'educació ambiental en el dia a dia al vostre centre?

11. Observacions

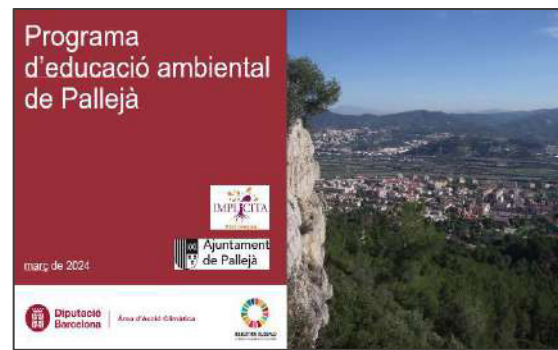
La Xarxa d'escoles sostenibles de Pallejà hauria de ser compatible amb la Xarxa d'escoles Verdes

Dels **resultats de les enquestes** s'extreuen les següents conclusions:

- Tots els centres enquestats **coneixen i participen** de les activitats d'educació ambiental actuals, i que les valoren positivament.
- Agrairien una **major oferta d'activitats**, potenciant sobretot l'àmbit **d'energia i canvi climàtic**.
- Caldria transmetre amb més claredat l'oferta del **Compartim un futur** si es pretén que complementi l'oferta de l'Ajuntament
- La **xarxa sostenible** de Pallejà és una opció, tot i que no és considerada indispensable.

Posteriorment a les enquestes, es va realitzar una **trobada amb els centres educatius**. Es va convocar a una reunió telemàtica les direccions de les 3 escoles d'educació infantil i primària públiques de Pallejà i de l'Institut de Pallejà.

Se'ls va presentar el resultat de les enquestes i el plantejament del programa d'educació ambiental. Durant la reunió també es van consensuar els eixos temàtics plantejats i algunes propostes d'actuació generals, que van ser valorades positivament per les persones assistents. A continuació es mostra un quadre resum de la trobada:

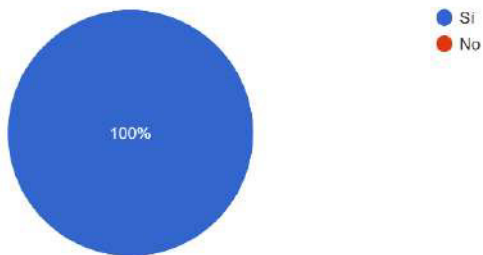
TROBADA AMB ELS CENTRES EDUCATIUS DE PALLEJÀ	14 DE MARÇ a les 13:30H Format Telemàtic
<p>Assistents: 6 participants (1 representant cada centre d'educació infantil i primària públic de Pallejà, 1 representant de l'Institut de Pallejà, Tècnica de medi ambient de Pallejà i responsable de l'empresa redactora del programa).</p>	
<p>Ordre del dia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reptes detectats de l'actual oferta als Centres educatius 2. La vostra opinió 3. Propostes de cara al nou programa d'educació ambiental 	
<p>Acords i conclusions:</p> <p>-es valora positivament fer un projecte transversal sobre el canvi climàtic. Serà interessant que enllaci amb el currículum. Que estigui ben planificat el que s'anirà fent a cada curs. Caldrà que sigui un projecte complert i continu. Es valora interessant que el projecte pugui acabar en una actuació real al poble i que l'Ajuntament ho possibiliti.</p> <p>-es valora interessant que en algun moment es pugui fer alguna trobada de delegats verds dels centres. Es comenta que a Sant Feliu es fa una cosa així i que funciona molt bé, a mode de reconeixement de la feina feta.</p>	

-es valora positivament el fet d'aportar Situacions d'Aprenentatges sobre temes concrets que puguin ser d'interès al municipi. Sobre quan estarien dissenyades, Sònia comenta poder-ne tenir 2 o 3 per al curs vinent.

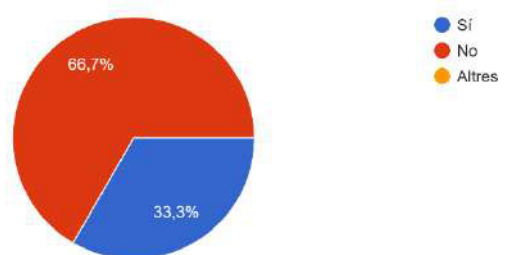
L'educació ambiental a les entitats de Pallejà

El formulari dirigit a les entitats es va enviar a unes 35 entitats locals i el van respondre 3 entitats de Pallejà: Birding Pallejà, AFA Ins Pallejà i Club Futbol Sala Pallejà. Es mostren a continuació els resultats:

1. Coneixes les activitats de medi ambient que s'organitzen a Pallejà?

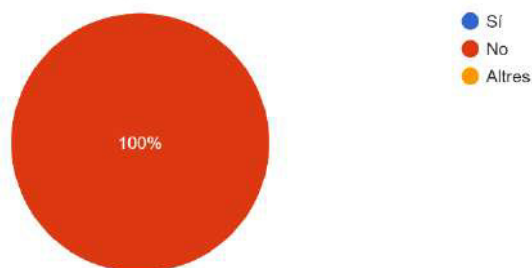
2. La teva entitat ha participat en alguna activitat de medi ambient organitzada per l'Ajuntament de Pallejà?

3. En cas afirmatiu, en quina (o quines) activitats heu participat?

Obtenció de les dades qualitatives de l'estat del riu i visites guiades d'ornitologia.

4. La vostra entitat organitza alguna activitat relacionada amb l'educació ambiental?

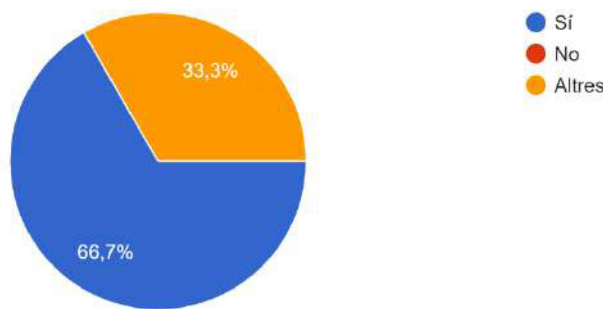
5. Què és el que valoreu més positivament de les activitats per a públic familiar i adult que s'ofereixen a Pallejà?

- Adquirir nous coneixements.
- Valoro que l'Ajuntament sigui actiu a l'hora de conscienciar sobre la importància de tenir cura del medi ambient. També que siguin activitats entretingudes.
- La varietat de les activitats.

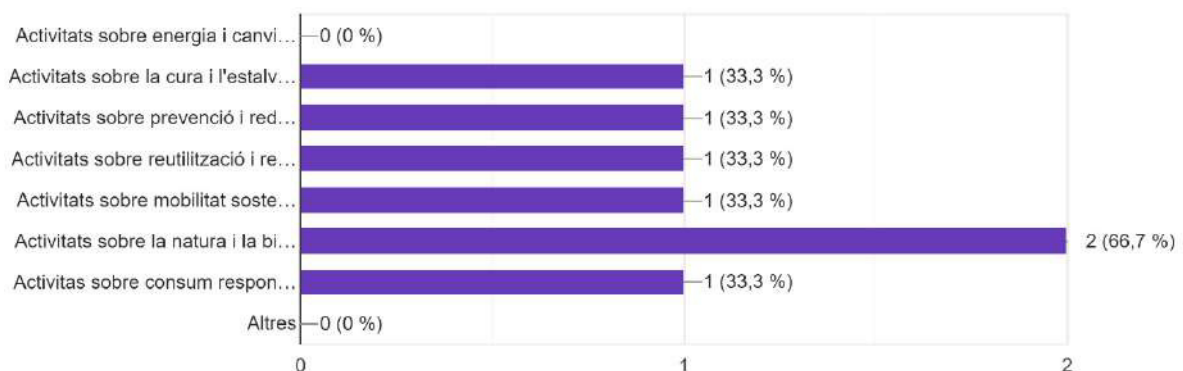
6. Què és el que valoreu més negativament de les activitats per a públic familiar i adult que s'ofereixen a Pallejà?

- Falta de tallers per adults.
- Que hi hagi més difusió de les activitats.
- La poca aflluència de la gent.

7. Us agradaria que des de l'Ajuntament s'organitzessin més activitats de medi ambient per a públic familiar i adult?

8. Quin tipus d'activitats us agradaria que s'organitzessin?

9. Estaríeu disposats a organitzar una o més activitats de medi ambient cada any dirigides a públic familiar o adult?

-Sí.

-Podríem valorar la possibilitat.

-No.

10. En cas afirmatiu, sobre quina temàtica podríeu organitzar les activitats?

-Biodiversitat.

-Consum responsable.

Dels **resultats de les enquestes** s'extreuen les següents conclusions:

- Les entitats enquestades coneixen les activitats de medi ambient que s'organitzen a Pallejà, tot i que no totes hi participen.
- Cap de les entitats ha organitzat activitats d'educació ambiental al poble, tot i que dues estarien disposades a fer-ho.
- En general es valora positivament que s'organitzin activitats d'educació ambiental diverses, tot i que es valora negativament la poca informació i participació de la població, així com la manca d'activitats per adults.
- En cas que s'organitzessin més activitats, destaca l'interès per l'eix de Biodiversitat i entorn natural.

La **trobada presencial** es va realitzar amb l'entitat de Pallejà que treballa més directament amb l'educació ambiental; Birding Pallejà. De la trobada es destaca la voluntat d'aquesta entitat d'endegar projectes educatius.

L'entitat va plantejar poder participar en projectes que l'Ajuntament realitzi en relació amb els centres educatius, com per exemple la col·laboració plantejada pel curs 24-25 sobre un projecte d'ApS ambiental de ratpenats.

L'entitat també es va mostrar interessada en dinamitzar activitats adreçades a públic familiar i adult i ja s'han començat a fer algunes sortides guiades per entorns naturals del municipi que s'han inclòs als programes de festa major. En aquest sentit es tracta de trobar sinèrgies per a col·laborar.

Durant la trobada també van manifestar la seva voluntat de ser receptors de recursos educatius, formacions específiques de temàtiques que els puguin interessar, etc.

L'educació ambiental a Pallejà (població adulta)

Es va penjar el formulari d'opinió al web municipal. No hi ha hagut cap resposta a aquest qüestionari, i per tant, no es té coneixement explícit de la ciutadania envers l'estat de l'educació ambiental al municipi.

L'educació ambiental segons el personal tècnic

Es va enviar al personal tècnic de l'Ajuntament correus personalitzats explicant el procés d'elaboració del programa d'educació ambiental de Pallejà amb la voluntat de trobar sinèrgies entre departaments i mirar de concretar de quina manera es pot col·laborar.

Els correus van ser enviats a uns deu companys, dels quals van respondre dos, el tècnic d'igualtat i el d'esports.

El tècnic d'igualtat va valorar molt positivament tot el que es pugui fer en termes d'educació ambiental al municipi i va apostar per fer programacions conjuntes. Va sorgir també la voluntat de treballar l'ecofeminisme i trobar l'encaix en alguna programació.

El tècnic d'esports va comentar que és molt difícil que les entitats esportives, per si mateixes, vulguin programar activitats d'educació ambiental per a les persones sòcies. Ell apostava més per fer arribar la informació a nivell individual a la ciutadania perquè qui volgués participar en tingués l'opció, a nivell individual. Per tant, ell no veia tan clara la possibilitat de programar activitats conjuntament.

6. PROGRAMA D'EDUCACIÓ I SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

6.1 OBJECTIUS DEL PROGRAMA

El programa d'educació ambiental municipal de Pallejà s'estructura en base a 2 **objectius generals**:

- Ordenar i prioritzar les actuacions d'educació ambiental del municipi en un document viu i en creixement.
- Assolir un programa d'educació ambiental al municipi que contempli els diferents sectors de població i eixos temàtics.

I aquests objectius generals es desglossen en els següents **objectius específics**:

- Definir els eixos temàtics a treballar i dotar-los de contingut i propostes
- Potenciar el treball de tots els eixos temàtics des dels centres educatius
- Establir un programa d'activitats d'educació ambiental per al públic familiar i adult

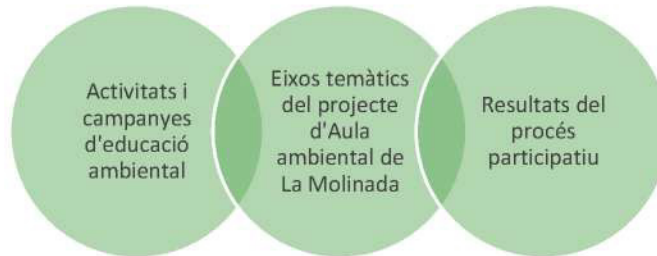
6.2 DESTINATARIS, PÚBLIC A QUI VA DIRIGIT

Els principals destinataris del programa d'educació ambiental són:

- Centres educatius de Pallejà
- Entitats relacionades amb la Sostenibilitat de Pallejà
- Famílies o persones adultes

6.3 EIXOS TEMÀTICS. ÀMBITS DE TREBALL

Els eixos temàtics plantejats en aquest programa s'han definit tenint en compte tres aspectes:

- **Activitats i campanyes d'educació ambiental realitzades a Pallejà**

En l'apartat 4.1, 4.2 i 4.3 del programa s'han descrit les activitats i campanyes d'educació ambiental que s'han realitzat fins el moment a Pallejà. Les activitats i campanyes tracten diverses temàtiques: energia, mobilitat, consum, biodiversitat, residus, aigua, etc.

- **Eixos temàtics definits al projecte de La Molinada**

En el document *Projecte per a la posada en marxa de l'aula d'educació ambiental del Parc de la Molinada de Pallejà*, redactat l'any 2020, es descriuen 6 eixos temàtics de treball, que es van fer coincidir amb els eixos del programa *Compartim un futur*.

Aquests eixos temàtics són: Territori, ecologia i biodiversitat, Energia i Canvi climàtic, Mobilitat Sostenible, Cicle de l'aigua, Recursos i Residus i Salut ambiental.

- **Resultats del procés participatiu**

Del procés participatiu realitzat destaquen 2 eixos temàtics:

- *Energia i canvi climàtic* es detecta com l'eix que cal treballar de manera més profunda entre els centres educatius.
- *Biodiversitat i entorn natural* és l'eix que millor es valora per les entitats del poble com a eix per a treballar amb la població familiar i adulta.

Amb tot això, es descriuen a continuació els **eixos temàtics** proposats en aquest programa i els **continguts a treballar** dins de cadascun:

<p>Eix temàtic 1: Biodiversitat i entorn natural</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Coneixement de l'entorn proper. • Conservació i foment de la Biodiversitat • Verd urbà • Gestió agroforestal i prevenció d'incendis
--	--

L'eix temàtic **Biodiversitat i entorn natural** és l'eix que més clar s'ha tingut des d'un inici en aquest programa. És l'eix més treballat en l'oferta d'educació ambiental de l'Ajuntament de Pallejà als centres educatius, per considerar que la natura propera és la que cal promoure des de l'Administració local, i que els recursos de les administracions supramunicipals poden complementar la resta de temes.

Des de l'eix biodiversitat i entorn natural es vol apropar la ciutadania al coneixement de l'entorn proper i de la singularitat de cada espai. Realitzar sortides guiades, activitats específiques de biodiversitat de fauna o d'altres espècies, es considera bàsic i necessari per a que la ciutadania se senti vinculada al seu entorn natural.

A banda de conèixer l'entorn, es vol transmetre la importància de conservar-lo en un bon estat de salut i permetre que la biodiversitat es mantingui i s'enriqueixi.

Dins d'aquest eix també es plantegen actuacions encaminades a donar a conèixer el verd urbà i la seva importància per a la salut física, mental i emocional de la població. Que la població pugui anar interioritzant que, més enllà d'un tema estètic, es tracta de promoure la salut també a l'interior del municipi, amb la natura més quotidiana.

També es vol donar a conèixer la importància de la gestió agroforestal al municipi, com acció bàsica per a la prevenció d'incendis. Donar a conèixer entre la població que el fet de gestionar els boscos és una acció necessària degut a la manca general d'herbívors per a que no esdevinguin masses contínues de vegetació molt fàcil de cremar i difícil de controlar en cas d'incendi.

Eix temàtic 2:**Energia i canvi climàtic**

- Estalvi i eficiència energètica
- Energies renovables
- Transició energètica i canvi climàtic

L'eix temàtic d'**Energia i Canvi climàtic** també s'ha tingut molt clar des d'un inici, tant internament des del grup impulsor d'aquest programa, com en la part de la participació. A més, és un dels eixos que aglutina propostes més àmplies i ambicioses, per anar de la mà amb la importància de comprendre el context actual d'emergència climàtica i d'actuar en vers accions que promoguin la mitigació i adaptació al canvi climàtic.

Des d'aquest eix temàtic es pretén treballar el tema de l'energia i la seva estreta relació amb el canvi climàtic. S'abordarà doncs l'estalvi energètic com l'actuació més factible per a tota la ciutadania de cara a contribuir a mitigar el canvi climàtic. També l'eficiència energètica com a temàtica lligada a l'anterior i consistent en oferir recursos a l'abast per aprofitar al màxim l'energia disponible.

En aquest eix també es vol actuar en donar a conèixer les energies renovables a l'abast de la població i els seus beneficis enfront les no renovables. Així com abordar el concepte de transició energètica, com a direcció clara a nivell col·lectiu per a la mitigació del canvi climàtic.

Eix temàtic 3: Cicle de l'aigua

- Cicle natural i urbà de l'aigua
- Ús racional de l'aigua
- Aigua virtual
- Ecosistemes aquàtics

L'eix temàtic **Cicle de l'aigua** ha sorgit de manera natural en un context de sequera i com a eix aglutinador de les diferents propostes existents i a l'abast per a treballar els temes relacionats amb l'aigua.

El fet de transmetre a la població d'una manera clara i entenedora el cicle de l'aigua com a procés natural en el qual els humans hi estem integrats com a part del cicle urbà de l'aigua ofereix el marc de referència per actuar d'una manera més conscient i acurada amb l'ús que fem de l'aigua. En aquest sentit, un altre dels temes que es pretén abordar des d'aquest eix és l'ús racional de l'aigua.

A més, s'ha cregut necessari poder abordar com a concepte a treballar "l'aigua virtual", per anar un pas més enllà i oferir eines a la població per fer un consum més conscient també en clau de "petjada hídrica" de cada producte.

Per últim, oferir recursos per a conèixer i valorar els ecosistemes aquàtics del municipi com a tresors i refugis de vida al nostre abast és considera indispensable dins d'aquest eix.

<p>Eix temàtic 4: Recursos, residus i economia circular</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Prevenció de residus • Reparació i reutilització de residus • Reciclatge i tractament de residus • Consum responsable
--	--

L'eix temàtic **Recursos, residus i economia circular** sorgeix des de la necessitat de voler incorporar aquesta mirada integradora entenent que recursos i residus poden ser el mateix. Que la natura no fa residus i que el que en algun moment esdevé un residu es converteix en un recurs per a un altre organisme.

Es tracta de recuperar aquesta mirada de circularitat en l'ús dels recursos naturals per a comprendre que tot ve de la natura i tot hi retorna, com a premissa per a viure el més proper possibles a aquesta idea d'economia circular.

Dins aquest eix temàtic s'inclouran accions per a poder treballar la prevenció, reparació, reutilització i reciclatge de residus, oferint opcions pràctiques a la ciutadania per a treballar en aquest sentit. En el cas del reciclatge de residus, posar èmfasi en els impactes derivats del procés i el tipus de tractament que rep cada residu, per a comprendre la importància d'una correcta separació.

S'inclouen dins d'aquest eix temàtic accions encaminades a treballar el consum responsable entre la població, de productes, serveis i aliments, incloent la prevenció del malbaratament alimentari.

Eix temàtic 5:

Mobilitat i salut planetària

- Mobilitat sostenible
- Qualitat de l'aire
- Apropiació de l'espai públic
- Salut ambiental i salut planetària

L'eix temàtic **Mobilitat i salut planetària** sorgeix després de molta reflexió amb la voluntat de treballar d'una manera més àmplia la relació entre la mobilitat i la salut. Amb aquest eix es pretén tractar temes més típics i necessaris de qualitat de l'aire, però anar un pas més enllà i treballar envers la salut planetària com a concepte més complert.

Així doncs, l'eix temàtic inclou accions més explícites sobre la relació entre mobilitat i qualitat de l'aire, sense oblidar l'impacte d'indústries com la cimentera de Pallejà. També es vol promoure el treball en la relació entre mobilitat i espai públic i la mobilitat sostenible com a concepte més equitatiu i igualitari, que permet caminar directes cap al concepte de salut ambiental i a nivell ecosistèmic de salut planetària.

Es defineix doncs la **salut planetària** com la salut dels ecosistemes, entenent que la salut de les plantes, dels humans i de la resta d'animals són interdependents. El concepte de salut s'entén doncs com a quelcom més enllà de l'absència de malaltia, fa referència a un benestar físic, mental, emocional, social i ecològic dels éssers vius.

Aquest concepte sorgeix com aprenentatge derivat de la crisi de la COVID-19 i vol transmetre la importància de tenir cura de la salut del medi ambient, del qual formem part, doncs la nostra supervivència hi està lligada.

Caminar cap a aquest concepte que implica entendre'ns com a part indissociable de la natura és dotar de coherència aquest document.

6.4 PLA D'ACCIÓ

A partir dels àmbits definits i les dades analitzades en els capítols anteriors es proposen les següents **accions distribuïdes per eixos temàtics**. S'inclou un primer apartat d'**accions de caire general** que afecten a la totalitat d'eixos temàtics.

General

G1. Realitzar **una sessió informativa cada curs** per aclarir l'oferta d'activitats i recursos d'educació ambiental a l'abast dels centres educatius.

G2. Dissenyar **Situacions d'aprenentatge** per als diferents eixos temàtics conjuntament amb els centres educatius de Pallejà.

G3. Realitzar una **formació per al professorat** que ajudi a treballar la sostenibilitat de manera transversal al centre educatiu.

G4. Elaborar un **recull d'activitats de medi ambient per a públic familiar i adult** per a realitzar als **equipaments municipals de Pallejà** susceptibles d'acollir-les.

G5. Mantenir les **adhesions a les diferents campanyes institucionals** i utilitzar els diferents recursos a l'abast dins de cada campanya.

G6. Fomentar la **realització dels projectes d'ApS ambientals** a cicle superior de primària de les escoles i a l'Institut de Pallejà.

Biodiversitat i entorn natural

B1. Organitzar **activitats per a conèixer els espais naturals de Pallejà** per al públic familiar i adult.

B2. Dissenyar i col·locar **plafons explicatius** a alguns punts emblemàtics dels espais naturals del municipi (o portal online).

B3. Oferir recursos d'**educació ambiental entorn la biodiversitat als patis** escolars renaturalitzats.

B4. Donar suport a la **realització d'activitats de Ciència Ciutadana** a Pallejà.

B5. Realitzar activitats d'**educació ambiental entorn el verd urbà i la pol·linització**.

Energia i Canvi climàtic

EC1. Elaborar un **projecte transversal sobre Energia i Canvi climàtic** per als centres educatius, que contempli les diferents etapes educatives de primària i secundària.

EC2. Organitzar **activitats** per al públic adult sobre **opcions per l'estalvi energètic**, opcions de **consum d'energia sostenible, comunitats energètiques, canvi climàtic**, etc.

EC3. Promoure la realització de **projectes als centres educatius** relacionats amb l'estalvi energètic, les fonts d'energia renovables, etc.

Cicle de l'Aigua

A1. Organitzar **dues sortides anuals als Ecosistemes aquàtics de Pallejà** per a població familiar i adulta.

A2. Organitzar **la Festa del Riu** als entorns del Riu Llobregat, de manera biennal.

A3. Recollir i crear recursos per a **generar un paquet de sensibilització sobre el consum d'aigua virtual** per a la població adulta.

A4. Facilitar un **paquet de recursos als centres educatius** per a treballar el **cicle de l'aigua, l'estalvi d'aigua i les sequeres**.

A5. Promoure **visites anuals a l'ETAP i l'EDAR** per a públic adult.

A6. Sensibilitzar joves i adults sobre la **prevenció de Microplàstics** a l'aigua.

Recursos, Residus i Economia circular

RE1. Desenvolupar activitats a la **deixalleria municipal** sobre **reparació i reutilització** de materials.

RE2. Promoure **visites a equipaments de recollida i tractament** de residus per a famílies i població adulta.

RE3. Generar un **paquet de recursos** entorn la prevenció, reutilització, reciclatge de residus i el consum responsable i l'economia circular.

RE4. Organitzar dues **neteges populars anuals** als espais naturals de Pallejà.

RE5. Sensibilitzar els centres educatius de Pallejà sobre la **prevenció del malbaratament alimentari**.

Mobilitat i salut ambiental

MS1. Dissenyar actuacions específiques adreçades als centres escolars i les seves famílies per promoure els desplaçament **a peu o en bicicleta**.

MS2. Reprendre la realització de la **Pedalada contra el canvi climàtic** durant la Setmana de la Mobilitat Sostenible i segura.

MS3. Reprendre les sortides a **l'estació de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica (XVPCA)** per als centres educatius i la població familiar i adulta.

MS4. Sensibilitzar la població sobre la **relació** entre la **salut del medi ambient i la salut de les persones**.

Es detallen a continuació totes les accions previstes en format fitxa. En cadascuna es descriuen els principals ODS relacionats, els objectius d'aprenentatge corresponent, les visions de l'educació ambiental treballades, el públic destinatari, els recursos tècnics i econòmics per dur-les a terme i la descripció de l'acció de manera que es puguin aplicar d'una manera més acurada i directa. A més, cada acció està prioritzada per a tenir un criteri més clar a l'hora d'abocar esforços per a dur-les a terme.

G1	Realitzar una sessió informativa cada curs per aclarir l'oferta d'activitats i recursos d'educació ambiental a l'abast dels centres educatius.		
Eix temàtic: General			
Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible			
4- Educació de qualitat			
Breu descripció de l'acció			
<p>Actualment l'Ajuntament de Pallejà tan sols ofereix als centres educatius de manera explícita activitats de l'eix temàtic Biodiversitat i entorn natural (fins ara Territori, biodiversitat i espais naturals). Si les escoles volen realitzar activitats d'altres temàtiques tenen els recursos que ofereix l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) dins el programa <i>Compartim un Futur</i>. Els centres educatius de Pallejà participen de manera reiterada en les diverses activitats que s'ofereixen des de l'Ajuntament, en canvi ho fan en molt poca mesura amb les del Compartim un Futur.</p> <p>Per això pot ser útil que a l'inici de curs o a finals del curs anterior es realitzi una sessió informativa amb els centres educatius per a explicar l'oferta completa d'aquell curs, explicant els recursos que tenen a l'abast per a treballar cada eix temàtic. D'aquesta manera es facilita que els centres educatius puguin nodrir-se d'activitats d'educació ambiental de totes les temàtiques.</p> <p>Serà interessant per aquesta sessió informativa generar algun tipus de document/presentació que resumeixi de manera visual les activitats i recursos per a cadascun dels 5 eixos temàtics. Es considera oportú també dissenyar algun logo tipus el que es va generar amb la proposta d'activitats per l'Aula ambiental de La Molinada que acompanyi els diferents eixos temàtics i que clarifiqui quin és l'eix temàtic que s'està treballant amb cada activitat.</p>			
			
Destinatari: Centres educatius d'infantil, primària i secundària de Pallejà			
Objectius d'aprenentatge:			
<ul style="list-style-type: none"> ● D'aprenentatge cognitiu: Constatar que l'educació pot ajudar a crear un món més sostenible, equitatiu i pacífic. (ODS 4) ● D'aprenentatge socioemocional: Implicar-se personalment en l'Educació per la Sostenibilitat. (ODS 4) ● D'aprenentatge comportamental: Aprofitar totes les oportunitats que li ha brindat l'educació al llarg de la vida i aplicar els coneixements adquirits a les situacions quotidianes per promoure el desenvolupament sostenible. (ODS 4) 			
Visió educació ambiental			
1- L'entorn com a aula			
2- Visió ecosistèmica			
3- Problemes ambientals			

4- Gestió ambiental 5- Transformació de l'entorn
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Realització anual de la sessió informativa. · Existència del document/presentació per a la sessió. · Existència d'una imatge definidora dels Eixos temàtics.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà.
Prioritat: Alta
Cost aproximat: 300-500 € en el cas d'encarregar el disseny de la imatge definidora a una empresa externa.

G2 Dissenyar Situacions d'aprenentatge per als diferents eixos temàtics conjuntament amb els centres educatius de Pallejà.

Eix temàtic: General

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

4- Educació de qualitat
13- Acció climàtica

Breu descripció de l'acció

El decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica estableix els elements que defineixen el nou currículum educatiu de l'educació bàsica. Aquest té en compte les competències clau i les específiques, els criteris d'avaluació, els sabers i les situacions d'aprenentatge.

Les **situacions d'aprenentatge** són escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que els centres educatius poden utilitzar per desenvolupar aprenentatges. Plantegen un context concret, una realitat actual, passada o previsible en el futur, en forma de pregunta o problema, en sentit ampli, que cal comprendre, als quals cal donar resposta i sobre els quals s'ha d'intervenir. L'aprenentatge a partir de situacions permet articular la programació del curs de qualsevol nivell, àrea, matèria o àmbit basant-se en un seguit de contextos que entrellacen els sabers amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges.

Situacions d'aprenentatge

Alguns exemples ...

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Es proposa elaborar Situacions d'aprenentatge de temàtica ambiental per a les diferents etapes de l'educació bàsica, de manera que els centres educatius tinguin a l'abast els recursos necessaris per a treballar de manera força complerta un tema en concret.

Caldrà que les Situacions d'aprenentatge siguin elaborades de la mà dels centres educatius de Pallejà, per tal que la proposta tingui sentit pel context de cada centre. Aquestes Situacions d'aprenentatge haurien de definir-se entenent-les com a proposta de partida, oferint els recursos necessaris per a treballar la temàtica plantejada, però flexibles per a que cada docent la pugui ajustar al seu context de grup.

Es planteja elaborar Situacions d'aprenentatge per a les etapes d'infantil, primària i secundària que treballin els 5 eixos temàtics. A títol orientatiu es mostren exemples de Reptes que podrien guiar aquestes situacions d'aprenentatge:

Títol	Etapa	Eix temàtic
El bosc ens parla	Educació infantil	Biodiversitat i entorn natural
M'ompló els pulmons de coses netes?	Cicle inicial primària	Mobilitat i salut ambiental
Si el Sol s'apaga...	Cicle mitjà primària	Energia i Canvi climàtic
Es busca pol·linitzador a jornada complerta	Cicle superior primària	Biodiversitat i entorn natural
Humans plastificats	ESO i Batx.	Cicle de l'aigua
Consumim o ens consumim?	ESO i Batx.	Recursos, residus i economia circular

Destinataris: Centres educatius d'infantil, primària i secundària de Pallejà

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Constatar que l'educació pot ajudar a crear un món més sostenible, equitatiu i pacífic. (ODS 4)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Animar els altres a protegir el clima. (ODS 13)
- **D'aprenentatge comportamental:** Aprofitar totes les oportunitats que li ha brindat l'educació al llarg de la vida i aplicar els coneixements adquirits a les situacions quotidianes per promoure el desenvolupament sostenible. (ODS 4)

Visió educació ambiental

- 1- L'entorn com a aula
- 2- Visió ecosistèmica
- 3- Problemes ambientals
- 4- Gestió ambiental
- 5- Transformació de l'entorn

Indicadors d'avaluació

- Nombre d'etapes de l'educació bàsica amb Situacions d'aprenentatge creada.
- Nombre de Situacions d'aprenentatge realitzades per part dels centres educatius.

Temporització: abans del 2026

Recursos per al desenvolupament de l'acció: Contractació externa.

Prioritat: Alta

Cost aproximat: 600-800 € per al disseny co-participat amb els centres educatius de cada Situació d'Aprenentatge.

G3 Realitzar una formació per al professorat que ajudi a treballar la sostenibilitat de manera transversal al centre educatiu.

Eix temàtic: General

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

4- Educació de qualitat

11- Ciutats i comunitats sostenibles

13- Acció climàtica

Breu descripció de l'acció

Actualment la sostenibilitat als centres educatius de Pallejà es treballa de manera transversal en funció de si existeix una comissió de sostenibilitat al centre, o bé si el centre és Escola Verda, o bé en funció de la sensibilitat de l'equip docent. Com que el fet d'aplicar criteris de sostenibilitat en cadascuna de les accions que es realitzen al centre educatiu serà cabdal per a determinar l'actitud envers la sostenibilitat que acabi adoptant cada infant, es vol abocar esforços es ajudar a millorar aquest fer del dia a dia al centre.

Es proposa crear una formació per al professorat de totes les etapes educatives de manera que els faciliti el fet d'integrar la sostenibilitat en el seu dia a dia al centre. Aquesta formació aniria dirigida al professorat a nivell individual, i no pas a un equip de sostenibilitat de centre. Seria interessant intentar que la formació pogués ser reconeguda pel Departament d'educació, potser impartint-la de la mà del CRP de zona.

La formació es planteja de manera que es pugui realitzar al llarg del curs escolar. Pot tenir un total de 15 hores, repartides en 5 sessions formatives + 5 hores de treball personal. Els objectius de la formació anirien encaminats a:

- Transmetre l'educació ambiental des de la coherència amb les nostres accions
- Conèixer els impactes ambientals de les diferents accions que es poden donar als centres educatius i les alternatives per a disminuir-los
- Oferir eines i recursos per aplicar la sostenibilitat en el dia a dia de centre

Caldria treballar els 5 eixos temàtics i els diferents ODS aplicats a cada etapa educativa, de manera que les docents vagin fent la feina d'aplicar la sostenibilitat en el seu dia a dia. Aquesta feina s'anirà comentant i avaluant al llarg de tot el curs.

Destinatari: Centres educatius d'infantil, primària i secundària de Pallejà

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Conèixer quines activitats humanes contribueixen més al canvi climàtic i principals conseqüències del canvi climàtic a escala global però també local. (ODS 13)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Implicar-se personalment en l'Educació per la Sostenibilitat. (ODS 4)
- **D'aprenentatge comportamental:** Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resilient i sostenible. (ODS 11)

Visió educació ambiental
<p>1- L'entorn com a aula</p> <p>2- Visió ecosistèmica</p> <p>3- Problemes ambientals</p> <p>4- Gestió ambiental</p> <p>5- Transformació de l'entorn</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Realització de la formació específica per al professorat. · Nombre de participants en la formació. · Grau de satisfacció del professorat de la formació.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà o contractació externa.
Prioritat: Alta
Cost aproximat: 1100-1200 € de disseny i realització d'una formació de 15h.

G4 **Elaborar un recull d'activitats de medi ambient per a públic familiar i adult per a realitzar als equipaments municipals de Pallejà susceptibles d'acollir-les.**

Eix temàtic: General

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

11- Ciutats i comunitats sostenibles
13- Acció climàtica

Breu descripció de l'acció

L'educació ambiental a Pallejà està avui dia força treballada a nivell d'educació formal. També hi ha una oferta diversa d'activitats d'educació ambiental per a públic familiar. Tot i així, el públic adult resta encara amb poca oferta. Costa trobar el tipus d'activitat, el lloc i el moment que encaixi amb el públic adult, que no sempre participa i que molts cops participa a títol individual.

Al document *Projecte per a la posada en marxa de l'aula d'educació ambiental del Parc de la Molinada de Pallejà* es va definir una programació anual, organitzada per eixos temàtics, per a públic familiar (apartat 4.5.2), per a públic adult (apartat 4.5.3) i per a col·lectius específics (apartat 4.5.4). Aquesta programació aglutina exposicions que es poden demanar en préstec, documentals i pel·lícules de temàtica ambiental, activitats puntuals amb monitoratge, ... i tot especificat per a cadascun dels eixos temàtics definits al document.

L'acció consisteix en revisar i actualitzar l'oferta d'activitats per a públic familiar i, especialment, per a públic adult, de manera que sigui fàcil oferir activitats i recursos d'educació ambiental per a aquests destinataris. En aquest recull es considera interessant tenir en compte els equipaments municipals de Pallejà susceptibles d'acollir aquestes activitats: Biblioteca municipal, Centre cívic de Fontpineda, Casal d'avis, El Castell, ... i incorporar a les programacions anuals de cada equipament algunes de les activitats i recursos recollits. La intenció és que no s'hagi d'anar a correuita per encabir activitats d'educació ambiental als equipaments del poble, sinó que un cop estigui recollit i incorporat en la programació de cada equipament, sigui fàcil reproduir-ho amb les variacions que calgui d'un any per l'altre.

Destinatari: Públic familiar i adult.

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Conèixer quines activitats humanes contribueixen més al canvi climàtic i principals conseqüències del canvi climàtic a escala global però també local. (ODS 13)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual. (ODS 11)
- **D'aprenentatge comportamental:** Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resilient i sostenible. (ODS 11)

Visió educació ambiental
<p>1-L'entorn com a aula</p> <p>2- Visió ecosistèmica</p> <p>3- Problemes ambientals</p> <p>4- Gestió ambiental</p> <p>5- Transformació de l'entorn</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Nombre d'activitats d'educació ambiental per a públic familiar i adult realitzades a Pallejà. · Grau de presència a les programacions dels equipaments municipals d'activitats d'educació ambiental.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, administracions supramunicipals i contractació externa
Prioritat: Alta
Cost aproximat: 3.000 €/anuals per activitats contractades.

G5 **Mantenir les adhesions a les diferents campanyes institucionals i utilitzar els diferents recursos a l'abast dins de cada campanya.**

Eix temàtic: General

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

11- Ciutats i comunitats sostenibles
13- Acció climàtica

Breu descripció de l'acció

L'Ajuntament de Pallejà participa des de fa més de 20 anys a les diferents campanyes institucionals d'educació ambiental; Setmana de la Mobilitat sostenible, setmana de l'energia, setmana de la prevenció de residus, etc. A l'apartat 4.3 d'aquest programa s'ha explicat en detall des de quan es participa a cada campanya i quin tipus d'activitats s'organitzen.

Hi ha algunes de les activitats que ocasionalment no s'han realitzat, doncs els recursos humans per a realitzar l'adhesió i organitzar les activitats són escassos. La intenció és poder mantenir les diferents adhesions cada any i aprofitar els recursos humans d'entitats o d'altres regidories susceptibles de dinamitzar les jornades en els casos que es pugui. Per exemple, l'entitat Millorant Pallejà per a dinamitzar el *Let's Clean Up*, o bé la Regidoria d'esports per a dinamitzar conjuntament la Pedalada contra el Canvi climàtic o una *Ultra Clean Marathon*.

Per a facilitar aquesta continuïtat en l'adhesió a les diferents campanyes podria ser interessant partir d'un esquema de mínims, en el qual s'indiquin les diferents campanyes, una temporització aproximada i unes activitats associades que ja es preveu fer cada any. En la definició d'aquestes activitats s'intentarà que n'hi hagi una per públic infantil o familiar i una altra per a públic adult. Tot i així, com que les propostes associades a cada campanya institucional poden anar variant, caldrà estar al cas en el moment que s'ofertin els recursos de cada any, però la proposta de sortida pot ajudar a tenir una certa previsió. Es mostra a continuació un exemple de quadre resum de sortida per una de les campanyes:

Campanya de sostenibilitat	Temporització	Activitats previstes
Setmana europea de la Mobilitat sostenible i segura	Setembre	Taller familiar de creació de cistells per a bicicles, <i>Parking Day</i> o acció alternativa de reapropiació de l'espai públic. Pedalada contra el canvi climàtic o curs de conducció eficient per adults (personal tècnic municipal, sector industrial, ...).
Setmana europea de la Prevenció de residus.	Octubre-novembre	Taller familiar sobre reducció, reutilització o reparació de joguines. Mercat de segona mà o taller de <i>Furoshiki</i> per adults.
Dia Mundial de l'Aigua	Març	Sortida a per a famílies i adults a un ecosistema aquàtic. Activitat sobre microplàstics o consum d'aigua virtual
Setmana europea de l'energia	Juny	Taller familiar sobre cuina solar o forn solar. Xerrada sobre comunitats energètiques per a públic adult.

Destinatari: Públic familiar i adult.
Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Conèixer quines activitats humanes contribueixen més al canvi climàtic i principals conseqüències del canvi climàtic a escala global però també local. (ODS 13) • D'aprenentatge socioemocional: Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual. (ODS 11) • D'aprenentatge comportamental: Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resilient i sostenible. (ODS 11)
Visió educació ambiental
1- L'entorn com a aula 2- Visió ecosistèmica 3- Problemes ambientals 4- Gestió ambiental 5- Transformació de l'entorn
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Nombre de campanyes de sostenibilitat realitzades a Pallejà cada any. · Grau de manteniment de les adhesions a les campanyes en funció de les dades de 2024.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, administracions supramunicipals i contractació externa
Prioritat: Alta
Cost aproximat: 500 € per a la contractació externa.

G6 Fomentar la realització dels projectes d'ApS ambientals a cycle superior de primària de les escoles i a l'Institut de Pallejà.	
Eix temàtic: General	
Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible	
4 – Educació de qualitat 13 - Acció climàtica	
Breu descripció de l'acció	
<p>Durant els darrers anys a l'Institut de Pallejà s'han realitzat un total de 6 ApS ambientals diferents relacionats amb els eixos temàtics de Recursos, residus i economia circular, Cicle de l'Aigua, Biodiversitat i entorn natural i Mobilitat i salut ambiental (a l'apartat 4.1 del programa s'especifiquen). D'entre aquests, l'ApS <i>Projecte Rius</i> és el que es realitza de manera sistemàtica cada any, i que L'Ajuntament complementa amb la contractació d'un entomòleg per a la sortida d'identificació de macroinvertebrats. La resta d'ApS s'han realitzat de manera puntual i en tots els casos amb l'Institut, quan també es podrien aprofitar per l'alumnat de cycle superior de primària.</p> <p>El curs 2024-2025 s'ha programat un nou ApS sobre els ratpenats que es durà a terme amb el suport de l'entitat local <i>Birding Pallejà</i>. La proposta és seguir treballant en aquest sentit de manera que es puguin anar provant nous ApS vinculats a d'altres agents del territori i afiançar i millorar els ja existents.</p> <p>Per tal de fomentar la realització d'ApS ambientals entre l'alumnat de primària seria interessant poder documentar els ApS que s'han realitzat de manera puntual o a mode de prova pilot amb l'Institut de Pallejà, per tal que el professorat de primària pugui valorar l'encaix del projecte amb el seu currículum. En aquestes documentacions seria interessant fer explícit aquest possible encaix de l'ApS amb el currículum de primària.</p> <p>Aquesta acció podria anar de la mà de la G2 i acabar de valorar si algun dels ApS té sentit adaptar-lo al format Situació d'Aprenentatge (incloent la part de "servei" dels ApS com a acció transformadora de la Situació d'Aprenentatge). També seria interessant que tant aquesta proposta com la G2 (creació de Situacions d'aprenentatge) s'expliquessin en el moment de presentar l'oferta d'educació ambiental de cada curs (acció G1).</p>	
	
Destinatari: Centres educatius de Pallejà	
Objectius d'aprenentatge:	
<ul style="list-style-type: none"> ● D'aprenentatge cognitiu: Comprendre que l'educació pot ajudar a crear un món més sostenible, equitatiu i pacífic. (ODS 4) ● D'aprenentatge socioemocional: Animar els altres a protegir el clima. (ODS 13) ● D'aprenentatge comportamental: Aprofitar totes les oportunitats que li ha brindat l'educació al llarg de la vida i aplicar els coneixements adquirits a les situacions quotidianes per promoure el desenvolupament sostenible. (ODS 4) 	

Visió educació ambiental
<p>1-L'entorn com a aula</p> <p>2- Visió ecosistèmica</p> <p>3- Problemes ambientals</p> <p>4- Gestió ambiental</p> <p>5- Transformació de l'entorn</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Nombre d'ApS realitzats a Pallejà cada curs escolar. · Nombre de Situacions d'aprenentatge creades a partir de l'adaptació d'un ApS existent.
Temporització: abans del 2028
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Recursos propis de l'Ajuntament i entitats ambientals.
Prioritat: Mitjana
Cost aproximat: sense cost afegit.

B1 Organitzar activitats per a conèixer els espais naturals de Pallejà per al públic familiar i adult.

Eix temàtic: Biodiversitat i entorn natural

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

<p>3 – Salut i benestar 15 – Vida terrestre</p>		
---	--	---

Breu descripció de l'acció

Les sortides per a conèixer la biodiversitat dels espais naturals de Pallejà es realitzen des de fa més de 20 anys amb públic escolar. Com s'ha explicat a l'apartat 4.1, són activitats molt consolidades que els centres educatius realitzen cada any. En canvi, per al públic familiar i adult no se'n realitzen gaires i no estan programades de manera que pot passar que algun any no se n'hagi organitzat cap. Tot i així, les vegades que s'ha organitzat alguna activitat als espais naturals, com l'anellament d'ocells per a públic familiar i adult, l'activitat ha tingut molt bona acollida, amb una participació d'entre 20 i 30 persones que han valorat favorablement la realització de l'activitat.

Per tal de mantenir una certa estabilitat en la realització d'aquest tipus d'activitats es proposa programar-ne 2 o 3 al llarg de l'any. La idea seria fer coincidir aquestes sortides en dates que se sap que poden anar bé doncs coincideixen amb alguna jornada, campanya o complementen alguna activitat, i fixar-les cada any. Per exemple, la sortida d'anellament d'ocells als volts de maig-juny com un dels actes per a celebrar el Dia Mundial del Medi Ambient. També seria interessant establir la temàtica d'aquestes activitats. Un exemple de proposta podria ser:

Activitat	Context	Amb qui s'organitza
Observació d'ocells a l'entorn del Riu Llobregat.	Celebració del Dia Mundial de l'Aigua	Entitat local <i>Birding Pallejà</i>
Sortida guiada "Els boscos de Pallejà" (biodiversitat i gestió agro - forestal).	Celebració del Dia Mundial del Medi Ambient	Recursos propis

Destinatari: Públic familiar i adult

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Conèixer l'ecologia bàsica dels ecosistemes locals i comarcals, tot identificant les principals espècies que hi viuen. (ODS 15)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Connectar amb les zones naturals locals i sentir empatia per la vida no-humana a la Terra. (ODS 15)
- **D'aprenentatge comportamental:** Reclamar públicament i donar suport al desenvolupament de polítiques que fomentin la salut i el benestar. (ODS 3)

Visió educació ambiental
1-L'entorn com a aula 2- Visió ecosistèmica
Indicadors d'avaluació
· Nombre d'activitats per a conèixer els espais naturals de Pallejà realitzades cada any. · Nombre de persones participants a les activitats.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Recursos propis de l'Ajuntament i contractació externa
Prioritat: Alta
Cost aproximat: uns 1000 € anuals per a les contractacions de personal expert.

B2 Dissenyar i col·locar plafons explicatius a alguns punts emblemàtics dels espais naturals del municipi (o portal online).

Eix temàtic: Biodiversitat i entorn natural

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

3 – Salut i benestar
15 – Vida terrestre

Breu descripció de l'acció

El municipi de Pallejà compta en l'actualitat amb alguns cartells informatius situats en punts del territori. En els accessos a camins principals hi ha alguns cartells amb infografia de les **Muntanyes del Baix** on s'informa d'aspectes generals de les característiques del paisatge i la biodiversitat de la zona.

Així mateix, en alguns punts d'interès natural també hi ha cartells informatius, com el de la **Font del Carinyo**, on s'explica la fauna aquàtica associada, la presència d'espècies exòtiques, etc. Tot i així, encara hi ha moltes zones insuficientment indicades i que es poden complementar amb propostes actives de cara als visitants.

Aquesta acció proposa crear plafons explicatius situats als espais d'interès natural del municipi que enllacin a algun portal online amb curiositats i indicacions sobre cadascun. D'aquesta manera s'ofereix a la població un incentiu més per tal que puguin visitar i conèixer els espais naturals de Pallejà de manera autònoma. Com a idea de futur, seria interessant fer el mateix amb els espais de verds urbans.

Aquests plafons explicarien les principals característiques de flora i fauna de l'espai natural i seria interessant si cada plafó llencés una proposta pràctica que les visitants poguessin fer al voltant del cartell. Per exemple, si es col·loca un plafó al costat d'algun ecosistema aquàtic es pot fer la proposta de trobar algun indici de presència de granotes (a primavera-estiu). En aquest cas, al plafó es podria adjuntar d'alguna manera figures en 3D el cicle de vida de les granotes, per tal que les persones puguin buscar si troben algun dels estadis mostrats al plafó.

De la mateixa manera, en cada plafó es pot enllaçar un QR per a que les persones que ho desitgin puguin complementar la informació.

Les propostes pràctiques poden anar des de figures en 3D en algun espai protegit del plafó fins a propostes sensorials com "caminar descalç per algun espai boscós" i notar la diferència de textures i temperatures del sòl. La idea és que el plafó pugui ser indicat per als adults i també per als infants, per tant, caldrà combinar la part més descriptiva amb la part més propositiva i activa.

Destinatari: Públic familiar i adult
Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Conèixer l'ecologia bàsica dels ecosistemes locals i comarcals, tot identificant les principals espècies que hi viuen. (ODS 15) • D'aprenentatge socioemocional: Connectar amb les zones naturals locals i sentir empatia per la vida no-humana a la Terra. (ODS 15) • D'aprenentatge comportamental: Reclamar públicament i donar suport al desenvolupament de polítiques que fomentin la salut i el benestar. (ODS 3)
Visió educació ambiental
1-L'entorn com a aula 2- Visió ecosistèmica
Indicadors d'avaluació
· Nombre de cartells informatius i propositius als espais naturals de Pallejà. · Existència d'un espai al web municipal amb informació associada als plafons.
Temporització: abans del 2030
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Contractació externa
Prioritat: Baixa
Cost aproximat: 8.000 – 12.000 € per al disseny i elaboració de plafons

B3 Oferir recursos d'educació ambiental entorn la biodiversitat als patis escolars renaturalitzats.**Eix temàtic: Biodiversitat i entorn natural****Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible**

3 – Salut i benestar

4 – Educació de qualitat

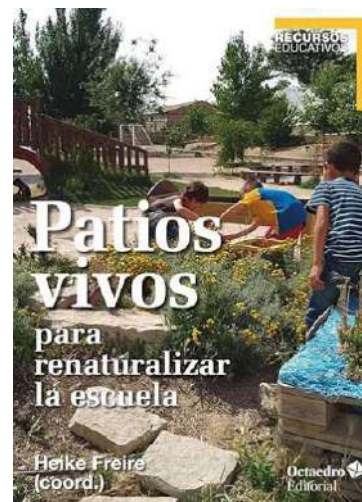
15 – Vida terrestre

Breu descripció de l'acció

Cada cop està més clara la **necessitat de renaturalitzar els espais educatius**, per tal d'afavorir aquest contacte quotidià amb la natura de la qual formem part, per gaudir d'espais més saludables i agradables en el context d'emergència climàtica en que ens trobem i per actuar en pro de posar de la nostra part per a frenar l'escalfament planetari. La renaturalització dels patis escolars s'està promovent des de les administracions amb la voluntat que cada cop més centres educatius puguin gaudir de la natura dins el centre.

Per això es creu interessant poder oferir un **recull de recursos d'educació ambiental per tal d'aprofitar pedagògicament aquests nous espais dins el centre**. Aquests recursos poden ser en forma d'activitat amb monitoratge o de recursos en préstec que poden ajudar a treballar la biodiversitat del pati i la vegetació com a mitgadora del canvi climàtic.

Aquest recull de recursos es pot elaborar aprofitant activitats ofertades des d'administracions supramunicipals (AMB, Diba, ...), recursos que poden cedir els CRPs, jornades en que poden participar els centres (*Bioblitz* als patis escolars), projectes de ciència ciutadana relacionats amb la biodiversitat als patis (projecte *RitmeNatura* del CREAM, Observatori Metropolità de Papallones, etc.), formacions per al professorat (com la de *Patís Biodivers*), ... la idea és facilitar al personal docent opcions per a conèixer la biodiversitat associada a la natura més propera. Es pot emprar com a document de referència el llibre *Patís vivos para renaturalizar la escuela*, de Heike Freire. Així com obtenir recursos del programa "*Patís x Clima*".

Destinatari: Centres educatius de Pallejà**Objectius d'aprenentatge:**

- **D'aprenentatge cognitiu:** Implicar-se personalment en l'Educació per la Sostenibilitat. (ODS 4)
Reflexionar entorn els fenòmens que amenacen la biodiversitat, com la pèrdua d'hàbitats, la desforestació, la fragmentació, la sobreexplotació, les espècies invasores. (ODS 15)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Qüestionar el dualisme ésser humà/natura i comprendre que formem part de la natura, que no en som aliens. (ODS 15)
- **D'aprenentatge comportamental:** Reclamar públicament i donar suport al desenvolupament de polítiques que fomentin la salut i el benestar. (ODS 3)

Visió educació ambiental
<p>1-L'entorn com a aula   2- Visió ecosistèmica   3- Problemes ambientals   4- Gestió ambiental   5- Transformació de l'entorn</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Existència del recull de recursos sobre la biodiversitat als patis i de la relació entre vegetació i canvi climàtic. · Grau de satisfacció del personal docent d'aquest recull.
Temporització: abans del 2028
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Recursos propis de l'Ajuntament i/o contractació externa.
Prioritat: Mitjana
Cost aproximat: 600 – 1.000 € en cas de contractació externa.

B4 Donar suport a la realització d'activitats de Ciència Ciutadana a Pallejà

Eix temàtic: Biodiversitat i entorn natural

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

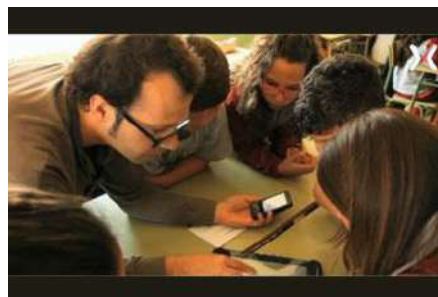
11 – Ciutats i comunitats sostenibles
 13- Acció climàtica
 15 – Vida terrestre

Breu descripció de l'acció

Des de l'Ajuntament de Pallejà es treballa en la promoció d'activitats de Ciència ciutadana al poble. El cas més rellevant fins ara és la participació en el programa *Llegim el Riu* de la Diputació de Barcelona i la creació d'una entitat naturalista que va sorgir arrel d'aquest projecte de Ciència ciutadana; *Birding Pallejà*. Aquesta entitat participa a l'hora en d'altres projectes de ciència ciutadana, com el *Projecte Orenetes* de l'ICO, inventaris de falciots i ballesters i també han creat projectes propis dins la plataforma de ciència ciutadana MINKA. Des dels centres educatius també es participa en el *Projecte Rius*, de l'Associació Hàbitats, dins d'un projecte d'ApS.

Tot i així, són molts els projectes de ciència ciutadana que es poden realitzar, tant des dels centres educatius com amb la població familiar i adulta. Alguns serà més adient organitzar-los en dates concretes, com les *Bioblitz*, i d'altres es poden promoure per a que la població els realitzi de manera autònoma. Seria interessant comptar amb entitats ambientals, com *Birding Pallejà*, per a promoure i participar d'aquests i altres projectes de Ciència ciutadana.

Es llisten a continuació exemples de projectes de Ciència ciutadana que es poden promoure, especificant l'entitat que els dinamitza i els possibles destinataris:

Projecte de Ciència ciutadana	Breu descripció
<i>Bioblitz</i> Metropolità	El <i>Bioblitz Metropolità</i> és una activitat de ciència ciutadana que té l'objectiu principal de fer un recompte d'espècies i obtenir una fotografia de la biodiversitat al territori. Es realitza en uns dies concrets de manera intensiva i en diferents parcs i platges de l'Àrea metropolitana. Està pensat per a dur-se a terme amb la població familiar i adulta i és una activitat inclosa a les Jugatequesambientals que es considera interessant mantenir.
Ritme Natura	<i>RitmeNatura</i> és un projecte de ciència ciutadana per a estudiar com afecta el canvi climàtic als canvis estacionals dels éssers vius (fenologia). Des dels centres educatius es treballa apadrinant alguna planta i fent-li un seguiment durant el curs, per anar registrant els canvis estacionals (sortida i caiguda de fulles, floració, maduració dels fruits, etc.). Des de la població familiar i adulta es pot realitzar un taller puntual i promoure que la població faci les observacions de manera autònoma.

Alerta Forestal	<u><i>Alerta Forestal</i></u> anima la ciutadania a fer observacions de l'estat de salut dels boscos. Les alertes van encaminades a determinar el grau d'afectació als boscos per les següents alertes: sequera, ventades, nevades, processonària del pi i eruga del boix. Està pensat per a dur-se a terme amb població adulta o des dels centres educatius.
Destinatari: Centres educatius i públic familiar i adult	
Objectius d'aprenentatge:	
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Conèixer quines activitats humanes contribueixen més al canvi climàtic i principals conseqüències del canvi climàtic a escala global però també local. (ODS 13) • D'aprenentatge socioemocional: Reflexionar sobre el seu entorn natural, i argumentar a favor de la conservació de la biodiversitat per motius ecosistèmics i com a part de la identitat del municipi. (ODS 11) • D'aprenentatge comportamental: Connectar amb els grups locals i treballar per la conservació de la biodiversitat (ODS 15) 	
Visió educació ambiental	
1-L'entorn com a aula 3- Problemes ambientals	
Indicadors d'avaluació	
<ul style="list-style-type: none"> · Existència de mesures de promoció dels projectes de ciència ciutadana (cartells, publicacions al web i xarxes, etc.). · Nombre d'observacions a les plataformes de ciència ciutadana al territori de Pallejà. · Nombre de projectes de ciència ciutadana realitzats anualment a Pallejà. 	
Temporització: abans del 2028	
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà i entitats ambientals.	
Prioritat: Mitjana	
Cost aproximat: sense cost afegit	

B5 Sensibilitzar sobre la importància de fer créixer el verd urbà per a la salut planetària.

Eix temàtic: Biodiversitat i entorn natural

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

3 - Salut i benestar

11 – Ciutats i comunitats sostenibles

15 – Vida terrestre

Breu descripció de l'acció

En parlar d'entorn natural sovint ens imaginem els voltants de pobles i ciutats, allà on la natura és una mica més salvatge. Però és important tenir present que l'entorn natural més immediat que ens envolta és en molts casos el verd urbà.

Les plantes que conviuen amb les persones als pobles i les ciutats són bàsiques per la salut planetària: absorbeixen diòxid de carboni, partícules i gasos contaminants, actuen com a refugis climàtics i com a refugis de vida d'altres espècies, molt sovint pol·linitzadors i d'altres insectes.

Aquesta acció proposa posar la mirada en el verd més proper, transmetent a la població la consciència de tota la vida que hi ha dins "l'ecosistema urbà" i del benestar que això ens aporta a les persones, i a la resta d'espècies. Aquest procés de sensibilització es pot materialitzar de diferents maneres, i a continuació se'n llisten algunes:

- **Recuperar processos naturals dins el nucli urbà.** Iniciatives com el [Bee Happy](#) de Viladecans acosten la població al procés natural de la pol·linització. Tot i que l'objectiu del projecte sigui estudiar la qualitat ambiental del verd urbà del municipi, és clar que la iniciativa atrau l'atenció a aquest procés que sovint passa de manera invisible, com molts processos naturals.
- **Enverdir el poble.** Promoure que les persones visquin envoltades de més plantes també passa per promoure que puguin tenir plantes a casa, a la finestra, el balcó, el jardí o a l'interior. Iniciatives com [Enverdim la ciutat](#) promouen el fet de regalar plantes autòctones a la població, per tal que entre totes les persones es faci créixer el verd urbà. Aquesta iniciativa pot ser liderada també per l'administració local i posteriorment acompanyada per tal de promoure les plantes autòctones i que necessiten poc reg.
- **Escocells florits.** Promoure i acompanyar l'apadrinament dels escocells del municipi és una iniciativa que pot permetre a la població establir una relació sana amb la natura més propera. El projecte [1m² de natura](#) de Viladecans busca la participació ciutadana en el foment de la biodiversitat al municipi. Les persones que ho desitgin poden apadrinar l'escocell d'un arbre al carrer i rebre plantes per convertir-lo en espai florit i mantenir-lo.

Destinatari: Públic familiar i adult
Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Conèixer els principis bàsics de la planificació i la construcció sostenibles i identificar les oportunitats per fer que la seva zona sigui més sostenible i inclusiva. (ODS 11) • D'aprenentatge socioemocional: Crear una concepció global d'una vida de salut i benestar i també d'aclarir els valors, les creences i les actituds que hi estan relacionats. (ODS 3) • D'aprenentatge comportamental: Connectar amb els grups locals i treballar per la conservació de la biodiversitat (ODS 15)
Visió educació ambiental
<p>1- L'entorn com a aula</p> <p>2- Visió ecosistèmica</p> <p>3- Problemes ambientals</p> <p>4- Gestió ambiental</p> <p>5- Transformació de l'entorn</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Realització d'una campanya de foment del verd urbà a nivell particular o col·lectiu. · Existència d'algun recurs o infografia explicant els beneficis per la salut planetària del verd urbà.
Temporització: abans del 2028
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, administracions supramunicipals i contractació externa.
Prioritat: Mitjana
Cost aproximat: entre 3.000 i 10.000 € anuals per les iniciatives de promoció del verd.

EC1 Elaborar un projecte transversal sobre Energia i Canvi climàtic per als centres educatius, que contempli les diferents etapes educatives de primària i secundària.

Eix temàtic: Energia i Canvi climàtic

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

4- Educació de qualitat

7 – Energia neta i assequible

13- Acció climàtica

Breu descripció de l'acció

Com s'ha comentat a la diagnosi (apartat 4.1) l'educació ambiental per part de l'Ajuntament als centres educatius de Pallejà està molt abocada a l'eix de Biodiversitat i entorn natural. Es considera que és en aquest eix on no existeixen tants recursos supramunicipals i on des de l'administració de Pallejà cal destinar més recursos en termes d'educació ambiental. No obstant, des de l'administració també s'observa com el tema que ho engloba tot, el Canvi climàtic, no està prou treballat a nivell educatiu. I és el tema que fa de motor de tota la resta, per tant, cal abocar-hi energia.

Per això s'ha pensat en aquesta acció com a projecte a desenvolupar. Es tracta de dissenyar un itinerari formatiu per als centres educatius que permeti treballar entorn el canvi climàtic durant tota l'educació bàsica; des del cycle inicial de primària fins al darrer curs de l'ESO. Allò interessant és que aquest projecte sigui col·laboratiu entre centres i que estiguin implicats en la seva elaboració des del principi. Ha de quedar clar que tots caminem cap a un objectiu comú: conèixer de quina manera l'espècie humana està impactant el clima i prendre part en corregir aquesta tendència.

Aquest projecte hauria de permetre treballar els sabers del currículum relacionats la sostenibilitat i el canvi climàtic en cada etapa educativa i hauria de tenir objectius d'aprenentatge clars a assolir durant cada etapa. Caldria revisar que aquests objectius vagin de la mà amb els plantejats en el currículum educatiu. Tot i així, els objectius generals del projecte transversal anirien dirigits a:

- Assolir una consciència clara del context d'emergència climàtica i del paper clau de l'espècie humana com a mitgadora.
- Comprendre que les nostres accions tenen un impacte en el conjunt de l'ecosistema i que hi ha decisions que podem prendre per a tenir-ne cura.
- Actuar en favor de la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic i compartir els nous sabers amb la comunitat.

Caldria que el projecte permetés treballar les 5 visions de l'Educació ambiental i que, en fer-lo, la comunitat educativa tingués la sensació d'estar treballant dins un projecte comú a tots els centres educatius.

Destinatari: Centres educatius

Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Entendre l'efecte hivernacle com un fenomen natural provocat per una capa aïllant de gasos amb efecte hivernacle i el canvi climàtic actual com un fenomen antropogènic que es deriva de l'augment de les emissions de gasos amb efecte hivernacle. (ODS 13) • D'aprenentatge socioemocional: Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual. (ODS 11) • D'aprenentatge comportamental: Aprofitar totes les oportunitats que li ha brindat l'educació al llarg de la vida i aplicar els coneixements adquirits a les situacions quotidianes per promoure el desenvolupament sostenible. (ODS 4)
Visió educació ambiental
<p>1- L'entorn com a aula</p> <p>2- Visió ecosistèmica</p> <p>3- Problemes ambientals</p> <p>4- Gestió ambiental</p> <p>5- Transformació de l'entorn</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Existència del projecte educatiu sobre Canvi climàtic. · Nombre de centres educatius que participen en les propostes educatives descrites al projecte. · Grau de satisfacció de l'alumnat i l'equip docent durant la participació en el projecte.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà i contractació externa
Prioritat: Alta
Cost aproximat: 1.500 - 2.000 € per al disseny co-participat del projecte transversal sobre canvi climàtic.

EC2 Organitzar activitats sobre opcions per l'estalvi energètic, opcions de consum d'energia sostenible, comunitats energètiques, canvi climàtic, etc. per al públic familiar i adult.

Eix temàtic: Energia i Canvi climàtic

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

7- Energia neta i assequible
11 – Ciutats i comunitats sostenibles

Breu descripció de l'acció

El consum energètic està estretament relacionat amb el Canvi climàtic. De fet, l'Ajuntament de Pallejà està treballant en el **Pla de transició energètica** del municipi per a treballar envers uns objectius de consum energètic més sostenibles a nivell local.

Així com amb els centres educatius es considera molt important transmetre els coneixements que capacitin l'alumnat a actuar en pro de la mitigació del canvi climàtic, per al públic adult és considera més adient posar a l'abast opcions pràctiques per a implicar-se en la mitigació del canvi climàtic.

En aquest sentit, donar a conèixer opcions reals d'estalvi, amb exemples pràctics i càlculs de consum, o bé opcions per a consumir energia de fonts renovables, així com posar a l'abast la informació necessària sobre les comunitats energètiques, serà cabdal per a que la població adulta faci el pas a un consum energètic més eficient i sostenible.

Les activitats que s'organitzin en relació aquest tema poden ser des de xerrades, mostres d'aparells que aprofiten l'energia solar per a cuinar, explicació del sistema de plaques fotovoltaïques en gènere d'autoconsum, informació sobre comunitats energètiques, etc. Alguns recursos a l'abast que es poden utilitzar en aquest sentit son:

- **Activitat amb monitoratge Coneix l'autoconsum fotovoltaic.** Es pot incloure l'activitat dins alguna fira o bé organitzar una xerrada puntual, però es recomana aprofitar algun esdeveniment per assegurar l'assistència.
- **Xerrada informativa sobre Comunitats energètiques.** Cercar algun grup de persones que pugui estar interessat en la temàtica o aprofitar algun esdeveniment en paral·lel per a portar alguna persona experta que pugui donar informació i resoldre dubtes al respecte.
- **Cuina amb energia solar.** Realitzar alguna mostra amb cuina o forns solars, que s'inclogui dins alguna fira o jornada amb públic familiar. L'Ajuntament de Pallejà pot sol·licitar a la Diputació de Barcelona l'activitat amb monitoratge Cuina amb energia solar o el recurs en préstec Cuina solar parabòlica.

Destinatari: Públic familiar i adult
Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Conèixer els impactes negatius de la producció no sostenible de l'energia, com les tecnologies d'energia renovable poden contribuir al desenvolupament sostenible. (ODS 7) • D'aprenentatge socioemocional: Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual. (ODS 11) • D'aprenentatge comportamental: Aplicar i avaluar mesures per augmentar l'eficiència i la suficiència energètiques en la seva esfera personal i per augmentar la proporció d'energies renovables en les fonts d'energia locals. (ODS 7)
Visió educació ambiental
<p>1-L'entorn com a aula</p> <p>3- Problemes ambientals</p> <p>4- Gestió ambiental</p> <p>5- Transformació de l'entorn</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Nombre d'activitats realitzades sobre el consum energètic per a públic familiar i adult cada any. · Nombre de comunitats energètiques creades a Pallejà.
Temporització: abans del 2028
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, administracions supramunicipals, entitats relacionades amb l'energia sostenible i contractació de personal expert.
Prioritat: Mitjana
Cost aproximat: 400 € anuals per a la contractació externa.

EC3 Promoure la realització de projectes als centres educatius relacionats amb l'estalvi energètic, les fonts d'energia renovables, etc.

Eix temàtic: Energia i Canvi climàtic

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

<p>4- Educació de qualitat 7- Energia neta i assequible 11 – Ciutats i comunitats sostenibles</p>			
---	---	--	---

Breu descripció de l'acció

L'educació ambiental entorn el consum energètic que es dona als centres educatius és una bona eina per a treballar la seva relació amb el canvi climàtic i actuar de manera directa en la seva reducció. Actualment a Pallejà ja hi ha centres que disposen de plaques solars fotovoltaïques i que participen de projectes per a treballar la vessant educativa d'aquesta actuació, com l'[A-prenem el Sol](#) de la Diputació de Barcelona. També hi ha centres que s'han implicat en la reducció del consum energètic i que ho treballen des de la vessant educativa, participant alguns d'ells en el [Projecte 50/50](#) de la Diputació de Barcelona.

Així doncs, tot i que és una acció que ja s'està fent en alguns centres educatius, es considera important no descuidar-la i promoure que cada cop més centres s'impliquin en aquest tipus de projectes o d'altres que puguin sortir relacionats amb la temàtica.

És important considerar que aquest tipus de projectes resulten interessants perquè es desenvolupen durant un període de temps suficient com per valorar la situació inicial, comprendre la importància de l'estalvi energètic i la seva relació amb la mitigació del canvi climàtic i realitzar l'acció transformadora per a valorar els resultats. Aquests o futurs projectes que es puguin incloure dins aquesta acció haurien de tenir característiques similars.

Un altre exemple podria ser la [Marató de l'Energia](#), projecte sobre l'estalvi energètic promogut per la Generalitat de Catalunya.

Destinatari: Centres educatius

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Comprendre que l'educació pot ajudar a crear un món més sostenible, equitatiu i pacífic. (ODS 4)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual. (ODS 11)
- **D'aprenentatge comportamental:** Aplicar i avaluar mesures per augmentar l'eficiència i la suficiència energètiques en la seva esfera personal i per augmentar la proporció d'energies renovables en les fonts d'energia locals. (ODS 7)

Visió educació ambiental
1-L'entorn com a aula 3- Problemes ambientals 4- Gestió ambiental 5- Transformació de l'entorn
Indicadors d'avaluació
· Nombre de projectes realitzats als centres educatius sobre l'estalvi energètic, les fonts d'energia renovables, etc. · Grau de satisfacció del professorat sobre aquests projectes.
Temporització: abans del 2030
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà i administracions supramunicipals.
Prioritat: Baixa
Cost aproximat: sense cost afegit.

A1 Organitzar dues sortides anuals als Ecosistemes aquàtics de Pallejà per a població familiar i adulta.			
Eix temàtic: Cicle de l'Aigua			
Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible			
6- Aigua neta i sanejament 11- Ciutats i comunitats sostenibles 15 – Vida terrestre			
Breu descripció de l'acció			
<p>Els ecosistemes aquàtics de Pallejà són visitats i treballats des del punt de vista educatiu amb el públic escolar. Com s'ha explicat als antecedents (apartat 4.1) les sortides a la riera de les Rovires es fan des de fa molts anys i tenen molt bona acollida entre el públic escolar. Per altra banda, també es treballa des del punt de vista educatiu l'entorn del Riu Llobregat amb l'Institut de Pallejà, dins l'ApS "Projecte Rius". Tot i així, les sortides als ecosistemes aquàtics per a públic familiar i adult no estan incloses dins de cada programació. Sí que se n'han realitzat, i han tingut molt bona acollida, però el fet que no sigui una activitat establerta dins de cap programació fa perillar la seva continuïtat.</p>			
			
<p>Es proposa realitzar dues sortides cada any per al públic familiar i adult als Ecosistemes aquàtics de Pallejà. Seria interessant incloure una de les sortides dins els actes del Dia Mundial de l'Aigua (al març) i l'altra durant la Setmana de la Natura (als volts del 5 de juny, coincidint amb la celebració del Dia Mundial del Medi Ambient).</p>			
<p>La sortida al Riu Llobregat es podria establir al març i fer coincidir de manera bianual amb la Festa del Riu. Seria interessant que la dinamització d'aquesta sortida l'entomés alguna entitat del poble que conegui aquest entorn de prop i tingui recursos per a dinamitzar alguna activitat (per exemple, <i>Birding Pallejà</i> que va sorgir a partir de la participació al projecte de Ciència ciutadana <i>Llegim el Riu</i>. La sortida a la riera de les Rovires es podria establir a finals de maig, doncs en ser una riera que acostuma a tenir aigua tot l'any té una fauna aquàtica associada molt interessant i és una activitat que de ben segur tindrà bona acollida per a celebrar la Setmana de la Natura o el Dia Mundial del Medi Ambient.</p>			
Destinatari: Públic familiar i adult			
Objectius d'aprenentatge:			
<ul style="list-style-type: none"> ● D'aprenentatge cognitiu: Conèixer l'ecologia bàsica dels ecosistemes locals i comarcals, tot identificant les principals espècies que hi viuen. (ODS 15) ● D'aprenentatge socioemocional: Reflexionar sobre el seu entorn natural, i argumentar a favor de la conservació de la biodiversitat per motius ecosistèmics i com a part de la identitat del municipi. (ODS 11) ● D'aprenentatge comportamental: Contribuir a la gestió dels recursos hídrics a escala local. (ODS 6) 			

Visió educació ambiental
1-L'entorn com a aula 2- Visió ecosistèmica 3- Problemes ambientals 4- Gestió ambiental
Indicadors d'avaluació
· Realització les dues sortides anuals als Ecosistemes aquàtics de Pallejà. · Nombre de participants en cadascuna de les sortides realitzades.
Temporització: abans del 2028
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, entitats ambientals i contractació externa.
Prioritat: Mitjana
Cost aproximat: 600 – 800 € anuals per a la contractació externa.

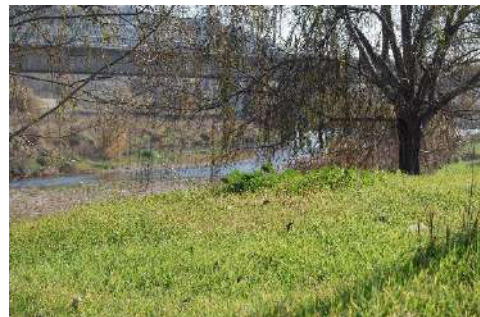
A2 Organitzar la Festa del Riu als entorns del Riu Llobregat, de manera biennal.**Eix temàtic: Cicle de l'Aigua****Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible**

6- Aigua neta i sanejament
 11- Ciutats i comunitats sostenibles
 15 – Vida terrestre

Breu descripció de l'acció

La humanitat de manera natural al llarg del temps ens hem anat assentant al territori creant pobles i ciutats a la vora de cursos fluvials. Els rius, per tant, són una part essencial del lloc on vivim. Sovint però, son una part encara poc mirada i valorada. Darrerament però la població està tornant a girar la mirada cap als Rius i rieres, donant-los el valor que es mereixent i entenent-los com una part essencial del cicle de l'aigua i de l'ecosistema on vivim.

Són cada cop més els municipis que celebren la Festa del Riu coincidint amb la celebració del Dia Mundial de l'Aigua. Aquestes jornades acostumen a aglutinar infants de centres educatius i també famílies i població adulta. Aquesta acció preveu que es pugui organitzar a Pallejà la Festa del Riu als entorns del Riu Llobregat cada dos anys durant un dissabte o diumenge proper al Dia Mundial de l'Aigua.

En aquesta jornada, destinada al públic familiar i adult, s'inclouria una de les sortides als ecosistemes aquàtics prevista a l'acció A1. A més, es podrien oferir activitats relacionades a l'entorn del Riu i de l'Aigua. A tall d'exemple, s'enllacen aquí possibles recursos d'administracions supramunicipals que podrien complementar l'oferta:

- [Jocs d'espècies exòtiques i Ecosistemes en equilibri](#). Jocs de taula en préstec de la Diputació de Barcelona. Els municipis els poden demanar per a oferir com a activitat dins la Festa del Riu, sempre i quant hi hagi una persona responsable que els dinamitzi. Aquests jocs ajudaran a conèixer de manera teòrica els ecosistemes aquàtics i la problemàtica de les espècies exòtiques i invasores d'espais fluvials.
- [Conte El senyor Riu](#). Conte dinamitzat de la Diputació de Barcelona que pot encaixar molt bé en una Festa del Riu per al públic familiar (infants fins 7 anys). Al conte apareixen conceptes que ajuden a comprendre la funció ecològica dels rius, la biodiversitat d'ecosistemes aquàtics i boscos de ribera, etc.
- [Aigua Va!](#) Activitat amb monitoratge del programa Compartim un Futur de l'AMB. Es tracten temes com el cicle de l'aigua i l'ús responsable de l'aigua per a famílies amb infants entre 4 i 7 anys.

Durant la jornada seria també interessant integrar activitats més dirigides al públic adult, com podria ser una presentació d'alguna entitat ambiental del poble o de la zona, una activitat d'avaluació de la qualitat de l'aigua del riu, d'observació de la fauna associada a l'ecosistema aquàtic, etc.

Destinatari: Públic familiar i adult

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Comprendre que l'aigua és una condició fonamental de la vida i comprèn la importància de la qualitat i la quantitat de l'aigua, i les causes, els efectes i les conseqüències de la contaminació i l'escassetat de l'aigua. (ODS 6)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Connectar amb les zones naturals locals i sentir empatia per la vida no-humana a la Terra. (ODS 15)
- **D'aprenentatge comportamental:** Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resilient i sostenible. (ODS 11)

Visió educació ambiental

- 1- L'entorn com a aula
- 2- Visió ecosistèmica
- 3- Problemes ambientals

Indicadors d'avaluació

- Realització de la Festa del Riu a Pallejà de manera biennal.
- Nombre de participants a la Festa del Riu.

Temporització: abans del 2030

Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, administracions supramunicipals, entitats ambientals i contractació externa.

Prioritat: Baixa

Cost aproximat: 600 – 800 € per a contractació externa o material.

A3 Recollir i crear recursos per a generar un paquet de sensibilització sobre el consum d'aigua virtual per a la població adulta.

Eix temàtic: Cicle de l'Aigua

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

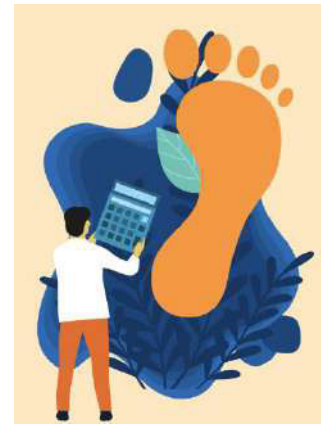
6- Aigua neta i sanejament
11- Ciutats i comunitats sostenibles

Breu descripció de l'acció

En les campanyes destinades a fomentar la reducció del consum d'aigua entre la població es comença a introduir el concepte del consum d'aigua virtual. Es tracta de la quantitat d'aigua que s'ha utilitzat de manera directa o indirecta per a la realització d'un bé, producte o servei. Tot i així el gruix de la població encara no entén aquest concepte o simplement no hi pensa a l'hora de parar atenció al seu consum d'aigua.

Es proposa dissenyar un paquet de recursos a l'abast de la població adulta. Tot i que també es pot treballar el concepte amb els centres educatius amb la creació d'una Situació d'Aprenentatge dedicada al tema (fitxa d'acció G2), es vol centrar aquest paquet de recursos en la població adulta perquè són majoritàriament els que compren i trien quins productes comprar i perquè és un concepte força abstracte assimilable realment a partir dels 10-12 anys.

Aquest paquet de recursos hauria de presentar la informació de manera atractiva. La idea és tenir els recursos a l'abast per quan es detecti una bona ocasió i mitjà per a fer-los arribar. Per exemple, l'actuació pot començar detectant els recursos que hi ha a l'abast sobre aquesta temàtica i agrupant-los en un document; per exemple: activitats amb monitoratge, recursos en préstec, recursos online, exposicions, clips de vídeo, etc. Allà on es detecti que manca oferta, l'Ajuntament pot abocar esforços en generar el recurs. Alguns exemples de recursos podrien ser:

- **Infografia sobre el consum d'aigua virtual.** Infografia per a públic adult amb informació sobre la petjada hídrica de diferents recursos i accés a una calculadora d'aigua. Recurs creat per l'Ajuntament de Granollers i Agbar. Aquesta infografia podia servir d'inspiració per a la creació d'un recurs propi de l'Ajuntament de Pallejà.
- **Guia interactiva del Virtual Water Project.** Guia interactiva per conèixer l'empremta hídrica de diferents productes.
- **Càpsula de vídeo "Què és l'aigua virtual?".** 6è vídeo de la sèrie "el consum d'aigua: com fer-ne un ús sostenible" elaborat pel grup de recerca FEHMIlab en el que es parla de la petjada hídrica o aigua virtual.

Tot i que aquest recull aniria destinat al públic adult serà interessant posar els recursos pertinents a l'abast dels centres educatius per a que, si ho volen, puguin treballar el tema (sobretot a l'Institut). De la mateixa manera, els actes que envoltin la celebració del Dia Mundial de l'Aigua poden incloure la

realització d'alguns dels recursos sobre el Consum d'Aigua Virtual del paquet, que poden anar variant d'un any a l'altre.
Destinatari: Públic adult
Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Comprendre que l'aigua és una condició fonamental de la vida i comprèn la importància de la qualitat i la quantitat de l'aigua, i les causes, els efectes i les conseqüències de la contaminació i l'escassetat de l'aigua. (ODS 6) • D'aprenentatge socioemocional: Sentir-se responsable de l'ús que fa de l'aigua. (ODS 6) • D'aprenentatge comportamental: Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resiliència i sostenible. (ODS 11)
Visió educació ambiental
2- Visió ecosistèmica
3- Problemes ambientals
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Existència del paquet de recursos sobre el consum d'aigua virtual. · Nombre d'activitats realitzades sobre el consum d'aigua virtual als Equipaments de Pallejà. · Existència d'un recurs propi per a fomentar la reducció del consum d'aigua virtual.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, administracions supramunicipals i contractació externa.
Prioritat: Alta
Cost aproximat: 800 - 1.000 € per a la contractació externa.

A4 Facilitar un paquet de recursos als centres educatius per a treballar el cicle de l'aigua, l'estalvi d'aigua i les sequeres.

Eix temàtic: Cicle de l'Aigua

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

<p>4- Educació de qualitat 6- Aigua neta i sanejament 11- Ciutats i comunitats sostenibles</p>			
--	---	--	---

Breu descripció de l'acció

Des dels centres educatius l'eix temàtic del cicle de l'aigua s'acostuma a treballar sobretot al cicle inicial i mitjà de primària. A més, durant els episodis de sequera es fa present entre tota la comunitat educativa la necessitat de fer un ús responsable de l'aigua i també de trobar maneres de reutilitzar aquella que es pugui.

Es proposa agrupar els recursos ja existents des de diferents administracions sobre l'eix temàtic del cicle de l'aigua: per comprendre el cicle, fomentar la reducció del consum, el manteniment de la qualitat de l'aigua, la reutilització de l'aigua, etc. També en aquest paquet de recursos hi haurà eines per a comprendre la dinàmica de les sequeres i la seva relació amb el canvi climàtic.

Aquest paquet de recursos definirà en cada cas quina és la temàtica que es treballa i per a quines edats està pensat. Els recursos haurien de comprendre com a mínim tota l'educació bàsica (des de 13 fins a 4rt d'ESO). A més, caldria deixar clar en cada cas si es tracta d'una activitat amb monitoratge, d'un recurs en préstec que ha de dinamitzar el professorat, un recurs online, etc.

Alguns exemples de recursos podrien ser:

- **Recursos del programa Va d'Aigua.** Activitats amb monitoratge, recursos en préstec i recursos online de la Diputació de Barcelona per a conèixer el cicle de l'aigua i els ecosistemes aquàtics amb enllaços extres en cada recurs.
- **Recursos interactius sobre l'aigua.** Enllaç al web del programa Agbar amb les escoles amb diferents recursos interactius sobre l'aigua i el seu cicle, calculadores del consum d'aigua, etc.
- **Exposició "Operació Aigua".** Exposició d'Agbar en préstec pels municipis per a conscienciar sobre la situació actual i futura de la disponibilitat d'aigua, dels usos i abusos que en fem com a societat i de l'impacte que aquests tenen en el medi natural. A l'enllaç s'ofereix un document descarregable per a poder treballar durant la visita a l'exposició.

Destinatari: Centres educatius

Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Comprendre que l'aigua és una condició fonamental de la vida i comprèn la importància de la qualitat i la quantitat de l'aigua, i les causes, els efectes i les conseqüències de la contaminació i l'escassetat de l'aigua. (ODS 6) • D'aprenentatge socioemocional: Implicar-se personalment en l'Educació per la Sostenibilitat. (ODS 4) • D'aprenentatge comportamental: Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resilient i sostenible. (ODS 11)
Visió educació ambiental
<p>2- Visió ecosistèmica</p> <p>3- Problemes ambientals</p> <p>4. Gestió ambiental</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Existència del paquet de recursos per als centres educatius sobre l'eix temàtic "Cicle de l'aigua". · Grau de satisfacció dels centres educatius d'aquest paquet de recursos.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà i contractació externa
Prioritat: Alta
Cost aproximat: 800 – 1.000 € per a la contractació externa.

A5 Promoure visites guiades a l' ETAP i l' EDAR per a públic adult.**Eix temàtic: Cicle de l'Aigua****Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible**

6- Aigua neta i sanejament
11- Ciutats i comunitats sostenibles

Breu descripció de l'acció

El municipi de Pallejà rep les aigües potabilitzades des de l'Estació de Tractament d'Aigua Potable (ETAP) d'Abrera. Un cop utilitzades, passen per l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals (EDAR) de Sant Feliu de Llobregat. Tot aquest procés forma part del "cicle urbà de l'aigua", que s'integra dins el cicle natural de l'aigua.

El fet que la població conegui aquest recorregut de l'aigua ajuda a fer la ciutadania més conscient del seu paper en la reducció del consum d'aigua i en el manteniment de la qualitat de l'aigua. Quan la ciutadania veu el que costa depurar l'aigua que hem embrutat a la ciutat i les dificultats que tenen les EDAR per deixar una aigua prou neta perquè torni al medi és més fàcil que prenguin accions que estan a les seves mans per a reduir aquest impacte.

Actualment des del programa Compartim un Futur de l'AMB s'ofereix l'activitat "[Depuradora de Sant Feliu de Llobregat](#)" que consisteix en una visita guiada a les instal·lacions explicant els principals processos per a depurar l'aigua i també per a regenerar-la. Les visites estan adreçades a tot tipus de públic, amb límit d'accés a infants majors de 10 anys.

Pel que fa a la visita a l'ETAP, des del programa Compartim un Futur s'ofereix l'activitat combinada "[Depurem o Potabilitzem?](#)" on es visiten l'EDAR Sant Feliu i l'ETAP Sant Joan Despí. A través d'aquesta activitat combinada es pretén analitzar el procés que tanca el cicle urbà de l'aigua del tram baix del riu Llobregat.

Aprofitant aquests recursos, l'acció consisteix en **fomentar que es visitin aquests equips de tractament d'aigües** que tan necessaris són per a tota la ciutadania, amb l'objectiu de prendre consciència de l'ús que es fa de l'aigua i del benefici que això suposa per a la correcta gestió.

Es proposa organitzar una visita anual amb públic adult a alguna de les estacions de tractament d'aigua, i que aquesta activitat s'organitzi per a un col·lectiu concret que es desplaça allà per a rebre la visita. Un exemple podria ser l'Espai Jove, el Casal d'Avis, entitats ambientals, etc. Com que sovint costa que la gent s'engresqui a visitar instal·lacions de tractament d'aigües, una idea seria promoure la inclusió de la visita dins d'alguna formació específica que es realitzi al municipi: cursos de monitoratge de menjadors escolars, formacions específiques del professorat (com la prevista en l'acció G3), etc.

Destinatari: Públic adult

Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Comprendre que l'aigua és una condició fonamental de la vida i comprèn la importància de la qualitat i la quantitat de l'aigua, i les causes, els efectes i les conseqüències de la contaminació i l'escassetat de l'aigua. (ODS 6) • D'aprenentatge socioemocional: Sentir-se responsable de l'ús que fa de l'aigua. (ODS 6) • D'aprenentatge comportamental: Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resiliència i sostenible. (ODS 11)
Visió educació ambiental
<p>1-L'entorn com a aula</p> <p>2- Visió ecosistèmica</p> <p>3- Problemes ambientals</p> <p>4. Gestió ambiental</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Realització d'una sortida anual a centres de tractament d'aigües. · Nombre de participants a la sortida.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà i AMB.
Prioritat: Alta
Cost aproximat: sense cost afegit

A6 Sensibilitzar joves i adults sobre la prevenció de Microplàstics a l'aigua

Eix temàtic: Cicle de l'Aigua

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

4- Educació de qualitat
6- Aigua neta i sanejament
11- Ciutats i comunitats sostenibles

Breu descripció de l'acció

Una recerca, liderada per la Universitat Autònoma de Madrid i la Universitat d'Alcalá de Henares, ha revelat recentment la presència de microplàstics a l'aigua potable de diverses ciutats espanyoles estudiades. L'anàlisi va revelar que els plàstics més detectats van ser poliamides, polièsters i poliolefines, materials utilitzats per a la fabricació de nombrosos objectes d'ús comú i en peces tèxtils. Tot i que els valors detectats són petits si es comparen amb altres contaminants que apareixen en aigües superficials i que d'allà arriben a l'aigua de xarxa, "un no espera que de l'aixeta en surti plàstic".

En aquesta acció es proposa sensibilitzar la població jove i adulta sobre aquesta temàtica i fer-ho de manera diferenciada en funció del públic destinatari. En el cas dels joves la proposta és integrar aquest treball de sensibilització en algun projecte d'Institut (un ApS, un projecte de ciència ciutadana, una Situació d'Aprenentatge, etc.). De cara la població adulta, es pot generar alguna infografia que expliqui la problemàtica dels microplàstics a l'aigua i que ofereixi alternatives a l'abast de tothom per escollir productes que no acabin generant més residus tòxics a l'aigua.

Un exemple concret per a fomentar el treball sobre la temàtica a l'Institut seria promoure la participació al projecte europeu *Plastic Pirates*. Aquest projecte iniciat l'any 2020 pretén que els joves recuperin residus plàstics de les vores dels rius i examinin els residus recollits. El fet que tots els grups que participen al projecte utilitzin el mateix mètode de mostreig i anàlisi fa que es puguin pujar les dades i comparar-les amb les de tota Europa. Les dades es mostren en línia en un mapa digital.

Un altre exemple concret que es pot utilitzar de cara els joves per a treballar aquest tema és la realització de l'activitat "*Escapem dels plàstics*" de la Diputació de Barcelona. Es tracta d'una activitat amb monitoratge que, tot i no estar centrada exclusivament en els microplàstics, sí que tracta la problemàtica. És adient per a complementar un projecte a l'Institut sobre el tema (ja sigui d'ApS o en forma de Situació d'Aprenentatge) i també per a realitzar amb l'Espai Jove, doncs es necessita comptar amb un grup definit de joves que puguin realitzar aquest joc d'escapada durant 45-50 minuts.

Pel que fa al públic adult, la proposta hauria de concretar les problemàtiques dels microplàstics, però sobretot les alternatives per a no generar-ne. En forma d'infografia, càpsula de vídeo per a publicar a xarxes, etc.

Destinatari: Centres educatius i públic adult
Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Comprendre que l'aigua és una condició fonamental de la vida i comprèn la importància de la qualitat i la quantitat de l'aigua, i les causes, els efectes i les conseqüències de la contaminació i l'escassetat de l'aigua. (ODS 6) • D'aprenentatge socioemocional: Implicar-se personalment en l'Educació per la Sostenibilitat. (ODS 4) • D'aprenentatge comportamental: Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resilient i sostenible. (ODS 11)
Visió educació ambiental
<p>1- L'entorn com a aula</p> <p>2- Visió ecosistèmica</p> <p>3- Problemes ambientals</p> <p>4.- Gestió ambiental</p> <p>5.- Transformació de l'entorn</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Realització d'una activitat relacionada amb els microplàstics adreçada als joves de manera anual. · Existència d'un recurs visual adreçat a la població adulta que difongui la problemàtica dels microplàstics i proposi alternatives a l'abast de totes.
Temporització: abans del 2028
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, Diputació de Barcelona i contractació externa
Prioritat: Mitjana
Cost aproximat: 1.500 € per a la contractació externa.

RE1 Desenvolupar activitats a la deixalleria municipal sobre reparació i reutilització de materials.**Eix temàtic: Recursos, residus i Economia circular****Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible**

11- Ciutats i comunitats sostenibles
 12- Consum i producció responsables

Breu descripció de l'acció

El municipi de Pallejà compta amb una Deixalleria Municipal per facilitar la recollida i separació dels residus que no poden ser recollits als contenidors de carrer. Aquells residus especials, o que per la seva composició cal tractar-los de manera diferenciada i separar els seus components per a reciclar-los o tractar-los adequadament. Pallejà també compta amb un servei de deixalleria mòbil que recorre diferents punts del municipi de manera setmanal per facilitar els desplaçaments de la població i el reciclatge dels residus.

La deixalleria és un equipament que la ciutadania té a l'abast i coneix. El que es pretén amb aquesta acció és que la deixalleria esdevingui un element no només logístic sinó també educatiu i participatiu. Es proposa realitzar activitats amb públic familiar i adult dins l'equipament. Es podria realitzar algun taller de reparació del programa Millor que nou de l'AMB o alguna activitat sobre el tema del programa Compartim un Futur de l'AMB (detallats a l'apartat 4.4).

L'activitat que es realitzi a la deixalleria s'haurà de poder fer a l'espai exterior, mentre la deixalleria no disposi d'un espai d'aula. Allò interessant es programar cada any durant la celebració de la Setmana Europea de Prevenció de Residus una activitat a la deixalleria, que estigui relacionada amb algun tema sobre la prevenció de residus i que vagi donant vida a la deixalleria com equipament fonamental en l'ecosistema urbà.

Aquesta acció és un pas previ per caminar cap a la creació d'una "biblioteca de les coses" a la deixalleria. Que la deixalleria esdevingui un punt de relació equilibrada entre el donar i el rebre, on la ciutadania pugui trobar-hi coses útils, a més de portar-hi el que no vol. Aquesta acció de futur és un horitzó cap al qual anar caminant poc a poc.

Destinatari: Públic familiar adult**Objectius d'aprenentatge:**

- **D'aprenentatge cognitiu:** Comprendre que les opcions individuals d'estil de vida influeixen en el desenvolupament social, econòmic i mediambiental. (ODS 12)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual. (ODS 11)

<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge comportamental: Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resiliència i sostenible. (ODS 11)
<p>Visió educació ambiental</p> <p>1-L'entorn com a aula   2- Visió ecosistèmica   3- Problemes ambientals   4.- Gestió ambiental   5.- Transformació de l'entorn</p>
<p>Indicadors d'avaluació</p> <ul style="list-style-type: none"> · Realització d'una activitat anual a la deixalleria municipal relacionada amb la reparació o reutilització de materials. · Nombre de participants assistents a les activitats a la deixalleria.
<p>Temporització: abans del 2028</p>
<p>Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, administracions supramunicipals.</p>
<p>Prioritat: Mitjana</p>
<p>Cost aproximat: Sense cost afegit</p>

RE2 Promoure visites als equipaments de recollida i tractament de residus per al públic adult.

Eix temàtic: Recursos, residus i Economia circular

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

11- Ciutats i comunitats sostenibles
12- Consum i producció responsables

Breu descripció de l'acció

L'Ajuntament de Pallejà utilitza diferents equipaments de tractament de residus dins el procés de reciclatge dels residus municipals. Com a municipi que forma part de l'Àrea Metropolitana de Barcelona els residus generats es gestionen en plantes metropolitanes. La FORM comercial és tractada a la planta de compostatge de Torrelles de Llobregat i la FORM domiciliària a l'Ecoparc 2 de Montcada i Reixac. Els envasos s'envien a la planta de triatge de Gavà-Viladecans, el paper i cartró a la planta de reciclatge de Castellbisbal i el vidre a la planta de reciclatge del Prat de Llobregat. La fracció resta es valoritza a l'Ecoparc 2. I pel que fa a la fracció vegetal, es tracta a la planta de compostatge de Sant Cugat del Vallès.

El fet que la ciutadania conegui més de prop aquest procés complex de tractament de residus, sovint invisible als ulls de la població, ajuda a fer-la més conscient del seu paper en la reducció del consum i generació de residus. Quan la ciutadania veu el que costa reciclar els residus generats i les dificultats que tenen les centrals de triatge per seleccionar i separar els diferents tipus d'envasos, per exemple, és més fàcil que desenvolupin accions que estan a les seves mans per a reduir aquest impacte.

Actualment des del programa Compartim un Futur de l'AMB s'ofereix l'activitat "[Planta de triatge de residus inorgànics municipals de Molins de Rei](#)". Es tracta d'una visita guiada a la **planta de triatge** per donar a conèixer el funcionament de la instal·lació i sensibilitzar la població sobre la gestió de residus i oferir eines a l'abast de la ciutadania per a col·laborar en la millora del procés.

Una altra activitat que s'inclou dins el catàleg Compartim un Futur que té sentit realitzar és "[Ecoparc de Montcada i Reixac](#)". Aquest equipament tracta tres fraccions provinents de la recollida selectiva de diferents municipis metropolitanos: envasos lleugers, matèria orgànica i resta. Durant la visita s'observa el procés de classificació dels envasos per a derivar-los a empreses de reciclatge en funció dels materials.

Aprofitant aquests recursos, l'acció consisteix en **fomentar que es visitin aquests equipaments de tractament de residus** que tan necessaris son per a tota la ciutadania, amb l'objectiu de prendre consciència de la gran quantitats de residus generats i del benefici que suposa per a tots reduir la seva generació i col·laborar amb la correcta separació.

Es proposa organitzar una visita anual amb públic adult a alguna dels equipaments de tractament de residus, i que aquesta activitat s'organitzi per a un col·lectiu concret que es desplaça allà per a rebre la visita. Un exemple podria ser l'Espai Jove, el Casal d'Avis, entitats ambientals, etc. Com que sovint costa

que la gent s'engresqui a visitar instal·lacions de tractament de residus, una idea seria promoure la inclusió de la visita dins d'alguna formació específica que es realitzi al municipi: cursos de monitoratge de menjadors escolars, formacions específiques del professorat (com la prevista en l'acció G3), etc.

Destinatari: Públic adult

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Comprendre que les opcions individuals d'estil de vida influeixen en el desenvolupament social, econòmic i mediambiental. (ODS 12)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials de la seva conducta com a productor o consumidor. (ODS 12)
- **D'aprenentatge comportamental:** Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resilient i sostenible. (ODS 11)

Visió educació ambiental

- 1-L'entorn com a aula
- 2-Visió ecosistèmica
- 3- Problemes ambientals
- 4.- Gestió ambiental

Indicadors d'avaluació

- Realització d'una visita anual a algun centre de tractament de residus.
- Nombre de participants assistents a la sortida.

Temporització: abans del 2030

Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà i AMB.

Prioritat: Baixa

Cost aproximat: sense cost afegit

RE3 Generar un paquet de recursos entorn la prevenció, reutilització, reciclatge de residus i el consum responsable i l'economia circular per als centres educatius de Pallejà.

Eix temàtic: Recursos, residus i Economia circular

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

4- Educació de qualitat
11- Ciutats i comunitats sostenibles
12- Consum i producció responsables

Breu descripció de l'acció

Dins d'aquest eix temàtic s'han destinat històricament molts esforços per a generar recursos educatius, en un inici molt enfocats a explicar la correcta separació dels residus, posteriorment més encarats a fomentar la seva prevenció i la reutilització, i darrerament incloent la part essencial del consum responsable i l'economia circular. A Pallejà, les activitats d'educació ambiental d'aquest eix temàtic que els centres educatius tenen a l'abast de manera gratuïta son les que s'ofereixen dins el programa Compartim un Futur de l'AMB. A banda del que puguin treballar a secundària des d'algun projecte d'ApS ambiental.

Per això es considera bàsic poder posar a l'abast dels centres educatius de Pallejà un paquet de recursos d'educació ambiental entorn els temes de prevenció, reutilització, reciclatge de residus, així com el consum responsable i l'economia circular.

Aquest paquet de recursos inclourà activitats amb monitoratge, recursos en préstec, exposicions, publicacions, recursos online, etc. que els centres educatius puguin utilitzar de la manera que els vagi millor. Els recursos seran els mateixos que s'ofereixen des de les diferents administracions supramunicipals a l'abast (descrites a l'apartat 4.4) però agrupats per temàtiques i etapes educatives.

La intenció és que aquest paquet de recursos pugui ser un **document viu** amb els diferents recursos enllaçats, on es pugui anar incorporant de manera periòdica les noves propostes que vagin sorgint i traient les que ja han quedat desactualitzades. Per tant, un cop generat el document i posat a l'abast dels centres educatius, caldrà fer una revisió anual i una nova entrega.

Aquest document pot ser simplement un enllaç al drive on els centres educatius tinguin accés però que només pugui modificar al personal tècnic de la Regidoria de Medi Ambient. D'aquesta manera quan es facin les actualitzacions no caldrà enviar de nou un altre enllaç.

Destinatari: Centres educatius

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Que l'educació pot ajudar a crear un món més sostenible, equitatiu i pacífic. (ODS 4)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Comunicar la necessitat de pràctiques sostenibles en la producció i el consum. (ODS 12)

<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge comportamental: Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resilient i sostenible. (ODS 11)
Visió educació ambiental
2-Visió ecosistèmica 3- Problemes ambientals 4.- Gestió ambiental
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Existència del paquet de recursos d'educació ambiental entorn la prevenció, reutilització, reciclatge de residus i el consum responsable i l'economia circular per als centres educatius de Pallejà. · Grau de satisfacció del professorat del paquet de recursos.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà i contractació externa
Prioritat: Alta
Cost aproximat: 600 – 800 € per a la contractació externa inicial.

RE4 Organitzar dues neteges populars anuals als espais naturals de Pallejà.

Eix temàtic: Recursos, residus i Economia circular

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

<p>3- Salut i benestar 11- Ciutats i comunitats sostenibles 12- Consum i producció responsables</p>			
---	---	--	---

Breu descripció de l'acció

Les neteges populars d'espais naturals es promouen des de l'àmbit europeu principalment dins la campanya del **Let's Clean Up Europe**. És una acció comuna a tot Europa per conscienciar sobre la quantitat de residus que llencem de forma incontrolada a la natura i promoure accions de sensibilització a través de la recollida d'aquests residus abocats il·legalment als boscos, platges, marges de rius, etc.

A Catalunya ja fa anys que els diferents Ajuntaments que històricament organitzaven jornades de neteja popular en espais naturals s'adhereixen a la iniciativa promoguda a nivell europeu, dirigint esforços en aquesta acció conjunta de neteja i reivindicació.

A Pallejà històricament s'han fet algunes neteges d'espais naturals, però sense una periodicitat concreta i sense estar en el marc del **Let's Clean Up Europe**. L'any 2022 va ser el primer any que l'Ajuntament de Pallejà es va adherir a la campanya europea, en col·laboració amb el col·lectiu local "Millorant Pallejà". Aquell any van participar unes 25 persones i es van recollir aproximadament uns 800kg de deixalles. El 2023 també es va organitzar la jornada i el 2024 no s'hi va arribar a temps.

L'acció proposa establir dues jornades de neteja d'espais naturals cada any, de la mà de "Millorant Pallejà". Una jornada pot estar emmarcada dins el **Let's Clean Up Europe** (a la primavera) i estar dirigida a públic familiar i adult. Una altra pot estar dirigida als centres educatius i realitzar-la com una acció conjunta en algun espai natural proper als diferents centres educatius (a la tardor). Una opció alternativa per al públic adult és organitzar una "**Ultra Clean Marathon**" per a promoure la recollida de residus i l'esport. Aquesta acció es pot promoure de manera conjunta amb la Regidoria d'Esports.

Una opció alternativa en el cas de l'acció a nivell de centres educatius és integrar-la com a Acció transformadora d'una Situació d'Aprenentatge de nova creació (fitxa G2), que treballi sobre la prevenció de residus, sobre els impactes antròpics a la biodiversitat, etc.

En ambdós casos les jornades de neteja s'han d'acompanyar d'una part educativa que complementi l'acció, i amb la qual es transmeti la importància de reduir els residus que generem, perquè pot ser que algun dels residus que trobem als espais naturals hagi estat generat per nosaltres o retorni algun dia a nosaltres.

Una proposta en aquesta línia podria ser muntar una exposició itinerant amb els residus recollits en alguna d'aquestes neteges. L'exposició es podria fer amb la col·laboració de "Millorant Pallejà" i algun centre educatiu (com acció integrada dins d'un ApS o Situació d'aprenentatge). Es podrien situar els

residus en graelles i exposar-los a la biblioteca, de manera que arribi a més població l'impacte de la quantitat de residus que acaben al medi natural.

Destinatari: Centres educatius i públic familiar i adult

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Comprendre que les opcions individuals d'estil de vida influeixen en el desenvolupament social, econòmic i mediambiental. (ODS 12)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Crear una concepció global d'una vida de salut i benestar i també d'aclarir els valors, les creences i les actituds que hi estan relacionats. (ODS 3)
- **D'aprenentatge comportamental:** Contribuir a crear una comunitat inclusiva, segura, resilient i sostenible. (ODS 11)

Visió educació ambiental

- 1-L'entorn com a aula
- 2-Visió ecosistèmica
- 3- Problemes ambientals
- 5- Transformació de l'entorn

Indicadors d'avaluació

- Realització de 2 jornades de neteja d'espais naturals a Pallejà cada any.
- Participació de "Millorant Pallejà" en l'organització de la jornada dins la campanya del *Let's Clean Up Europe*.
- Nombre de neteges realitzades per part dels centres educatius.
- Existència d'una exposició itinerant de residus recollits.

Temporització: abans del 2028

Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà i "Millorant Pallejà".

Prioritat: Mitjana

Cost aproximat: 300 – 500 € anuals per a material.

RE5 Sensibilitzar els centres educatius de Pallejà sobre la prevenció del malbaratament alimentari.**Eix temàtic: Recursos, residus i Economia circular****Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible**4- Educació de qualitat
12- Consum i producció responsables**Breu descripció de l'acció**

El malbaratament alimentari són aquells aliments que, tot i ser segurs i nutritius per a les persones, es descarten o es destinen a usos diferents de l'alimentació humana o animal al llarg de tota la cadena alimentària. L'Organització de les Nacions Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura calcula que un terç dels aliments produïts anualment al món es llencen (FAO, 2011).

A nivell socioambiental, aquest fet és alarmant. L'impacte dels residus d'aliments de les empreses que, si no s'aprofiten, acaben als circuits de residus suposa un enorme desaprofitement de recursos i energia i una aberració per les persones que viuen sota el llindar de la pobresa.

Els 3 centres d'educació infantil i primària públics de Pallejà iniciaran el curs 24-25 la participació en un projecte d'aprofitament alimentari anomenat "[Pont Alimentari](#)". Aquesta iniciativa, promoguda per la Fundació Banc de recursos i Rezero, pretén fer de pont entre el menjar sobrant d'empreses de restauració i entitats de suport a col·lectius vulnerables. A Pallejà iniciarà amb les empreses de menjador de les escoles Àngel Guimerà, La Galalda i Jacint Verdager.

La participació en aquest projecte suposa l'oportunitat de sensibilitzar la comunitat educativa entorn aquest repte, i estendre la importància d'actuar també a nivell personal contra el malbaratament alimentari. En aquest sentit, es considera clau que des de l'Ajuntament de Pallejà s'ofereixin diferents recursos als centres educatius per a complementar aquesta acció i comprendre la importància de prevenir el malbaratament. Alguns exemples de recursos que es poden oferir als centres per a treballar educativament el tema són:

- **[Maleta pedagògica "El menjar no es llença"](#)**. Aquest material en préstec de la Diputació de Barcelona està a disposició dels municipis i consta de dues maletes pedagògiques (una per a l'etapa de primària i l'altre per a secundària). El préstec de la maleta inclou una breu formació per al municipi i professorat dels centres educatius interessats en fer servir la maleta.

- **[Exposició Menja, Actua, Impacta](#)**. Aquesta exposició de Fundesplai situada al Prat de Llobregat posa a l'abast dels participants la importància de canviar la forma amb què produïm, distribuïm i consumim els aliments. Els centres educatius la poden visitar amb visita guiada. Hi ha l'opció de reservar també una partida a l'[Scape Food Junior](#), un joc d'escapada per a infants entre 9 i 12 anys que es pot realitzar també com activitat escolar.
- **[Videoclip STOP Malbaratament](#)**. Aquesta cançó dissenyada per la Mancomunitat Penedès-Garraf explica amb un altre format la importància d'actuar a nivell personal per a prevenir el

malbaratament alimentari. Es pot utilitzar com a complement al treball educatiu en aquest sentit.
Destinatari: Centres educatius
Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Comprendre que les opcions individuals d'estil de vida influeixen en el desenvolupament social, econòmic i mediambiental. (ODS 12) • D'aprenentatge socioemocional: Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials de la seva conducta com a productor o consumidor. (ODS 12) • D'aprenentatge comportamental: Aprofitar totes les oportunitats que li ha brindat l'educació al llarg de la vida i aplicar els coneixements adquirits a les situacions quotidianes per promoure el desenvolupament sostenible. (ODS 4)
Visió educació ambiental
3- Problemes ambientals 4- Gestió ambiental 5- Transformació de l'entorn
Indicadors d'avaluació
· Nombre de sol·licituds anuals de la maleta "El menjar no es llença" · Nombre de centres educatius participants al projecte "Pont Alimentari".
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà i Diputació de Barcelona.
Prioritat: Alta
Cost aproximat: entre 1.500 – 2.000 € per la compra de material.

MS1 Dissenyar actuacions específiques adreçades als centres educatius i les seves famílies per promoure els desplaçament a peu, en patinet o en bicicleta.

Eix temàtic: Mobilitat i Salut ambiental

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

3- Salut i benestar

11- Ciutats i comunitats sostenibles

12- Acció climàtica

Breu descripció de l'acció

El trànsit als pobles i ciutats de Catalunya genera la major part dels contaminants atmosfèrics que respirem. A més, el transport motoritzat contribueix de manera clara a l'escalfament del clima. La població coneix amb més o menys mesura l'impacte que té el transport quotidià en la vida de totes: contaminació, soroll, ocupació de l'espai, desigualtats socials, ...tot i així, els desplaçaments amb mitjans de transport motoritzats continuen essent els majoritaris als pobles i ciutats de Catalunya.

Les diferents administracions van fent passos per posar cada cop més facilitats a la població per tal que utilitzen de manera quotidiana el transport col·lectiu, mitjans de transport no motoritzats o bé els desplaçaments a peu. Tot i així, en molts casos el més immediat continua essent agafar el cotxe.

Iniciatives com els **camins escolars** o el **bicibús** estan ajudant les comunitats educatives a fer el pas de manera col·lectiva a aquest canvi en els desplaçaments quotidians, que substitueixen en molts casos els cotxes per la bicicleta o l'anar a peu. Aquestes iniciatives sovint van de la mà de les associacions de famílies d'infants (AFIs), del centre educatiu i de l'Ajuntament, que pot fomentar a més el seu ús amb la instal·lació d'aparcaments per a bicicletes o patinets més segurs, amb la senyalització de carrers per a fer més segurs els desplaçaments a peu de casa a l'escola, etc.

En aquest sentit, l'acció proposa **dissenyar accions específiques** sobre el tema que puguin acompanyar les mesures que es prenguin des dels centres per afavorir els desplaçaments quotidians amb mitjans sostenibles. Algunes mesures a mode d'exemple poden ser:

- **Posar a l'abast dels centres educatius recursos per a treballar els impactes del trànsit en la qualitat de l'aire.** En aquest sentit es pot enllaçar la [Guia per al professorat sobre la qualitat de l'aire](#) elaborada per la Diputació de Barcelona com a complement de l'Agenda escolar del Medi ambient i el desenvolupament del curs 22-23 dedicada a aquesta temàtica (adreçada al professorat de secundària). També podeu revisar el [calendari del medi ambient i el desenvolupament del mateix curs](#), amb una proposta mensual d'activitat relacionada amb la temàtica.
- **Promoure xerrades als centres educatius de col·lectius de promoció dels desplaçaments a peu o en bici.** Es pot posar en contacte amb el projecte [Bicibús.cat](#) que facilita l'arrencada dels projectes de bicibús als centres educatius, o d'altres entitats de promoció de la bici o els camins escolars.
- **Promoció dels recursos del Compartim un futur sobre aquesta temàtica.** Facilitar als centres educatius els [recursos directes sobre l'eix Mobilitat sostenible](#) per a que puguin seleccionar l'activitat o recurs que pugui complementar aquestes accions de canvi a la comunitat educativa.

Destinatari: Centres educatius i famílies
Objectius d'aprenentatge:
<ul style="list-style-type: none"> • D'aprenentatge cognitiu: Conèixer quines activitats humanes contribueixen més al canvi climàtic i principals conseqüències del canvi climàtic a escala global però també local. (ODS 13) • D'aprenentatge socioemocional: Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual. (ODS 11) • D'aprenentatge comportamental: Incloure conductes que fomentin la salut en la seva rutina diària. (ODS 3)
Visió educació ambiental
3- Problemes ambientals 4- Gestió ambiental 5- Transformació de l'entorn
Indicadors d'avaluació
· Nombre d'activitats realitzades als centres educatius cada any relacionades amb la mobilitat sostenible. · Percentatge d'ús dels aparcaments de bicis/patinets als centres educatius.
Temporització: abans del 2030
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà i administracions supramunicipals
Prioritat: Baixa
Cost aproximat: sense cost afegit

MS2 Reprendre la realització de la Pedalada contra el canvi climàtic durant la Setmana de la Mobilitat Sostenible.

Eix temàtic: Mobilitat i Salut ambiental

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

3- Salut i benestar

11- Ciutats i comunitats sostenibles

12- Acció climàtica

Breu descripció de l'acció

La Setmana europea de la mobilitat sostenible i segura se celebra en més de 40 països europeus. Gairebé 250 ciutats i pobles de Catalunya s'adhereixen a la celebració anual d'aquesta setmana, dedicada a promoure la mobilitat sostenible i segura entre la població.

Dins els actes d'aquesta setmana molts municipis organitzen la **Pedalada contra el Canvi climàtic**, un acte col·lectiu per reivindicar els desplaçaments sostenibles en la mobilitat quotidiana als pobles i ciutats, en el qual es relacionen directament els quilòmetres pedalats per totes les persones participants amb els quilograms de diòxid de carboni estalviats.

L'Ajuntament de Pallejà organitzava aquesta activitat al municipi durant la Setmana europea de la mobilitat sostenible i segura amb molta participació de la ciutadania. Des de l'any 2007 que es va començar a organitzar la pedalada sempre hi havia hagut entre 120-160 participants, segons l'edició. En l'organització de l'acte col·laborava el Club Ciclista Pallejà i l'Associació de Voluntaris de Protecció Civil. La pedalada es va deixar de fer l'any 2020 pel context de crisi sanitària i no s'ha tornat a reprendre, pel gran esforç organitzatiu que suposava i la incertesa de l'impacte real sobre la mobilitat quotidiana.

Aquesta acció proposa tornar a organitzar l'acte, comptant amb el suport de les entitats que ja ho feien i sumant altres actors que puguin col·laborar, com la botiga de bicis del poble. I fer-ho farcint l'acte d'activitats complementàries que puguin ajudar a transmetre aquest missatge de l'impacte que té a nivell col·lectiu prendre la decisió individual de substituir els trajectes quotidians realitzats amb vehicles de motor per altres mitjans de transport més sostenibles.

En aquest sentit, la Pedalada contra el canvi climàtic es pot complementar amb l'activitat amb monitoratge de la Diputació de Barcelona [Pedalem pel Clima](#), on les participants podran veure de manera instantània quina quantitat de CO₂ estalvien per la distància que pedalegin.

També es pot complementar amb un taller de reparació de bicicletes que pugui dinamitzar la botiga local de bicicletes o alguna altra entitat d'un altre municipi que faci aquest tipus de tallers; [Biciclot](#) a Barcelona, [LHenbici](#) a l'Hospitalet de Llobregat, etc.

Destinatari: Públic familiar i adult

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Conèixer quines activitats humanes contribueixen més al canvi climàtic i principals conseqüències del canvi climàtic a escala global però també local. (ODS 13)

<ul style="list-style-type: none"> ● D'aprenentatge socioemocional: Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual. (ODS 11) ● D'aprenentatge comportamental: Incloure conductes que fomentin la salut en la seva rutina diària. (ODS 3)
Visió educació ambiental
<p>3- Problemes ambientals</p> <p>4- Gestió ambiental</p> <p>5- Transformació de l'entorn</p>
Indicadors d'avaluació
<ul style="list-style-type: none"> · Realització de la pedalada contra el canvi climàtic a Pallejà. · Nombre d'activitats complementàries a la pedalada realitzades. · Participants a la pedalada contra el canvi climàtic.
Temporització: abans del 2026
Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, administracions supramunicipals, entitats de promoció de la mobilitat sostenible.
Prioritat: Alta
Cost aproximat: 1.000 € anuals per al material d'obsequi.

MS3 Reprendre les sortides a l'estació de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica (XVPCA) per als centres educatius i la població familiar i adulta.

Eix temàtic: Mobilitat i Salut ambiental

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

3- Salut i benestar

11- Ciutats i comunitats sostenibles

Breu descripció de l'acció

La Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica (XVPCA) va ser creada per la Llei 22/1983, de 21 de novembre, definida per l'Ordre de 20 de juny de 1986 i actualment està adscrita administrativament al Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu principal d'aquesta xarxa és vigilar la qualitat de l'aire, és a dir, obtenir els nivells de concentració a l'aire dels principals contaminants atmosfèrics i, mitjançant els resultats de les mesures que s'obtenen, dur a terme les actuacions necessàries per solucionar els problemes originats per la contaminació atmosfèrica.

El departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya va posar en marxa l'any 2019 una sèrie de visites a les Estacions de Vigilància i Control de la Qualitat de l'aire, per tal de donar a conèixer entre la població els nivells dels principals contaminants mesurats presents a l'estació de control. Es pretén donar a conèixer les fonts d'aquests principals contaminants per a que les persones visitants redueixin les seves emissions.

Pallejà compta amb una estació de control de qualitat de l'aire, ubicada al barri de La Magina. L'any 2019 els alumnes de 2n de l'ESO de l'institut Pallejà van poder dur a terme l'activitat de visita de l'estació de control, monitoritzada per una entitat contractada directament per la Generalitat.

Actualment aquestes visites promogudes per la Generalitat es troben aturades a causa de problemes contractuals. No obstant, l'acció proposada consisteix en reprendre les sortides i en promoure que s'inclouguin dins d'algun projecte de centre, com pot ser un ApS o una Situació d'Aprenentatge.

Anualment caldrà valorar si la visita la podrà coordinar la Generalitat o bé l'haurà de dur a terme l'Ajuntament directament. Allò que tindria més sentit seria que després de conèixer els fets i les dades alarmants de contaminació atmosfèrica i els impactes sobre el medi i la salut de les persones es fes des del centre alguna acció transformadora, inclosa en el projecte.

En aquest sentit, algunes de les accions transformadores podrien ser engegar un projecte de bicibús o camí escolar, promoure una zona lliure de cotxes al carrer d'entrada al centre educatiu, plantar vegetació al pati del centre educatiu com a mesura de millora de la qualitat de l'aire que respiren els infants, etc.

Per altra banda, també es considera interessant realitzar una sortida anual per al públic familiar i adult. Tal com s'ha explicat en les accions A5 (Promoure visites anuals a l' ETAP i l' EDAR per a públic adult) i

RE2 (Promoure visites anuals als equipaments de recollida i tractament de residus per a famílies i població adulta), aquesta sortida cal fer-la amb algun grup ja format i que es detecti que hi pot haver un interès concret. En el cas de voler fer una actuació de millora per la qualitat de l'aire al poble, detectar col·lectius que en sortiran beneficiats i promoure la visita en aquell moment (casal d'avis, club ciclista, etc.).

Destinatari: Centres educatius, públic familiar i adult

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Conèixer els principis bàsics de la planificació i la construcció sostenibles i identificar les oportunitats per fer que la seva zona sigui més sostenible i inclusiva. (ODS 11)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual. (ODS 11)
- **D'aprenentatge comportamental:** Reclamar públicament i donar suport al desenvolupament de polítiques que fomentin la salut i el benestar. (ODS 3)

Visió educació ambiental

- 1- L'entorn com a aula
- 3- Problemes ambientals
- 4- Gestió ambiental

Indicadors d'avaluació

- Realització d'una visita anual a l'estació de la XVPCA amb centres educatius o públic familiar i adult.
- Realització d'accions relacionades amb la visita, ja sigui de manera posterior amb centres educatius com de manera prèvia per part de l'Ajuntament amb el públic familiar i adult.

Temporització: abans del 2028

Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, Generalitat de Catalunya i contractació externa.

Prioritat: Mitjana

Cost aproximat: 300-400 € per a la contractació externa.

MS4 Sensibilitzar la població sobre la relació entre la salut del medi ambient i la salut de les persones.

Eix temàtic: Mobilitat i Salut ambiental

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

3- Salut i benestar

11- Ciutats i comunitats sostenibles

15- Vida terrestre

Breu descripció de l'acció

En els darrers anys ha sorgit el concepte de **Salut planetària** fent referència a la salut global dels ecosistemes del planeta en relació a la salut humana. El concepte pretén expressar la relació directa entre salut ambiental i salut humana; sense la primera no pot existir la segona.

Entendre'ns com el que som, una espècie més que forma part del complex entramat de relacions d'interdependència dins l'ecosistema ens porta a comprendre millor que de la mateixa manera que aboquem esforços en cuidar la nostra salut cal que els aboquem en cuidar la salut del nostre entorn, i això implica fer-ho a tots nivells: físic, mental, emocional, social i ecològic.

L'acció proposa començar a introduir aquest concepte entre la població, generant alguna infografia senzilla que posi a l'abast de la ciutadania els àmbits de la vida que estan més estretament relacionats amb la salut planetària i que apunti accions concretes per a tenir cura d'aquesta salut a nivell global. L'acció també contempla poder generar una Situació d'aprenentatge entorn aquest concepte (acció relacionada amb la G2).

Es tracta de treballar aquest concepte de manera transversal sempre que es faci referència al binomi medi ambient i salut. A nivell intern seria molt interessant incorporar el concepte de salut planetària a la **Taula de Salut Comunitària** de Pallejà, impulsada des de la Regidoria de Salut pública i hàbits saludables de l'Ajuntament.

S'enllacen a continuació referències que es considera interessant tenir en compte a l'hora de generar infografies o recursos relacionats amb la salut planetària:

- **7 dades que mostren perquè la nostra salut depèn del medi ambient.** [Infografia](#) de l'Institut de Salut Global amb l'enfocament de salut planetària que mostra algunes dades per comprendre l'estreta relació entre salut ambiental i salut humana.
- **Agenda del medi ambient i el desenvolupament 2024-25.** [Enllaç](#) a la web de l'Agenda escolar que la Diputació de Barcelona posa a l'abast dels municipis de la província de Barcelona. L'edició del curs 24-25 tracta el tema de la natura i la nostra relació com espècie amb la resta,

mostrant frases cèlebres, idees inspiradores i dades per a conscienciar de la importància de tenir una relació sana amb la natura.

- **Maleta de jocs i recursos de salut planetària.** Recurs disponible per a les Escoles Verdes per a treballar amb l'alumnat el concepte de salut planetària. En [aquest enllaç](#) es mostren també activitats en versió digital dirigides als centres educatius.
- **Naturaleza i salud.** Llibre de l'autor *Richard Louv* on parla d'aquesta relació entre natura i salut. Aquest autor també ha escrit altres obres, com *Last Child in the Woods*, en la qual va suggerir el concepte de "síndrome de dèficit de natura", per fer referència a l'actual manca de relació quotidiana amb la natura que vivim les persones en la societat actual.

Destinatari: Centres educatius i públic familiar i adult

Objectius d'aprenentatge:

- **D'aprenentatge cognitiu:** Conèixer els principis bàsics de la planificació i la construcció sostenibles i identificar les oportunitats per fer que la seva zona sigui més sostenible i inclusiva. (ODS 11)
- **D'aprenentatge socioemocional:** Qüestionar el dualisme ésser humà/natura i comprendre que formem part de la natura, que no en som aliens. (ODS 15)
- **D'aprenentatge comportamental:** Reclamar públicament i donar suport al desenvolupament de polítiques que fomentin la salut i el benestar. (ODS 3)

Visió educació ambiental

- 1- L'entorn com a aula
- 2- Visió ecosistèmica
- 3- Problemes ambientals

Indicadors d'avaluació

- Existència d'algun recurs o infografia a Pallejà relacionat amb la salut planetària.
- Nombre de referències al concepte de Salut planetària als recursos d'educació ambiental de Pallejà.

Temporització: abans del 2028

Recursos per al desenvolupament de l'acció: Ajuntament de Pallejà, administracions supramunicipals, contractació externa.

Prioritat: Mitjana

Cost aproximat: 500-750 € en el cas de contractació externa.

6.5 TAULES RESUM D'ACCIONS

ACCIONS DEL PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE PALLEJÀ		Destinataris			Visions EA					ODS treballats						
		Centres educatius de Pallejà	Població familiar	Població adulta	1. L' entorn com a aula	2. Visió ecosistèmica	3. Problemes ambientals	4. Gestió ambiental	5. Transformació de l' entorn	3.Salut i benestar	4.Educació de qualitat	6.Aigua neta i sanejament	7. Energia neta i assequible	11. Ciutats i comunitats sostenibles	12. Consum i producció responsables	13. Acció climàtica
GENERAL																
G1	Realitzar una sessió informativa cada curs per aclarir l'oferta d'activitats i recursos d'educació ambiental a l'abast dels centres educatius.	X			X	X	X	X	X		X					
G2	Dissenyar Situacions d'aprenentatge per als diferents eixos temàtics conjuntament amb els centres educatius de Pallejà.	X			X	X	X	X	X		X				X	
G3	Realitzar una formació per al professorat que ajudi a treballar la sostenibilitat de manera transversal al centre educatiu.	X			X	X	X	X	X		X		X		X	
G4	Elaborar un recull d'activitats de medi ambient per a públic familiar i adult per a realitzar als equipaments municipals de Pallejà susceptibles d'acollir-les.		X	X	X	X	X	X	X				X		X	
G5	Mantenir les adhesions a les diferents campanyes institucionals i utilitzar els diferents recursos a l'abast dins de cada campanya.		X	X	X	X	X	X	X				X		X	
G6	Fomentar la realització dels projectes d'ApS ambientals a cicle superior de primària de les escoles i a l'Institut de Pallejà.	X			X	X	X	X	X		X				X	

ACCIONS DEL PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE PALLEJÀ		Destinatari			Visions educació ambiental					ODS treballats							
		Centres educatius de Pallejà	Població familiar	Població adulta	1. L' entorn com a aula	2. Visió ecosistèmica	3. Problemes ambientals	4. Gestió ambiental	5. Transformació de l' entorn	3.Salut i benestar	4.Educació de qualitat	6.Aigua neta i sanejament	7. Energia neta i assequible	11. Ciutats i comunitats sostenibles	12. Consum i producció responsables	13. Acció climàtica	15. Vida terrestre
Codi Activ.	BIODIVERSITAT I ENTORN NATURAL																
B1	Organitzar activitats per a conèixer els espais naturals de Pallejà per al públic familiar i adult.		X	X	X	X				X							X
B2	Dissenyar i col·locar plafons explicatius a alguns punts emblemàtics dels espais naturals del municipi (o portal online).		X	X	X	X				X							X
B3	Oferir recursos d' educació ambiental entorn la biodiversitat als patis escolars renaturalitzats.	X			X	X	X	X	X	X	X						X
B4	Donar suport a la realització d'activitats de Ciència Ciutadana a Pallejà.	X	X	X	X		X						X		X		X
B5	Sensibilitzar sobre la importància de fer créixer el verd urbà per a la salut planetària .		X	X	X	X	X	X	X	X			X				X

ACCIONS DEL PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE PALLEJÀ		Destinataris			Visions educació ambiental					ODS treballats							
		Centres educatius de Pallejà	Població familiar	Població adulta	1. L' entorn com a aula	2. Visió ecosistèmica	3. Problemes ambientals	4. Gestió ambiental	5. Transformació de l' entorn	3.Salut i benestar	4.Educació de qualitat	6.Aigua neta i sanejament	7. Energia neta i assequible	11. Ciutats i comunitats sostenibles	12. Consum i producció responsables	13. Acció climàtica	15. Vida terrestre
	ENERGIA I CANVI CLIMÀTIC																
EC1	Elaborar un projecte transversal sobre Energia i Canvi climàtic per als centres educatius, que contempli les diferents etapes educatives de primària i secundària.	X			X	X	X	X	X		X	X				X	
EC2	Organitzar activitats sobre opcions per l'estalvi energètic, opcions de consum d'energia sostenible, comunitats energètiques, canvi climàtic, etc. per al públic familiar i adult.		X	X	X		X	X	X			X	X				
EC3	Promoure la realització de projectes als centres educatius relacionats amb l'estalvi energètic, les fonts d'energia renovables, etc.	X			X		X	X	X		X	X	X				

ACCIONS DEL PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE PALLEJÀ		Destinatari			Visions educació ambiental					ODS treballats						
		Centres educatius de Pallejà	Població familiar	Població adulta	1. L' entorn com a aula	2. Visió ecosistèmica	3. Problemes ambientals	4. Gestió ambiental	5. Transformació de l' entorn	3.Salut i benestar	4.Educació de qualitat	6.Aigua neta i sanejament	7. Energia neta i assequible	11. Ciutats i comunitats sostenibles	12. Consum i producció responsables	13. Acció climàtica
	CICLE DE L'AIGUA															
A1	Organitzar dues sortides anuals als Ecosistemes aquàtics de Pallejà per a població familiar i adulta.		X	X	X	X	X	X			X		X			X
A2	Organitzar la Festa del Riu als entorns del Riu Llobregat, de manera biennal.		X	X	X	X	X				X		X			X
A3	Recollir i crear recursos per a generar un paquet de sensibilització sobre el consum d'aigua virtual per a la població adulta.			X		X	X				X				X	
A4	Facilitar un paquet de recursos als centres educatius per a treballar el cicle de l'aigua, l'estalvi d'aigua i les sequeres.	X				X	X	X		X	X		X			
A5	Promoure visites guiades a l' ETAP i l' EDAR per a públic adult.			X	X	X	X	X			X		X			
A6	Sensibilitzar joves i adults sobre la prevenció de Microplàstics a l'aigua.	X		X	X	X	X	X		X	X		X			

ACCIONS DEL PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE PALLEJÀ		Destinatari			Visions educació ambiental					ODS treballats							
		Centres educatius de Pallejà	Població familiar	Població adulta	1. L' entorn com a aula	2. Visió ecosistèmica	3. Problemes ambientals	4. Gestió ambiental	5. Transformació de l' entorn	3.Salut i benestar	4.Educació de qualitat	6.Aigua neta i sanejament	7. Energia neta i assequible	11. Ciutats i comunitats sostenibles	12. Consum i producció responsables	13. Acció climàtica	15. Vida terrestre
	RECURSOS, RESIDUS I ECONOMIA CIRCULAR																
RE1	Desenvolupar activitats a la deixalleria municipal sobre reparació i reutilització de materials.		X	X	X	X	X	X	X				X	X			
RE2	Promoure visites als equipaments de recollida i tractament de residus per a famílies i població adulta.		X	X	X	X	X	X					X	X			
RE3	Generar un paquet de recursos entorn la prevenció, reutilització, reciclatge de residus i el consum responsable i l'economia circular per als centres educatius de Pallejà.	X				X	X	X		X			X	X			
RE4	Organitzar dues neteges populars anuals als espais naturals de Pallejà.	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X			
RE5	Sensibilitzar els centres educatius de Pallejà sobre la prevenció del malbaratament alimentari .	X					X	X	X		X			X			

ACCIONS DEL PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE PALLEJÀ		Destinatari			Visions educació ambiental					ODS treballats							
		Centres educatius de Pallejà	Població familiar	Població adulta	1. L' entorn com a aula	2. Visió ecosistèmica	3. Problemes ambientals	4. Gestió ambiental	5. Transformació de l' entorn	3.Salut i benestar	4.Educació de qualitat	6.Aigua neta i sanejament	7. Energia neta i assequible	11. Ciutats i comunitats sostenibles	12. Consum i producció responsables	13. Acció climàtica	15. Vida terrestre
	MOBILITAT I SALUT AMBIENTAL																
MS1	Dissenyar actuacions específiques adreçades als centres escolars i les seves famílies per promoure els desplaçament a peu o en bicicleta.	X	X				X	X	X	X				X			X
MS2	Reprendre la realització de la Pedalada contra el canvi climàtic durant la Setmana de la Mobilitat Sostenible i segura.		X	X			X	X	X	X				X			X
MS3	Reprendre les sortida anual a l' estació de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica (XVPCA) per als centres eductius i la població familiar i adulta.	X	X	X	X		X	X		X				X			
MS4	Sensibilitzar la població sobre la relació entre la salut del medi ambient i la salut de les persones.	X	X	X	X	X				X				X			X

7. GESTIÓ I SEGUIMENT DEL PROGRAMA

7.1 LA GESTIÓ

La Regidoria de Medi ambient de l'Ajuntament de Pallejà compta amb recursos humans limitats. La tècnica de Medi Ambient és la persona qui gestiona la totalitat dels temes relacionats amb la gestió ambiental del municipi.

Aquest fet fa que aquest programa esdevingui una gran eina per canalitzar les accions d'educació ambiental del municipi, però alhora hi ha el repte d'aconseguir dur-les a terme. Per això es considera clau que aquest programa d'educació ambiental s'apliqui amb mesura però de manera ferma, començant per aquelles accions classificades amb prioritat alta, seguint per les de prioritat mitjana i finalitzant amb les de prioritat baixa. D'aquesta manera, abans de la finalització de l'horitzó temporal del programa, l'any 2030, s'haurien d'haver realitzat totes les accions previstes.

Es mostra a continuació una taula amb el llistat de totes les accions classificades per ordre de prioritat, de manera que faciliti la tasca del personal tècnic de l'Ajuntament a l'hora de gestionar les accions. Cadascun dels ordres de prioritat contempen aquests eixos temporals:

- **Prioritat Alta.** Accions a desenvolupar durant el període 2025-2026
- **Prioritat Mitjana.** Accions a desenvolupar durant el període 2027-2028
- **Prioritat Baixa.** Accions a desenvolupar durant el període 2029-2030

En les taules s'assenyala també una certa prioritat en l'arrencada de les accions, de manera que es puguin repartir els recursos i els esforços entre els dos anys de cada període. L'Ajuntament de Pallejà podrà anar revisant i decidint si necessita canviar alguna prioritat, però la intenció és que sigui fàcil visualitzar la gestió de manera biennal.

Caldrà tenir en compte que, un cop engegades, gairebé totes les accions s'hauran d'anar mantenint i revisant de manera biennal.

ACCIONS A DESENVOLUPAR EN EL PERÍODE 2025-2026 (Accions de prioritat Alta)		2025	2026
G1	Realitzar una sessió informativa cada curs per aclarir l'oferta d'activitats i recursos d'educació ambiental a l'abast dels centres educatius.	X	
G2	Dissenyar Situacions d'aprenentatge per als diferents eixos temàtics conjuntament amb els centres educatius de Pallejà.	X	
G3	Realitzar una formació per al professorat que ajudi a treballar la sostenibilitat de manera transversal al centre educatiu.		X
G4	Elaborar un recull d'activitats de medi ambient per a públic familiar i adult per a realitzar als equipaments municipals de Pallejà susceptibles d'acollir-les.	X	
G5	Mantenir les adhesions a les diferents campanyes institucionals i utilitzar els diferents recursos a l'abast dins de cada campanya.	X	X
B1	Organitzar activitats per a conèixer els espais naturals de Pallejà per al públic familiar i adult.	X	
EC1	Elaborar un projecte transversal sobre Energia i Canvi climàtic per als centres educatius, que contempli les diferents etapes educatives de primària i secundària.		X
A3	Recollir i crear recursos per a generar un paquet de sensibilització sobre el consum d'aigua virtual per a la població adulta.		X
A4	Facilitar un paquet de recursos als centres educatius per a treballar el cicle de l'aigua, l'estalvi d'aigua i les sequeres.		X
A5	Promoure visites guiades a l' ETAP i l' EDAR per a públic adult.		X
RE3	Generar un paquet de recursos entorn la prevenció, reutilització, reciclatge de residus i el consum responsable i l'economia circular per als centres educatius de Pallejà.	X	
RE5	Sensibilitzar els centres educatius de Pallejà sobre la prevenció del malbaratament alimentari.	X	
MS2	Reprendre la realització de la Pedalada contra el canvi climàtic durant la Setmana de la Mobilitat Sostenible.		X

ACCIONS A DESENVOLUPAR EN EL PERÍODE 2027-2028 (Accions de prioritat Mitjana)		2027	2028
G6	Fomentar la realització dels projectes d'ApS ambientals a cicle superior de primària de les escoles i a l'Institut de Pallejà.	X	
B3	Oferir recursos d'educació ambiental entorn la biodiversitat als patis escolars renaturalitzats.		X
B4	Donar suport a la realització d'activitats de Ciència Ciutadana a Pallejà.	X	
B5	Sensibilitzar sobre la importància de fer créixer el verd urbà per a la salut planetària.		X
EC2	Organitzar activitats per al públic adult sobre opcions per l'estalvi energètic, opcions de consum d'energia sostenible, comunitats energètiques, canvi climàtic, etc.		X
A1	Organitzar dues sortides anuals als Ecosistemes aquàtics de Pallejà per a població familiar i adulta.	X	
A6	Sensibilitzar joves i adults sobre la prevenció de Microplàstics a l'aigua.		X
RE1	Desenvolupar activitats a la deixalleria municipal sobre reparació i reutilització de materials.	X	
RE4	Organitzar dues neteges populars anuals als espais naturals de Pallejà.	X	
MS3	Reprendre les sortides a l'estació de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica (XVPCA) per als centres educatius i la població familiar i adulta.		X

ACCIONS A DESENVOLUPAR EN EL PERÍODE 2029-2030		2029	2030
(Accions de prioritat Baixa)			
B2	Dissenyar i col·locar plafons explicatius a alguns punts emblemàtics dels espais naturals del municipi (o portal online).	X	
EC3	Promoure la realització de projectes als centres educatius relacionats amb l'estalvi energètic, les fonts d'energia renovables, etc.		
A2	Organitzar la Festa del Riu als entorns del Riu Llobregat, de manera biennal.		X
RE2	Promoure visites als equipaments de recollida i tractament de residus per a famílies i població adulta.	X	
MS1	Dissenyar actuacions específiques adreçades als centres educatius i les seves famílies per promoure els desplaçament a peu, en patinet o en bicicleta.		X
MS4	Sensibilitzar la població sobre la relació entre la salut del medi ambient i la salut de les persones.	X	

7.2 SEGUIMENT DEL PROGRAMA

Determinar d'una manera acurada i realista com es farà el seguiment de l'aplicació d'aquest programa és necessari per avaluar si s'estan assolint els objectius plantejats.

Aquest seguiment dotarà el programa de la flexibilitat necessària pel seu correcte desenvolupament, i permetrà incorporar els canvis necessaris segons les necessitats que es vagin detectant.

Les accions previstes per a un correcte seguiment del programa són:

Revisió biennal d'accions realitzades

Un cop finalitzi cada període de prioritat cal revisar el grau d'assoliment de les accions i, si cal, modificar següent taula de prioritats. Per a fer-ne un seguiment més acurat és proposa recollir els indicadors de cada acció de cada període i anotar el resultat dels indicadors en cada cas. Es mostren a **l'annex 1** les taules per a facilitar el **seguiment amb els indicadors**. En cada cas s'indica quin serà el mitjà per a calcular l'indicador. Aquells indicadors que necessiten d'una enquesta per avaluar-los es poden obtenir amb un formulari per als centres educatius que hauran d'omplir com a claustre a final de curs. Es mostra un **exemple d'enquesta a l'annex 2**.

De manera addicional als indicadors de seguiment previstos per a cada acció, s'avaluarà al final de cada període el **percentatge d'accions realitzades** respecte les previstes en aquell període de prioritat.

En el següent període caldrà fer el seguiment de les accions corresponents a aquell mateix període i seguir fent el de les accions anteriors.

Revisió final en acabar la vigència del programa

Quan acabi el període de vigència del pla l'any 2030 caldrà realitzar la revisió final. En aquest moment ja s'hauran desenvolupat totes les actuacions i s'haurà de valorar si s'han aconseguit els objectius previstos.

Segons els resultats i conclusions d'aquesta revisió es podrà plantejar:

- els objectius i les estratègies per al pla del següent període
- les accions que es continuaran realitzant i si cal realitzar alguna modificació de les mateixes
- les noves propostes d'actuacions que es podrien incorporar

En el cas de la **no implantació** d'alguna de les accions previstes en el programa s'hauria de justificar el motiu. Si es tracta d'actuacions la realització de les quals s'ha ajornat s'indicarà per quin motiu i si es preveu un nou calendari d'aplicació.

8. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

Les accions definides en aquest programa han tingut en compte el fet de facilitar que els destinataris de cada acció s'hi afegeixin fàcilment. No obstant, una bona comunicació allà on cal serà de molta ajuda perquè la feina feta arribi als destinataris previstos.

Es defineix a continuació els canals que hauran de servir per a realitzar aquestes funcions de comunicació i difusió de les activitats del Programa d'Educació Ambiental de Pallejà en funció dels destinataris.

Activitats i recursos destinats als centres educatius

Al final de cada curs o a l'inici del proper es programarà una reunió amb els centres educatius per explicar l'oferta educativa (d'activitats, recursos i jornades) per a cada etapa de l'educació bàsica (acció G1). Durant aquesta trobada es proposa mostrar una presentació amb suport digital que presenti d'una manera ordenada els diferents recursos i que s'envii posteriorment a cada centre.

Activitats i recursos destinats al públic familiar i adult

De cara informar el públic familiar i adult, es disposa de diversos canals de comunicació i difusió:

- **Espai a la web municipal.** La pàgina web de l'Ajuntament de Pallejà és una de les principals vies d'entrada al consistori per la població adulta de pallejà. Allà es mostren, entre d'altres, tots els serveis que realitzen les diferents regidories.

A la pestanya “Actualitat” és on s’informa de les activitats i actuacions més recents i rellevants per la ciutadania. Dins aquesta hi ha diferents apartats: notícies, agenda, butlletí digital, revista municipal, xarxes socials i altres publicacions.

Les activitats de cara el públic familiar i adult s’haurien de publicar a l’**agenda** i a les **xarxes socials**. Un cop realitzades, caldria incloure aquelles que han tingut major impacte al **butlletí digital**. A l’apartat de notícies, caldria incloure totes les activitats que tinguin a veure amb projectes o campanyes (les que no siguin una activitat puntual) i explicar dins de quin projecte o campanya formen part.

- **Presència a les xarxes socials**

Plataformes com *Twitter* o *Instagram* permeten informar la població familiar i adulta i mantenir-hi un cert diàleg. La majoria de famílies s’assabentaran de les activitats mitjançant aquests canals. Actualment l’Ajuntament de Pallejà és present a:

- *Twitter*: @AjPalleja
- *Facebook* : @AjPalleja
- *Instagram*: @ajpalleja

És important pensar i decidir quines xarxes socials es volen utilitzar per a comunicar-se amb la població per evitar tenir-ne moltes però mal gestionades. En el cas de Pallejà es considera interessant replantejar l’ús de *Facebook* i abocar els esforços en gestionar *Instagram*, com a xarxa més utilitzada per les noves famílies.

De la mateixa manera, es considera interessant crear un **canal de difusió d’activitats** per a famílies i públic adult a *Telegram*, on la població es pugui subscriure i rebre de manera àgil els esdeveniments del seu interès.

- **Butlletí digital**

La ciutadania de Pallejà es pot registrar al web municipal a l’apartat del [butlletí digital](#). Amb aquest registre la població pot escollir rebre el butlletí electrònic, avisos sms al mòbil i butlletins personalitzats sobre temes d’interès.

Aquest és un canal que pot ser interessant contemplar, tot i que es proposa afegir en aquesta llista d’opcions el fet de subscriure’s a canals de *Telegram* específics, com el que es pugui crear sobre “Activitats d’educació ambiental per famílies i adults”.

- **Material imprès**

Tot i que és recomanable prioritzar els canals de comunicació digitals, perquè són els més utilitzats per la majoria de població i també per a minimitzar residus, per segons quines activitats i contextos es contempla poder utilitzar el material imprès.

Per exemple, en el cas de l'organització d'una nova activitat de tipus jornada festiva (com la Pedalada contra el canvi climàtic o la Festa del riu) podria ser interessant generar alguna imatge amb la informació bàsica, que es pugui publicar a xarxes, però també imprimir en format pòster per penjar a l'entrada de les escoles i equipaments municipals.

ANNEX 1. TAULES D'INDICADORS

INDICADORS D'AVUACIÓ D'ACCIONS DE PRIORITAT ALTA		MITJÀ
G1	<ul style="list-style-type: none"> · Realització anual de la sessió informativa. · Existència del document/presentació per a la sessió · Existència d'una imatge definidora dels Eixos temàtics 	Revisió del calendari
		Revisió de la documentació associada
		Revisió de la documentació associada
G2	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre d'etapes de l'educació bàsica amb Situacions d'aprenentatge creada. · Nombre de Situacions d'aprenentatge realitzades per part dels centres educatius. 	Recompte de les SA i etapes cobertes
		Recull en enquesta i recompte
G3	<ul style="list-style-type: none"> · Realització de la formació específica per al professorat. · Nombre de participants en la formació. · Grau de satisfacció del professorat de la formació. 	Revisió del calendari
		Revisió de l'assistència i recompte
		Recull en formulari específic i buidatge
G4	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre d'activitats d'educació ambiental per a públic familiar i adult realitzades a Pallejà. · Grau de presència a les programacions dels equipaments municipals d'activitats d'educació ambiental 	Revisió del calendari i recompte
		Recompte del nombre de programacions als equipaments i càlcul del percentatge d'activitats d'EA
G5	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre de campanyes de sostenibilitat realitzades a Pallejà cada any · Grau de manteniment de les adhesions a les campanyes en funció de les dades de 2024. 	Revisió del calendari i recompte
		Recompte de les adhesions anuals i càlcul del percentatge de manteniment en funció de les dades 2024
B1	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre d'activitats per a conèixer els espais naturals de Pallejà realitzades cada any · Nombre de persones participants a les activitats 	Revisió del calendari i recompte
		Revisió de l'assistència i recompte

EC1	<ul style="list-style-type: none"> · Existència del projecte educatiu sobre Canvi climàtic · Nombre de centres educatius que participen en les propostes educatives descrites al projecte. · Grau de satisfacció de l'alumnat i l'equip docent durant la participació en el projecte. 	Revisió de la documentació associada
		Recull en enquesta i recompte
		Recull en enquesta i buidatge
A3	<ul style="list-style-type: none"> · Existència del paquet de recursos sobre el consum d'aigua virtual. · Nombre d'activitats realitzades sobre el consum d'aigua virtual als Equipaments de Pallejà. · Existència d'un recurs propi per a fomentar la reducció del consum d'aigua virtual. 	Revisió de la documentació associada
		Revisió del calendari i recompte
		Revisió de la documentació associada
A4	Existència del paquet de recursos per als centres educatius sobre l'eix temàtic "Cicle de l'aigua" Grau de satisfacció dels centres educatius d'aquest paquet de recursos.	Revisió de la documentació associada
		Recull en enquesta i buidatge
A5	<ul style="list-style-type: none"> · Realització d'una sortida anual a centres de tractament d'aigües. · Nombre de participants a la sortida. 	Revisió del calendari
		Revisió de l'assistència i recompte
RE3	<ul style="list-style-type: none"> · Existència del paquet de recursos d'educació ambiental entorn la prevenció, reutilització, reciclatge de residus i el consum responsable i l'economia circular per als centres educatius de Pallejà. · Grau de satisfacció del professorat del paquet de recursos. 	Revisió de la documentació associada
		Recull en enquesta i buidatge
RE5	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre de sol·licituds anuals de la maleta "El menjar no es llença" · Nombre de centres educatius participants al projecte "Pont Alimentari". 	Revisió de les sol·licituds i recompte
		Revisió de la documentació associada
MS2	<ul style="list-style-type: none"> · Realització de la pedalada contra el canvi climàtic a Pallejà. · Nombre d'activitats complementàries a la pedalada realitzades. · Participants a la pedalada contra el canvi climàtic. 	Revisió del calendari
		Revisió del calendari i recompte
		Revisió de l'assistència i recompte
Total	· Percentatge de realització de les accions d'aquest període.	Nombre d'accions realitzades en relació a les accions previstes en el període

INDICADORS D'AVALUACIÓ D'ACCIONS DE PRIORITAT MITJANA		MITJÀ
G6	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre d'ApS realitzats a Pallejà cada curs escolar. · Nombre de Situacions d'aprenentatge creades a partir de l'adaptació d'un ApS existent. 	Recull en enquesta i recompte
		Revisió de la documentació associada
B3	<ul style="list-style-type: none"> · Existència del recull de recursos sobre la biodiversitat als patis i de la relació entre vegetació i canvi climàtic. · Grau de satisfacció del personal docent d'aquest recull. 	Revisió de la documentació associada
		Recull en enquesta i buidatge
B4	<ul style="list-style-type: none"> · Existència de mesures de promoció dels projectes de ciència ciutadana (cartells, publicacions al web i xarxes, etc.). · Nombre d'observacions a les plataformes de ciència ciutadana al territori de Pallejà · Nombre de projectes de ciència ciutadana realitzats anualment a Pallejà. 	Revisió de la documentació associada
		Revisió a MINKA i iNaturalist i recompte
		Revisió del calendari i recompte
B5	<ul style="list-style-type: none"> · Realització d'una campanya de foment del verd urbà a nivell particular o col·lectiu. · Existència d'algun recurs o infografia explicant els beneficis per la salut planetària del verd urbà. 	Revisió del calendari
		Revisió de la documentació associada
EC2	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre d'activitats realitzades sobre el consum energètic per a públic familiar i adult cada any. · Nombre de comunitats energètiques creades a Pallejà. 	Revisió del calendari i recompte
		Revisió de la documentació associada
A1	<ul style="list-style-type: none"> · Realització les dues sortides anuals als Ecosistemes aquàtics de Pallejà · Nombre de participants en cadascuna de les sortides realitzades. 	Revisió del calendari
		Revisió de l'assistència i recompte
A6	<ul style="list-style-type: none"> · Realització d'una activitat relacionada amb els microplàstics adreçada als joves de manera anual. · Existència d'un recurs visual adreçat a la població adulta que difongui la problemàtica dels microplàstics i proposi alternatives a l'abast de totes. 	Revisió del calendari
		Revisió de la documentació associada
RE1	<ul style="list-style-type: none"> · Realització d'una activitat anual a la deixalleria municipal relacionada amb la reparació o reutilització de materials. · Nombre de participants assistents a les activitats a la deixalleria. 	Revisió del calendari
		Revisió de l'assistència i recompte

RE4	<ul style="list-style-type: none"> · Realització de 2 jornades de neteja d'espais naturals a Pallejà cada any. · Participació de "Millorant Pallejà" en l'organització de la jornada dins la campanya del <i>Let's Clean Up Europe</i>. · Nombre de neteges realitzades per part dels centres educatius. · Existència d'una exposició itinerant de residus recollits. 	Revisió del calendari
		Revisió del calendari
		Recull en enquesta i recompte
		Revisió de la documentació associada
MS3	<ul style="list-style-type: none"> · Realització d'una visita anual a l'estació de la XVPCA amb centres educatius o públic familiar i adult. · Realització d'accions relacionades amb la visita, ja sigui de manera posterior amb centres educatius com de manera prèvia per part de l'Ajuntament amb el públic familiar i adult. 	Revisió del calendari
		Revisió del calendari
Total	· Percentatge de realització de les accions d'aquest període.	Nombre d'accions realitzades en relació a les accions previstes en el període

INDICADORS D'AVALUACIÓ D'ACCIONS DE PRIORITAT BAIXA		MITJÀ
B2	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre de cartells informatius i propositius als espais naturals de Pallejà. · Existència d'un espai al web municipal amb informació associada als plafons. 	Revisió de la documentació associada i recompte
		Revisió de la documentació associada
EC3	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre de projectes realitzats als centres educatius sobre l'estalvi energètic, les fonts d'energia renovables, etc. · Grau de satisfacció del professorat sobre aquests projectes. 	Recull en formulari i recompte
		Recull en formulari i buidatge
A2	<ul style="list-style-type: none"> · Realització de la Festa del Riu a Pallejà de manera biennal. · Nombre de participants a la Festa del Riu. 	Revisió del calendari
		Revisió de l'assistència i recompte
RE2	<ul style="list-style-type: none"> · Realització d'una visita anual a algun centre de tractament de residus. · Nombre de participants assistents a la sortida. 	Revisió del calendari
		Revisió de l'assistència i recompte
MS1	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre d'activitats realitzades als centres educatius cada any relacionades amb la mobilitat sostenible. · Percentatge d'ús dels aparcaments de bicis/patinets als centres educatius 	Recull en formulari i recompte
		Revisió i recompte de l'ocupació en funció del total de places
MS4	<ul style="list-style-type: none"> · Existència d'algun recurs o infografia a Pallejà relacionat amb la salut planetària. · Nombre de referències al concepte de Salut planetària als recursos d'educació ambiental de Pallejà. 	Revisió de la documentació associada
		Revisió de la documentació associada i recompte
Total	· Percentatge de realització de les accions d'aquest període.	Nombre d'accions realitzades en relació a les accions previstes en el període

ANNEX 2. MODEL D'ENQUESTA

Centre Educatiu:	
Curs escolar:	2024-2025

Agraïm contesteu les següents qüestions de manera conjunta com a claustre. En les preguntes de valoració considereu 1 = molt negativament / 10 = molt positivament.

1. Heu realitzat aquest curs alguna Situació d'Aprenentatge ambiental? Indiqueu quines i amb quins grups:

Títol de la SA realitzada	Grup i etapa

2. Heu realitzat alguna de les propostes del projecte transversal sobre Canvi climàtic? Indiqueu quina activitat i amb quin grup:

Activitat del projecte Canvi climàtic	Grup i etapa

3. Com valoreu el contingut de les activitats del projecte Canvi climàtic en general?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

4. Heu utilitzat el paquet de recursos sobre cycle de l'aigua, estalvi i sequeres?

Indiqueu el grau de satisfacció del recurs a nivell general:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

5. Heu utilitzat el paquet de recursos sobre cycle de recursos, residus i economia circular?

Indiqueu el grau de satisfacció del recurs a nivell general:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

6. Heu realitzat algun projecte d'Aprenentatge i Servei aquest curs? Indiqueu quin i amb quin curs:

ApS realitzat	Grup i etapa

7. Heu utilitzat el paquet de recursos sobre la biodiversitat als patis?

Indiqueu el grau de satisfacció del recurs a nivell general:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

8. Heu realitzat alguna neteja d'espais naturals dins algun projecte aquest curs? Indiqueu l'espai natural que heu netejat i amb quins grups:

Espai natural netejat	Grup i etapa

9. Heu participat en algun projecte sobre estalvi energètic o energies renovables? Indiqueu el nom del projecte i el grup amb qui l'heu realitzat:

Projecte sobre estalvi energètic o energies renovables	Grup i etapa

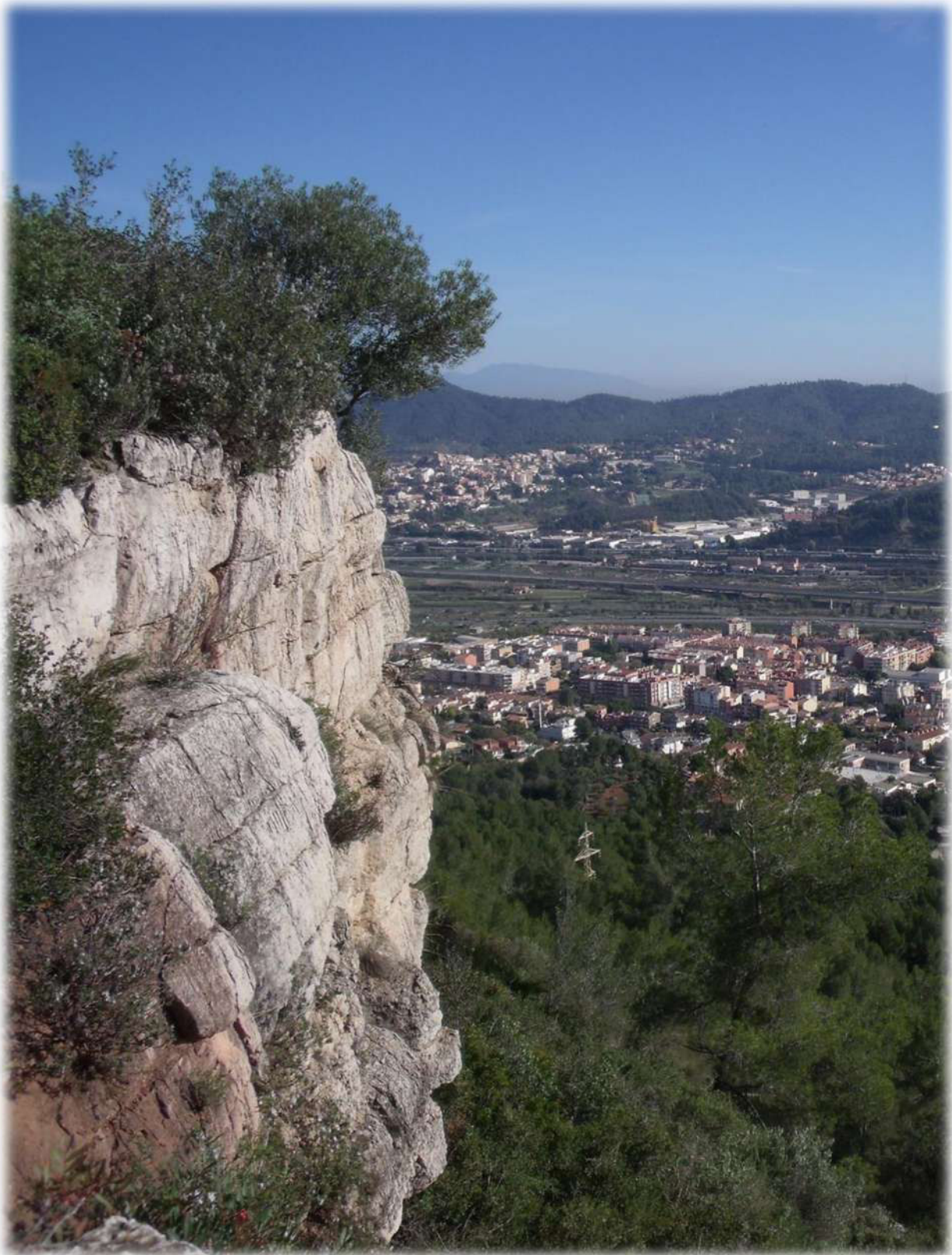
Indiqueu el grau de satisfacció de la participació en aquests projectes a nivell general?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

10. Heu realitzat alguna activitat relacionada amb la mobilitat sostenible aquest curs? Indiqueu quina activitat i amb quin grup:

Activitat sobre mobilitat sostenible	Grup i etapa

**Diputació
Barcelona**

**Àrea d'Acció Climàtica
i Transició Energètica**

*Gerència de Serveis de Medi Ambient
Comte d'Urgell, 187
Recinte de l'Escola Industrial
08036 Barcelona
www.diba.cat/mediambient
@AccioClimaDiba*

Metadades del document

Núm. expedient	2023/0034463
Tipus documental	Estudi
Títol	Programa EA Municipal Pallejà

Signatures

Signatari	Acte	Data acte
Pau Aguiló Bestard (TCAT)	Signa	10/07/2024 16:38

Validació Electrònica del document

Codi (CSV)	Adreça de validació	QR
f51648ed1c151913e338	https://seuelectronica.diba.cat	